Iodocus Badius Ascensius Ioannis alexandri optimi Andegauensium Bibliopolę ingenuis liberis Laodislao & clementi, suis ob paternam probitatem dilectissimis.

Fratris Baptiste Mātuani Carmelite extra iniūcte aleam laudatissimi adolescentiam: facili commentatione qua pastoralis stilꝰ contextus est his diebꝰ a nobis licet minus efflagitarat donatā vobis adolescentes optimi ꝓpter ea destinamus: q̄ illius similimos fieri vos maxim⁹ opere velim. Est enim vir ille vt dissertissimus ꝙ ditissima vena ꝓditus: ita optimis institutis institutionibusq̄ preter ceteros ornatus. Nouit enim virtute prudentissimus q̄ periculosum immo perniciosum sit lasciuis canere proinde anxie cauit quit diuo Paulo indignum emittat quippe qui rectissime a catullo catullisq̄ similibus dissentit. Legetis ergo sine periculo castitatis hanc adolescentiam quam in decē eglogas ad imitationem (ni fallor) compatriote sui Virgilij maronis diuisit. Quarum virtutes duas in religione composuit ceteras secundum eam professus ita vt illic maiorē grauitatē: hic plures sales inuenitis. Utrobiq̄ autem Urbani lepores citra superfluentiam plurimum. Nam pastoralem decorem sermonisq̄ buccolici tenuitatem audeā hic q̄ in marone arctius obseruata dicere. Grammaticū est in obus gemmenaz nusq̄ loquitur auctor nisi pastoralem assumpserit personam quam interdū sub nole candidi assumit nec ab re candida est dīne virginis chlamide insignitꝰ candidissimam cōspicit habere alam: qui uoris exptē q̄ eā cōiectura cōsequor q̄ neminē ledere neminiq̄ inuidere in tota poesi deprehenditur. Verum hec alias. Qualitas igitur carminis est hexametra buccolica: stilus gracilis buccolice cōgruens. Persone fere ex argumento nomē sortiunt vt in singulis aperiā. Intētio maiorē imitādo ingenii sui periculum facere ꝙ nunc ad honestū amorē si cui cōtigerit placet cohortari. Nunc ab inhonestis nunc a perniciosis: nunc a miserorum illecebris: nūc ab auaritia: nūc a ceteris vitiis amoris vitiis dehortari. Nūc rus suum ad religionē ꝙ ad dīne virginis preconia illustrisq̄ nole dicate religionis ptisca obseruationē cohortari: que decē eglogarū precipua farrago est. Vita auctoris celeberrima est quia ih vixit adhuc deū precamini hunc vt fata virū nobis studiis sacrorū incolumem seruet. Tantā vos admonitos volui. Valete ꝙ ad istas preclara vt accepistis studia incūbite: parentes colite ꝙ me si merui redamate. Ex celeberrimo parrhisiorū gymnasio sexto calendas Aprilis. Anno. M. cccc. ii.

F. Baptistę Mantuani

F. Baptista M. Carmelita Paridi Cęsareo. S. P. D.

Audio Pari enigma ꝓplexum q̄ edipodes ipse nō solueret. Ego quinquagenarius ꝙ iam canescēs adolescentiā meam repperi. ꝙ habeo adolescentiam simul ꝙ senectā. Sed ne longa ambage te teneam nondū hunc dissolui. Anno ꝓterito cū florētia rediēs Bononiam quēntis sem. intellexi apū quēdā litterarū virū esse quēdā libellū meū quē oīs ab illa religione dū in gymnasio Paduano philosopharī iciperē iudēs excluserā ꝙ ab illa etate adolescentiā vocauerā. Carmē est buccolicū in octo eglogas diuisum q̄ tandiu tanq̄ abortiuū putabā abolitū. vbi id resciui. famā fame repēte ceu pestis ꝙ cogitaui quomodā pacto possez pli mee inferri gnicē. Inuātibus ergo amicis libellū mihi vēdicant: vt pdere quē speraba errātis nō posse nō scatere. Et vbi intellexi ꝙ alia quedā exēplaria fugisse: vtiuz est prestare hoc q̄ vendicarā

BIBLIOTECA BOLOGNA

emendare emēdatiq; edere vt ei⁹ editione ac cetera q̄ cōtinēt multa nimis inuenilia deleāt. hoc igitur sic castigatū duab⁹ aliis eglogis quas in religiōe inſi in calce subiunctis tibi o Pari iuuenis antique nobilitatis ⁊ studiorū ac olim bonarū artiū amantissime: nostreq; vibis decus egregiū libentissime dono: vt qñ tetricis illis philosophie ac theologie lucubrationib⁹ db⁹ assidue vacaes fatigatus fueris habeas mecundulā hanc lectiunculā qua tanq̄ ludo quodam blando sed liberali assum legendo repa⁹etur ingeniū. Oēs autē penes quos ī natura illa sunt exēplaria que dixi: rogatos volo: vt siquid vnq̄ fuit eis dulce meum confestim exurant nec vllo pacto supereſſe permittāt. Accipe ergo Pari libellū. et auctorem et ambobus tanq̄ rebus tuis: tuo deinceps vtaris arbitrio. Vale. Kalendis Septembris. M.cccc. xcviij.

Andreas Vaurentanus Serranus Franciſco zuizio Hyſpano. S.P.D.

QVomodo Tholoſe vir eruditiſſime ageremus cæſareoq; ac pontifico iuri ſtudijs ſeuerioribus quantum dabatur operam ſuppeditaremus adimeremuſq; nonnunq̄ ad humaniores muſas leuaturi animum vt fieri ſolet indicimus in adoleſcentiam. F. B. M. C. Atq; eueſtigio meminimus argumentorum quę Ageum dum publice & potentiā & oratoriam profiteremur excudimus. Oſtendimuſq; ſtico circunſtantibus amicis quę laudata hortati ſunt: daremimpreſſoribus ſatiſq; ea delituiſſe dixerunt. Nunc ergo edimus que ſi immature exeunt non mihi /ſed amicorum quotidianis efflagitationibus dabit humaniſſimus lector. Sed cum quererem dubitaremq; cui potiſſimum opus ſic auctum & innouatum dedicarem, occurrit & tua facultas & amicitia atq; tandem profeſſio, qua inter pueros apamijs fulgeſcis que facile ſua fere hoc tibi noſtrum vt darem. Ergo tibi vni hæc noſtra qualiacunq; ſunt dedicamus, impartimꝰ, damus. Quę accipies non quod doctrinę quicq̄ tibi preſertim docto, dent: ſed veluti noſtræ monumenta amicitiæ quam volumus auctam eternamq; fieri atq; quam interea curabis ornatiorem efficere. VALE.

F. Baptiſtę Mantuani Carmelitę Theologi adole ſcentia in æglogas decem diuiſa. Ad Paridem Cæ ſareum. Aegloga prima De honeſto amore & fœ lice eius exitu, Colloquutores, Fauſtus, & Fortu= natus, Nomen æglogę Fauſtus.

FAuſte precor gelida qñ pec⁹ oẽ ſub vmbra
Ruminat: ãtiquos paulũ recitemus amores.
Ne (ſi forte ſopor nos occupet) vlla ferarũ
Quę modo per ſegetes tacite inſidiantur adultas:
Seuiat in pecudes: melior vigilantia ſomno.

¶ Jodoci Badij Aſcenſij Bucolicorum. F. Baptiſte Mantuani Carmelite theologi poetęq; diſertiſſimi familiares eiuſdem ſtudiale.

FAuſte precor. ꝛc. hec prima egloga de honeſto amore felicięq; eius exi tu inſcribitur non ſine ratiõe: nã licet nondũ religionẽ profeſſus hec ve luti igeniſſui ſtudia cõpoſuerat: ad poeſim (haud dubie) natus auctor tñ q; ne tũc quidẽ quicq; inhoneſtũ: aut cõcipe aut edere voluiſſet: ꝗ nũc eũ recognoſceret ſi offendiſſet num irũ retineriſſet. Proinde neſi de amori bus titulũ quipiã ſeueri⁹ religioſus lectitãs auſugeret: inſcripſit de amore ho neſto quo reuera nihil eſt hole dignius. hic aũt amor honeſtus deſcribit: q; affe ctione matrimoniali ignitus. Addũtur aũt de felici eius exitu. Nã de lubricis ꝗ inhoneſtis vere dicit a cõpatriota eius in conſimili opere. Et quiſq; amoreꝫ. Aũt metuet dulcem: aut experietur amaros. Perſone (vt in ꝓambulis dixim⁹) etiã hic ab officio ꝗ reb⁹ deſumuntur Fauſtus ꝗ Fortu. Nam vtrunq; in bonũ ſonat: vt fortunate ſenex. ꝛc. Et O fortunatos nimium bona ſi ſua norint agricolas. Et quinouit agreſtes. Fauſtus aũt ſi ad vocẽ alludere lubet videtur q̃ ſi fatum aut fauore actus. aut fauore ſtãs. ¶ Ordo (quẽ nõ vbiq; ꝙ opus nõ erit repetemus) hic eſt O fauſte qñ. i. quãdoquidẽ oſtę pecus ruminat. i. remãdit primo in ven trem immiſſa: ſub vmbra gelida. i. tẽperate frigida (Perſius antẽ dixit: ꝗ pau la pectus omne ſub vimo eſt) ego precor recitemus amores antiquos. i. honeſtos quales erant antiquis. Unde phauorinus apud gellũ lib. i. cap. x. Ad mueuem nimis antique loquentẽ. Sed antiquitatẽ tibi placere scis. q; honeſta ꝗ bona ſo bria ꝗ modeſta ſit. Vnde ergo moribus preteritis: loquere verbis preſentibus. Antiquũ etiã ſolet accipi pro charo q; amici ꝗ vim ꝗ cetera id gen⁹ vt quęq; ve terrima ita chariſſima nobis eſſe ſolent. Ut macrob⁹ in ꝓcipio ſaturnaliorũ. Hinc eſt q; mihi quoq; inſtitutiõe tua nihil antiqui⁹ eſtimatur. ꝛc. Verumtñ hic potius accepero p honeſtis antiqs ꝙ gruentib⁹. Jd aũt epitheton decẽter addi tur: q; ſine ſeni⁹ velit amores lubricos dici. nã q honeſtatis ꝗ religionis eſt nu mero vnitatis efferri ſolet. verunti amores etiam honeſtos dici docet Cicero offici. i. ſic dicẽs. Faciem honeſti videre: que ſi oculis cerneret mirabiles amores (vt ait plato) citaret ſapientię. Recitemus ergo amores antiquos ne ſi forte ſo por. i. profundus ſomnus nos occupet videlicet oſcitãtes: vlla. i. quelis vna fera rum q; inſidiantur quodo tacite per ſegetes adultas. i. maturas: ſeuiat in pecu

deo quod docet Maro in cultu. vigilantis eſt ſuple melior ſomno. generale ſe dagium. quo ſententiam confirmat.

Hic locus, hec eadē, ſub qua requeſcim⁹, arbor. Fa
Sit quibus ingemui curis / quibus ignibus arſi
Ante duos, vel ni memini male, quattuor annos.
Sed tibi quando vacat, quando eſt iucūda relatu,
Hiſtoriam prima repetens ab origine pandam.
Hic ego dum ſequerer primis armenta ſub annis
Veſte ſolo ſtrata ſedi, iacuiq; ſupinus,
Cū gemitu & lachrimis / mea triſtia fata reuoluēs
Nulla quies mihi dulcis erat, nullus labor, egro
Pectore ſenſus iners, & mens torpore ſepulta.
Vt ſtomachus languentis erat, quem nulla ciborū
Blandimenta mouent, quem nulla inuitat orexis.
Carminis occiderat ſtudium, iam nulla ſonabat
Fiſtula diſparibus calamis, odioſus & arcus
Funda odioſa, canes odioſi, odioſa volucrum
Præda, nucum calices cultro enucleare moleſtum.
Texere fiſcellam iunco, vel vimine piſcem
Fallere, ſcrutari nidos, certare paleſtra.
Sortiri digitis, res iniucunda, voluptas
Magna prius, tanti dum mens erat inſcia morbi.
Colligere agreſtes vuas, & fraga peroſus.

¶ Hic locus. ꝛc. Sermo eſt vt dixi mere paſtor. alio. ꝛ ita aptius ac propius. Sit quib⁹ ingemui curis. teſtimonio rem firmat. ꝛ ad tela cupidinis alludit qui altera manu tela altera geſtat flāmas. Unde maior Mātuan⁹. At regina graui iamdudū ſaucia cura vulnus alit venis. ꝛ ceco carpitur igni. Nā vulnus telo fit. vnde ſaucia cura dicta Naz cura ſecundū Seruiū dicit q⁹ cor vrat: quocirca bñ hic dicit ingemui. i. intus ꝛ in precordiis vel multū gemui: curis quia res eſt ſollicitī plena timoris amor. Quibus ignibus. q. d. eſt agrātiſſimis aut certis. vt ſit ꝛ cecō carpitur igni. Ignis autē aliquando amor dicitur vt ſi quos aut phillidis ignes. Aut Alconis habes laudes. Aliquādo amatus. vt at ſeſe offert ultro meus ignis amyntas. Uel ni memini male: quod factum nō cenſet quia memineruntomnia amantes. Quando. i. quandoquidem iucunda relatu. i. dum refertur ꝛ recenſetur vel vt referatur. Eſt aūt poſterius ſupinū. quod eo modo cū nominibus adiectiuis conſtrui docet Uarro. Prima repetens ab origine Maronianum eſt. Sub primis annis q. d. in primo furoris amoris grauiſſimus eſt. cum inexperta exercerē pectora. Veſte ſolo id eſt per terram ſtrata. i. extenſa. dicit

etiam solum sterni floribus. Sedi id est resedi defessus. dū sequerer .i. sequi debe rem. Jacuiq; supinus qō amentis est. Sensus iners .i. sine arte q̄ industria. Mœ erat sepulta .i. edocta torpore et langore oris. Ut stomachus langentie: quez stomachum videlicet Nulla inuitat oretis qō em̄ grecū est ab oregomai eregome .i. appeto oretis appetitus: ex vomitu autem appetitus nascitur: vnde etiaz a Plinio in epistolis pro vomitu accipitur Errant aūt qui latine oris exitū interpretantur. Nam os oris primā pducit hoc aūt corripit. vt hic q̄ a Juvena. satyra sexta. Rabidam facturus oretim. Et satyra .ri. hinc surgit oretis hinc stomachabilis. Carminis occidera .t studiū. Cōmemorat fere que pastorē Oblectare solent q̄ primū fistulā de qua enei. iij. de polipheno loquens ait Maro. Sollamenq; mali de collo fistula pēdet. Disparib⁹ calami emphaticos. q. d. ne etiaz artificiosissima vt est disparib⁹ calamis compacta. vt in buco. Maro. Est mihi disparibus septē cōpacta cicutis Fistula. Et alibi. Aut vnq̄ tibi fistula cera iuncta fuit. Naz vt alibi dicit. Pan primus calamos cera coniungere plures Instituit Odiosiū q̄ arcus. plus est hiberno studiū gesserit. Id aūt pastorale studium est. Unde illud: q̄ figere ceruos etiā de venatu intelligi potest Fūda odiosa: qua se pubes rustica ad futurā militiam exercere solebat Nucū calices .i. testeo enucleare .i. nudeis euacuare q̄ nucleos extrahere sicut et ossare et extrahere. Texere fiscel'ā .i. vas vimineū. Maro in alexi. Quin tu aliqd potī quoq; nūc indiget vlue Viminibus molliq; paras detexere iunco. Et in fine Buco. Dū cedet et graculi fiscellam texit hibisco. Est aūt diminutiū fiscina. De quo georgi. j. Nunc facilis rubea texatur fiscina virga. vel vimine .i. tenui pertica seu virga. Scrutari nidos Maro. parta mee veneri sunt munera. nāq; notuit Ipse locum aerie quo cōgesceret palūbes. Certare palestra cursu q̄ iacta. Sortiri digitis id ē micare qui italoū est ludus. Erigit aūt micantiū vterq; quod vult digitos est diuinat quot sint ambobus erecti. q̄ qui priore nunciat depositū sortitus. Agrestes vuas labruscas. Et fraga humi nascentia. Virg. Qui legitis flores et humi nascentia fraga.

Mœrebam, vt pastu rediens philomela, cibumq;
Ore ferens natis, vacuo sua pignora nido
Cum sublata videt, rostro cadit esca remisso.
Cor stupet, & contra nidos super arboris alte
Fronde sedet plorans infœlices hymeneos
Seu veluti/amisso partu/formosa iuuenca
Quę postq̄ latos altis mugitibus agros
Compleuit, residens pallēti sola sub vmbra
Gramina non carpit. nec fluminis attrahit vndam,
Sed quid circuitu pario tibi tædia longo,
Dum sequor ambages. & verba & tēpora perdo
Summa hęc, vitales auras inuitus agebam
Quod si forte volens cognoscere singula: dicas,
Fauste, quis in syrtes auster te impegerat istas?

Me mea. verum etenim tibi fortunate fatebor.
Me mea galla ſuo ſic circũuenerat ore,
Vt captam pedicis circundat aranea muſcam
Nãq; erat ore rubens, & pleno turgida vultu,
Et q̃uis oculo pene eſſet inutilis vno
Cum tamen illius faciem mirabar & annos,
Dicebam triuię formam nihil eſſe dianę.

¶ Verebã. ꝛc. ſimilitudinem affert qua res ſit clarior: ſed ruſtico nõ impertinẽ ter. paſtu nomen eſt vt ſi e paſtu ſeu paſtura. Nã poſteriora ſupina nõ penũt periti cũ verbis de loco: quod tamẽ imperitorum precepit manus. Ore ferens. Virg. de apibus. Ore ferunt dulcem natis immitibus eſcã. philomela dicitur luſcinia ea autem querula fingitur propter amiſſam linguam vt in hic. Virg. dici ſolet. Quas illi philomela dapes. Legunt autẽ alii philomela geminato ll quia melos primam corripit vt ſi amatrix dulcis cantus. Nihil enim ea artificioſius canit vt autor eſt Plinius dicẽs. Eſt luſcinię diebus ac noctibus ꝓtinus quindecim cantus denſante ſe frondiũ germine. Mira profecto res eſt q̃ tanto vox in tantuſo corpuſculo ſit tam pertinax ſpiritus ꝛ muſice perfecte modulatus ſonus. Content inter ſe: ꝛ victa morte quieſcit: prius vita q̃ cantu deficiẽs. Audit diſcipli: nam attẽte ꝛ corrigit propter hec paria illis ac ſeruis precia erant. In ore ſerpſicori poete adhuc infantis cecinit. ꝛc. Alii vero philomena per n legũt vt hic ore remiſſo. i. non amplius attente eſcam tenente. Negãt autem noſtrũ dici niſi ſit uncuruũ Super arboris alte fronde. antique. vt maro. Fronde ſuper viridi ꝛ gemina ſuper arbore ſidunt. Nam nunc ſuper frondem dicimus Volunt eterea ſuper dici vbi res contigitur: ſupra vbi diſtantia eſt. Plorans id eſt conquerens hymeneos. i. nuptias in quib⁹ hymeneus a grecis inuocari ſolet: vt thalaſſio ab latinis quod in epithalamiis id eſt carminibus nuptialib⁹ videre eſt: vt aũt docent Donatus ꝛ Seruius hymeneum quidã liberi ac veneris filiũ dicunt eſſe q̃ primus certas nuptias inſtituerit: ideoq; per laudem cantari in virginalib⁹ nuptiis ob huiuſmodi meritũ. Alii virum fortem atticũ qui raptas predonib⁹ virgines oppreſſis latronib⁹ patrie reſtituerit. Hic etiã inquit Ser. apũd romanos thalaſſio inuocatur cum enim in raptu ſabinarũ plebeus quidã raptã pulcherrimã duceret ne ei auferre: ur ob alius thalaſſionis cuiuſdã nobilis eſſe ſimulauit: cuius nomine fuit puelle tuta virginitas. de qua re Liuius libro primo decados prime certus eſt author. Plura tñ ꝛ quedã his diuerſa apud Plutarchũ legas. Alii inquit Donatus q̃ hymen dicatur membrana q̃dã qua eſt munita virginitas. que primo dirumpitur coitu. hymeneus dictum putant. Alii hymnum vocari virginaliũ nuptiarũ. Ergo ſic accipe hymeneum in nuptiis. que admodũ in funere vel in ſacris hymnum. Terentius in adelphis. Verum hoc mihi mora eſt tibicina: ꝛ hymeneum qui canant. Hec illi. hic autem accipitur pro coniunctione quaſi nuptiali. ¶ Seu veluti. Alia ſimilitudo et ea ruſticis congrua. Gramina non carpit. Sic Maro. Ulla neq; amnem libauit quadrupes: nec graminis attigit herbã. Dum ſequor ambages. i. dubios ꝛ longos verborum circuitus inuolucra ab ambagio quod eſt circũago. Maro. Non hic te carmine ficto. Sine per ambages aut lõga exorſa tenebo. Uitales aura ſic enet. i. Si veſcit aura Etherea nec adhuc crudelibus occubat vmbris. Quis auſter. quis ventus opportunus Maro. dare claſſibus auſtros. Eſt aũt meridionalis ꝛ pore corrumpens vnde amoribus quadrat maro. he heu quid volui miſero mihi perditus auſtrũ Floribus: ꝛ liquidis immiſſi fontibus apros. Corrumpentem obſonia docet. Ju:

hymeneus.

Thalaſſio.

hymen.

uenalis.⁊ properat velut vigeat auſter. Syrtes ſunt locꝰ arenoſa habentia vada breuia in que ſi inciderint naues euelli nequeunt de quibus Maro. eneid. Inbreuia ⁊ ſyrtes viget. Sunt autē in getulia. Idē in .v. hunc ego getulis agerem ſi ſyrtibus exul. hic metaphoricos aut allegoricos pro inextricabilibus amoris nexibus. nam qui amant quod obtinere nequeūt iuuō auribus tenēt: cū neq; tenere neq; dimittere cōpotes ſint. Impegerat ab impingo. Nam pungo etiam pegi facit. Aſtas tuas ⁊ vīes Pertinet enim iſte ad ſeruam perſonam ⁊ ad contemptū. Maro. aut quid petis iſtic? Me mea galla. In Iuuenale etiā tenuis dentis vpot. Galla mea eſt inquit. Profer galla caput. ꝛc. Suo ore formoſitate oris Pedicis laqueis ⁊ vinculis pedum ſicut manice ſunt manuum vincula. Geor. ſ. Tum gruibus pedicas ⁊ retia ponere cerui Auritoſq; ſequi lepores q; figere damas. Et Aene. ii. Manicas atq; arcta leuari vincla iubet pri amus. Eſt etiā manica manuū ⁊ brachiorū tegumentum. Idē. Et tunice manicas ⁊ habēt redimicula mitre. Eſt pleno turgida vultu. Terentius. Succi plena ſed id vrbanius Nō turgida. i. inflata nō ſuo pingui non niſi ruſtico placeat vt luſca. i. altero oculo capta ſed dicit pene. vt non mete luſcam ſed petam. i. tremulis oculis puteam. nam ⁊ venus peta dicit. diane trivie. id eſt trio vias habētis in celo vbi luna dicitur. in ſiluis vbi diane venatrix. ⁊ apud inferos vbi proſerpina quod fingitur quia lune lumen nunc ſuperis nunc inferis nunc nobis conſpicitur. Legi poſſet ducebā. i. iudicabam in animo meo. Nihil eſſe videlicet ad hanc noſtram.

Syrtes.

Pedica.

Manica.

Ludit amor ſenſus, oculos pſtringit: & aufert Fo
Libertatem animi, & mira nos faſcinat arte
Credo aliquis dęmon ſubiens precordia, flammā
Concitet, & raptam tollat de cardine mentem.
Nec deꝰ (vt phibēt) amor eſt, ſed amaror & error.

Faſcinat. illigat incantamento.

Ludit amor. Interloquitur fortunatus ne durior ſit perpetuus tenor vnius. Ludit eludit oculos preſtringit. vnde preſtigie ⁊ preſtigiatores qui mercurium principē habēt. faſcinat illigat quaſi faſce quodaꝫ incantamēto. Maro. Neſcio quis teneros oculus mihi faſcinat agnos. Aliquis demon. i. vaferſpō. precordia. membranulas coercingentes in quibus ſunt affectiōes ſeu paſſiones animorum. Concitet a concieo frequentatiuum. i. prouocat ⁊ commoueat. De cardine de ſtabilitate ⁊ firmitudine ſua. Nec deus. Maro. Nunc ſcio quid ſit amor: duris in cōtibus illum. Diſmarus aut rhodope aut extremi garamantes. Nec noſtri generis puerū: nec ſanguinis edunt. Amaror amaricies amaritas ⁊ amaritudo ab amaroo dicuntur.

Adde q̄ optatis nec ſpes erat vlla potiri, Fau.
Quamuis illa meo miſerata faueret amori.
Monſtraretq; ſuos oculis ac nutibus ignes.
Nam quocunq; iſſet, ſemper comes aſpera, ſemp
Nupta ſequebatur ſoror, & duriſſima mater.
Sicq; repugnabant votis contraria vota,
Non ſecus ac muri catus, ille inuadere pernam
Nititur, hic rimas oculis obſeruat acutis.

Adde.xv. Docet quomõ in ſyrtes incidiſſe phaëtur.nõ ſecus.i.nõ aliter ac.i.&.i. repugnat:canis.i.felis alali i cuere cautũ.i.vafrũ ꝙ callidũ ꝙ corripit cat⁹ ꝓmazynde per t ſimplex ſcribetur. Hora.primo carminũ Uoce formaſti cat⁹ ꝙ decore. Uerumtñ multi pro alali per t duplex ſcribendum putant. Perna a pede dicitur fcõm Uarronẽ quaſi ſit pes potem⁹ cum carne:precipue priores pernas vocanti poſteriores vero petaſones. Rimas.i.fiſſuras e quibus mus exiliat.

Qui ſatur eſt/pleno laudat ieiunia ventre. For.
Et quem nulla premit ſitis, eſt ſitientibus aſper.

¶Interũ interloquitur fortunatus cuius dictũ ſi ad duriſſimaꝫ matrẽ reſpicit:ſenſus eſt:matrem tam ſaturatam amoribus non ignoſcere filie amare incipienti. Si ad carũ illum inuidere murt aut ſoricifamelico cum ſatur ſit.quia tunc precipue venatui intendit cum contra faciat canis.

Tempus erat/curua ſegetes incidere falce: Fau.
Et late albebant flauentibus hordea culmis,
Affuit(vt mos eſt)natis comitata duabus
Collectura parens quę preterit hordea meſſor.
Ignorabat enim vel diſſimulabat amorem.
Diſſimulaſſe puto,quoniam data munera nate
Nouerat:exiguum ſeporem/geminaſq; palũbes.
Pauperies inimica bonis eſt moribus.omne For.
Labitur in vitium/culpe,ſcelerũq;,miniſtra eſt.
Farra legens ibat mea per veſtigia virgo. Fau.
Nuda pedem, diſcincta ſinum, ſpoliata lacertos.
Vt decet eſtatem,quę ſolibus ardet iniquis,
Tecta caput fronde intorta,quia ſole peruſta.
Fuſca fit & voto facies non ſeruit amantum.
Iam tergo vicina meo/lateriq; propinqua/
Sponte mea delapſa manu frumenta legebat,
Nec celare ſuas nec vincere femina curas,
Nec differre poteſt,tantum leuitatis in illa eſt.
Quiſqs amat leuis eſt,nec femia ſola,ſed ipſi. Fo
Quos ſapere & preſtare aliis mortalibus aiunt,
Quos operit latus fulgenti murice clauus.

Quos vidi claros regali incedere passu
Tu quoq; sic affectus eras dementior illa,
Forsitan & leuior. virgo data farra legebat,
At tu farra dabas, dic quæ dementia maior?
Perge: opus est verbis aliquando arcere soporem.

¶ Tempus erat arua segetes incidere. grece duriter vt rustico cõpetit. Nã latinè dicas tẽpus incidendi: autorib⁹ Ser. ⁊ Valla. Verg tñ Enei. iij. dixit. Sed si tant⁹ amor casus cognoscere nostros. Collectura parce. dic loc⁹ videl sumpt⁹ ex ruth. Pauperies inimica bonis est moribus. ad rusticis visum: qb⁹ nondũ intellecta deorũ munera paupertas. aut qs indigẽtẽ difficile est bñ operari. aut reuera ꝺa per pauptatẽ coguit mulierculæ munera accipe q̃ diuitib⁹ essent respuenda. Oẽ labitur in vitiũ: ic comic⁹. Inopia ⁊ cogns toti negligẽtia cocta. Et post ita vt ingenũ est oim hoiũ proclive; ab labore ad libidinẽ. Est quidẽ hec sententia rustico digna. Nã neq; pauptas vitiũ est neq; impellit: si eã ferre nouerimus quin nunus deorũ a lucano recte dr; sed nondũ intellectũ. Verũ quia ꝓclines sumus ad libidinẽ nr̃o non pauptatis vitio sepe peccamus. Vñ ꝓuer. trigesimo Aut egestate furer ⁊ perturẽ nomẽ dñi. Et tñ idem dixit. Paupertas ⁊ honestas a deo ñt. Dicemus ergo paupertatẽ in spũ sanctã: sed difficilẽ eius vsum pauperies aũt proprie accipitur pro pauptate: vt si quadrupes pauperiẽ fecisse dicatur. Nuda pedẽ grece ⁊ poetice sũt locutiões. Mro. enei. j. Nuda genu nudaq; sinus collecta fluentis. Sunt aũt orationibus vitande. Sponte mea: ille ⁊ booth ipsi ruth fieri precepit. Latus clauus vestis est senatorũ romanorũ. Murex cõchilij genus cuius sanguine fit purpureus color. Dicque dementia in prosa potius dicero vitia vel vitium.

Continuo aspiciens egre tulit aspa mater. Fau,
Et clamans, quo (dixit) abis? cur deseris agmen?
Galla veni, nãq; hic alnos prope mitior vmbra.
Hic tremulas inter frondes immurmurat aura,
O inuisa meis vox auribus. ite (precabar)
Ite malam venti celeres dispergite vocem.
Si quis pastor oues ad pinguia pascua ducat,
Et vetet adductas presens decerpere gramen,
Vel si iam pastas potum compescat ad amnem,
Et sitibundo ori salientem deneget vndam,
Nonne importunus: nature inimicus, & excors?
Illa mihi vox visa iouis violentior ira
Cum tonat, & pluuius terris irascitur aer.
Non potui & volui frontem non flectere virgo
Demissi in cilium de sub velaminis ora

Me aſpiciens motis blande ſubriſit ocellis
Id cernens iterum natam vocat improba mater.
Galla operi magis intendens audire recuſat.
Vt pede/ſic animo ſequitur, tum prouidus ipſe
Namq; dolos inſpirat amor, frandeſq; miniſtrat
Nunc cantu nunc ſollicitans clamore mefentes.
Velamenta dabam ſceleri. quo credere poſſent
Et ſoror & mater non audiuiſſe puellam.
Falce repellebam ſentes, ne crura ſequentis
Leuia, ne teneras auſint offendere plantas.
Quiſqs amat ſeruit, ſequit captiu⁹ amantē. For.
Fert domita ceruice iugum, fert verbera tergo
Dulcia, fert ſtimulos, trahit & bouis inſtar aratrū.

¶Continuo aſpicies. Cōtinuo recitat argumentū amorū ſuor. Si quis paſtor indicat ſimilitudine & incommoda fuerat matris reclamatio. Nam ſicut paſtor ouib⁹ eſſet importunus ſi eas a preſentib⁹ herbis aut fluminibus cum fame rent aeſturēt arceat: que tātali pena dicitur: ita importuna viſa eſt mater que preſenti a puelle vetabat frui Jouis violentior ira amatorie dictum. Audirere cuſat. i. hic vt videtur diſſimulat. Velamenta dabam ſceleri: id eſt fraudi: q̄ non ſemper ſcelerata eſt. Nam ſi honeſte amanti: vt titulus indicat cui ſceleri? Sed ſcelus eſt in puella nō audienti monitis maternis Sentes ſpinas & vepres. Crura ſequentis: ſcilicet virginis. Leuia non aſpera nec piloſa teneras plātas. Mantuo. Ah tibi ne teneras glacies ſedet aſpera plantas. Quiſq̄s amat ſeruit. Ideo Ouidius. Vūlicet iniuſto ſubtrahe colla iugo. fert. i. patitur verba. Satyric⁹. Solea puer obiurgabere rubra. Bouis inſtar. i. in ſtatū amorē: quod Vallanon approbat. Vult enim inſtar ad equiparationem: non ad ſimilitudinem pertinere.

Tu quoq; vt hinc video nō es ignar⁹ amorū. Fau
In cōmune malū; ſemel inſaniuimus oēs. For.
Hoc animi tam triſte bonū, tam dulce venenum
Quotidie crudele magis creſcebat in horas:
Vt calor in nonam dum lux attollitur horam.
Pallebam attonito ſimilis, limphaticus, amens.
Immemor, inſomnis, nec erat res ardua morbi
Noſſe genus, frons eſt animi mutabilis index,
Vt pater aduertit, mitem ſe prębuit vltro

Lymphatica furore capta.

Consuetum: q̄ & ipse suoꝝ expertus amorum
Sciret onus, blandoq; loquens humaniter ore
Dic inquit dic fauste, quid hoc qđ pectore voluis
Infœlix puer: hęc facies tãstatur amorem.
Dic mihi, ne pudeat curas aperire parenti:
Sit licet in natos facies austera parentũ, Fort.
Aequa tamẽ semper mens est/ & amica voluntas.
Vt facilem pater affectum pre se tulit, vltro Fau.
Rem confessus, opem petij, promisit & ante
Quam brumale gelu borealibus arua pruinis
Spargeret, agnati vnanimes cum patre puellam
Despondere mihi, nec adhuc sine testibus illi
Congrediebar, eram medio sitibũdus in amne
Tantalus, o quotiẽs misso cum bobus aratro
Vt yacuis aliquando esset sola ędibus ibam.

¶ Tu quoq. Aeneas situ⁹ qui papa pius asserit nemiñ ad trigesimum peruenire etatis annũ qui nõ senserit aliqñ amoris ignem. Unde prouerbialiter dicit Semel infans iuimus omnes: quod Maro in georgicis. libro. iij. sic dicit Omne adeo genus in terris hominũq; ferarũq; Et genus equor. pecudes pictęq; volucres In furias ignęq; ruunt: amor omnibus idez. ꝛc. Vnde. i. er his ad te dictis Lymphaticus. i. furore plenus. q̄ ſ lymphas. i. nimphas se vidisse in aqꝫ credunt errant autez qui vinum lymphatum dicunt pro diluto. Amẽs sine mente Terẽ. Nam hec inceptio nõ amantium: sed amẽtium. Frons est animi mutabilis index. Prouerbiale: sed quia ceperunt homines dissimulare. dicit Iuuena. Fronti nulla fides ea dicata fertur verecundie atq; pudori. Frons index. Sunt ergo index: vinder q̄ similia cõmunia. Cice. Hãc vocẽ stultitie indicẽ. Ut pater aduertit. i. resciuit agnouit: annotauit ab aduertendo. Mitẽ se prebuit. talez ꝑstandũ docet mitio terentianꝰ in adelphis. Ultra cõsuetũ. i. preter cõsuetudinẽ: qñ also lent patres esse seueri in mores filiorꝫ. Usi menedemus terẽtianus in heautontimorumenon. Cepi non humaniter neq; vt animum decuit egrotuz adolescentuli tractare: sed vi q̄ via perualgata patrũ quotidie accusabaz. ꝛc. Causam autem quare pater mitior fuit addit: q̄ ipse. ꝛc. Unde q̄ diuum Petrũ labi congruit vt sciret ignoscere. Dic mihi ne pudeat. ꝛc. er loco terẽtiano vt dixi. Sit licet in natos. ꝛc. Cõfirmat vt vero simile sit qđ ille dixerat. agnati. i. affines despondere. i. despondere mihi puellã. Nec adhuc sine testibus. i. arbitris q̄ presentibus. Uti cuz illa cõgrediebar. i. licet esset mihi desponsata tñ non licebat cõuenire eaz nec cum ea loqui cũ sola esset: quo custoditã eius attestatur pudicitiã. Est aũt locutio Uergiliana. nam vergi. verbo ad certamen pertinentia cũ dativo cõstruit q̄ alij cũ ablativo mediante cũ vt placido ne etiam pugnabis amori. i. cũ amore. Certat tibi. i. tecũ. Infelix puer atq; impar cõgressus achilli. i. cũ achille. Erã medio siti bunchus in amne. Tantalus. id est tantali similis. de quo Horatiꝰ primo sermo-

ne Tantalus a labtis ſtiens fugientia captat Flumina. Quia enim deoꝝ ſecreta reuelauit. aut quia pelopeſiliũ diſcepulandũ apposuit hac pena apud inferos dãnatus dicitur vt mento tenus i medio labiorũ tenus habeat dulciſſima flumina quibus dum ſitim reſtinguere conetur delabantur ꝙ naſotenus fragrãtia poma: tãdẽ dum apphendere conatur ſubterfugientia. ſig iatur aũt auarus vt author eſt Horatius ſubdens ibidẽ qd rides mutato nomine de te Fabula narratur: cõgeſtis vndiq; ſaccis Indormis inhians ꝙ tanq; parcere ſacris. Cogeris aut pictis tanq; gaudere tabellis. vt edibus. i. domibus priuatis ſcilicet paternis: vacuis ſcilicet patre: matre/ſorore: ꝙ reliquis famulitibus eſſet ſola ſcilicet domi: ibam videlicet ad eam.

Omnia cauſabar, ſtiuam, dentale, iugumq;,
Lora iugi, rullam, deerant quecunq; petebam
E ſoceri lare, ſola tamen deerat mihi virgo.
Non deeram mihi, piſcator, venator, & auceps
Factus eram, & ſolers ſtudia itermiſſa reſumpſi.
Quicquid erat prædę, quicquid fortuna tuliſſet.
Ad ſoceros ibat, gener officioſus habebar.
Nocte ſemel media/ſubeuntem limina furtim
(Sic etenim pactus fueram cum virgine) furem
Eſſe rati inuaſere canes, ego protinus altam
Transiliens ſepem, vix ora latrantia fugi.
His tandem ſtudijs, hyemem trãſegimus illam
Ver redijt, iam ſilua viret/iam vinea frondet,
Iam ſpicata ceres, iam cogitat ordea meſſor,
Splendidulis iam nocte volant lampyrides alis.
Ecce dies genialis adeſt, mihi ducitur vxor,
Sed quid opus multis, nox expectata duobus
Venit, & in portum vento ratis acta ſecundo eſt.
Tum boue mactato/gemina conuiuia luce
Sub patula inſtructis celebrauimus arbore mẽſis,
Affuit œnophilus, multoq; ſolutus hiaccho
Tempeſtiua dedit toti ſpectacula vico
Et cum multifori/tonius/cui tibia buxo.

Tandem poſt epulas & pocula, multicolorem
Ventriculum ſumpſit, buccas inflare rubentes
Incipiens/oculos aperit, ciliiſq; leuatis
Multotieſq; altis flatu a pulmonibus hauſto
Vtrem implet, cubito vocem dat tibia preſſo.
Nunc huc nunc illuc digito ſaliente vocauit
Pinguibus a menſis iuuenes ad compita, cantu
Saltidico, dulciq; diem certamine clauſit.
Et iam tres hyemes abiere, & proximat eſtas
Quarta, dies rapidis (ſi qua eſt bona) ꝑterit horis
Si qua placent abeunt, inimica tenacius herent.
Fauſte viden, vicina pecus vineta ſubintrat
Iam (ne forte graui mulcta taxemur) eundum eſt.

Finis Aegloge prime.

¶ Omnia cauſabar. Pergit quo acceperat docens fauſtū amotū ſuoꝝ exitum optatis videlicet nuptiis. Omnia cauſabar. i. excuſabā ſeu accuſabam q̄ in excuſationem intermiſſe opere adducebā. vt in meri. Cauſando noſtros in longū ducis amores. Stiuā. i. manicā aratri qua regitur dentale. i. lignū ad quod inducitur vomer. vt dicit Seruius ad illud primi geor. duplici aptantur dentalia dorſo. Rullam partem a ruendo dictā. Æ fare. i. domo ſoceri. ſ. futuri quia deſponſatiõe facta. Nõ deerā mihi. i. officio meo aut vtilitati mee. Studia intermiſſa. ſ. ꝓpter languoris: vt prius dixit. Gener eſt cõtubernalis filie q̄ dicitur a ſocerũ q̄ ſocrum correlatiue. Jaz ceres. i. ſegetes aut frumentũ ſpicatũ. i. ſpicas habẽs. Lãpyrides ſunt papiliones quidã qui nitedule q̄ cicẽdule dicunt. De quib⁹ ſiꝑtin⁹ ſic. Cicendula a grecis lampyris dicta: quidã noctiluca q̄ nocte lucet: alii nitedulã vocant. Nõ ante matura pabula aut poſt delecta cõſpicitur nũc pennaꝝ hiatu refulgẽs nũc cõtenſu obũbrata huiꝰ animalis ſtellãtes volatus maturitatis et dei ſignum multicis ꝓbẽt mira benignitate nature. Ab hac lichnꝰ penſilis quem vulgo lãpadẽ vocãt. Cicendula appellatur q̄ nocte tota ſeruat accenſa q̄ lampyris dos inſtar incet. Mar. De cicẽdula Ancillã tibi ſors dedit lucerne. Totos que ſi mul erigat tenebras Scribitur aũt grece lãpyris idos. i. lãpuris lãpuridos ſed pro u etiã ꝓſcribi a nobis ſolet. Qui ergo ordei maturitatẽ denotant hñ dicit iaz cogitat ordea meſſor Sylẽdidulis. ꝛc. Dies genialis. i. quo gignẽdis liberis ingeniali toto opa detur. Ratis acta. i. res de qua deſperabatur optati ſortita eſt exitũ. gemmãs luce ſolia q̄ tedarũ. Sub patula. i. ſemper patente. Oenophilꝰ. i. vini amator. Oenophoꝝ aũt vas magnũ in quo vinũ affertur. Juuena. Totũ oenophoꝝ ſtrẽs. Oenos eſt grece omos. dicit vinũ, Braccho. i. bacchor dor eſt ꝙ ne ſolutus. ſoluit enim curas. Unde Lyrus a lyo. i. ſoluo dicitur liber gater. Tortinus a tonando dictus cantor. Cui tibia buto emm fere ſunt tunc phiſule olim ex ti iſe gruũ vide q̄ tibie dicte. Multicolorẽ ventriculũ. i. folliculum que inflare ſolent. varijs pannicuſſis rectum vulgo muſam comutam vocãt. q̄ ob cutiam ſibilam omerã habet. buccas rubentes ex vino. Multotieſq; altis humile adiectiuũ: quo ſcilicet abſtinere dicunt. Utrem. i. ſaccum illũ exercito. Pinguibus a menſis iuuenes ad cõpita. id eſt loca que plures petere ſolent: in quibus

rusticī choreas et ceteros ludos exercēt. cātu saltidico. i. saltādi formā dicitē. vt proximat. i. proxime appropinquat aut instat estas quarta quia estate posti messem duxerat. Dies rapidis. rō. Si qua. i. aliqua dies. i. tempestas est bona. i. leta ꝛ prosperā: preterit horas rapidis. i. velociter transeuntibus. id enim videt letis. Inimica tenacius herent. generalis sententia quia finē facit: plura tamen vt videtur dicturus. sed a fortunato ad cohertionē pecoris auocatur. Uidem. i. videsne pecus submirat vineta. i. loca vitibus cōsita vicina cūduz est. i. ire nos oportet ad custodiam pecoris ne tarcemur. i. damnemur graui multa: id est pena pro delicto danda.

Aegloga Secūda, que dicitur fortunatus de amoris insania. Colloquutores Faustus & Fortunatus

CVr tā ser⁹ ades? q̄s te (iā septima lux est) F.
Detinuit: gregib⁹ ne nocēt hęc pascua vīs?
Fauste pād⁹ nr̄os q̄ p̄t labitur agros. For.
Creuerat: & tumidis ripas ęquauerat vndis
Nos cura gregis omissa priuata, coegit
Publicaq; vtilitas ripam munire diurnis
Nocturnisq; operis fluuiumq; arcere furentem.
Fert padus exundans mala sepius oia: noster Fau.
Tityrus est autor: qui pascua dixit & arua.
Forsitan id verū, qn̄ extra tempora, & vltra. For.
Mensuram / atq; modum / subito concreuerit estu.
Nunc autem id poscit tempus, nam liquitur altis
Nix hyberna iugis: implent caua flumina montes.
Se exonerāt: fluuiosq; onerāt. sic flumia rursū Fa.
Se exonerāt, pelagusq; onerāt, hoim quoq; mos ē.
Que (nos) cunq; premunt alieno imponere tergo.

QUr tam serus ades. Ab hac egloga damnabitur amoris insanis qua amyntaz pastorē deperisse memorabit fortunatus. Nō enim nomini congrueret vt fortunatus amores experiretur amaroe. Amyntas autem a Marone inducitur pastor emul⁹. Uñ dicit mutuit stul⁹ amyntas amyntikos amynticos aūt dicitur vindicatumo. talis aūt primus est ad furorem ꝛ insanitā ꝛceptis desistere cogit. Utrūq; deduci videtur ab amynomai. amymone qō est vicissor (punio / repugno. Principiū collocutionis est de inundatione padi: quam Faustus excusat quo minus affuerit illis diebus cum pecore. Cur taz serus. i. tardus: sed vtrūq; sic accipio vt ad tempus referatur Virgilius

Tarāi venere subulci. Nā lentus piger oicitanus etiā mane ventre possis ferus autem vespere dūtaxat etiā si celer ꝙ precepo. Jam septima lux: septimus dies. Prima tamē lux ꝙ primus dies differunt: autore varia. Nā prima luce facio: qū in prima parte dici. Primo die: quod toto ipso die qui primus est. Strepitusne nocent quasi dicat minime cum ager manu manus sit optim⁹ Vñ marō. Et qualem infelix amisit mātua cāpū. Padus fluuiꝰ maximus italie in quē varia mātuā incidit myntius. Vñ de vtroq; dicit Maro in Tityro. Hic inter flumina nota. Et fontes sacros frigus captabis opacum. Nostros ergo agros id est mātuanos. Nos cura gregis omissa pro obmissa. vulgatius horatiū sequuti deposito b dicim⁹ omissa ꝙ omisi prima breui. Nocturnisq; operis. i. operationib⁹ aut operarijs. Nā vtrunq; significat hec opera. Fert padus exundās mala sepius ola. i. portēta aut indicia future calamitatis. noster. i. nostras aut cōpatriota noster Tityrus. i. Maro qui primo bucolico per Tityrū intelligitur: est auctor: in fine primi georgi. post cedem cesaris quā tot mala secuta sunt quia fluuio rex eridanus camposq; per omnes. Cum stabulis armenta trahit. Jdē enī est padus et eridanus: ab eridano scz phaetōte iouis filio qui in eo submersus dicitur denominatus. Jdem dicit horatius. pmo carminū de tyberi. Vidim⁹ flauū tyberim retortis. Littore etrusco violenter vndis Jre dictū monumenta sacre Templaq; veste. Qui pascua dixit ꝙ arua. i. bucolica ꝙ georgica. Prudenter eneidos tacet. Ut cuius lectio ad rusticū nō spectat. horatius. aūt inermonibus rettert. quia tunc nondum erat emissa. Fortiā bene fortitan nec portētis fidem priscorum adhibere censeatur. que vero rēpestiue fiunt nihil portendere videntur preter se. Nam liquitur. i. liquescit ꝙ desinit. Virgi. georgi. j. Vere nouo gelidus canis cum mōtibus humor. Liquitur montes nominat tunc est: quia montes: implent cauas fluuiorum id est alueos fluuiorum Et exonerant videlicet montes/ ꝙ exonerant fluuiorum: flumina rursus onus suum in mare demittunt. nā omnia flumina intrant mare ꝙ mare non redundat. Unde iustice dixit. Pelagusq; onerat. Que nos cūctꝫ tmesis id est incisio est pro quecunq; nos. dicitur autem tmesis non temesis. Alieno imponere tergo. Unde de pharisēis saluator/ Mathei. xxiii. Alligant autem onera grauia ꝙ importabilia: ꝙ imponunt in humeros hominum/ digito autem suo nolunt ea mouere.

Sed iā cōtractū reuocat suus alueus amnē. Fort.
Decrescente pado, dictu mirabile, noster Fau.
Fortunate lacus maioribus estuat vndis.
Vrbs natat/ obscurę fiunt cellaria fossę.
Lyntre cados adeunt, labens ad vina minister
Ridet: & eximis fertur grauis obba lacunis
Multa, licet nati fuerint melioribus horis
Multa/ & magna ferūt aliquādo incōmoda ciues.
Commoditas omnis sua fert incōmoda secū, For
Et sorti appendix est illetabilis omni.
Hactenꝰ eridanꝰ, nros repetamus amores. Fau.
Quandoquidem nunc alma venus mouet oia celū

Luce tepet nitida: tellus viret, arua volucres
Cantibus exhilarant vernis, nunc omnia fœtant
Tu tua luſiſti, ſed nos aliena ſequamur For.
Namq; tibi noti referam paſtorũ amores
Vt doceam veneris nihil eſſe potentius igne/
Pauper & in feſto ſub ſidere natus amyntas
Seu vitulos totidemq; pares ętate iuuencas
Armentiq; patrem ducens in paſcua taurum
Venerat ad coitum, nitidis vbi myntius vndis
Alluit herboſos fugiens perniciter agros,
Arx noua propter aquas pinnatis ardua muris
Eſt coitus, campo moles fundata paluſtri.
Hic igitur recubans vitrei prope fluminis vndam,
Vitis ibi amplectens longis dumeta lacertis
In vada curuata ripę ſupereminet vmbra
Piſcibus inſidias tendebat harundine/ & hamo/
Meſſis erat, ſolis rapidi violentia aduſtos,
Proſciderat campos, finem philomela canendi
Fecerat, & neq; lux paſſim morientibus herbis
Paſcere oues poterat, neq; nox humore cicadas
Dumq; incumbit aquis, ſtudioq; intendit inani
Taurus (vt auditum) primũ vexatus ab œſtro/
Mox canibus, demum furaci a milite ſyluis
Abditus, ex toto confeſtim euanuit agro

¶ Sed tam contracti. Non interrogatiue: ſed indicatiue legetur. Sunt aluens .i. proprius aut debitus: aut hippallage. id eſt ſuum amnem. Decreſcente pado dicit: id eſt vt dicatur. vel dñ dicatum mirabile. noſter lacus vicinus vbi noſtre mantuane ſcilicet benacus Mynti" enim ex benaco fluit. Zyntre id eſt ſcapha.

aut alia nauicula Grauis obba.i.lagena. Per imis sessilem vocat: eo q̃ lato fundo quasi sedeat: dicens satyra quinta. Exhalet vapida lecthum pice sessilis obba. Melioribus hois. Unde Iuuenalis. Dixerat enim que ipsa te excipiãt modo primos incipienti. Edere vagitus & adhuc a matre rudenti. Sed id etiam cts̃ christianis consonantius. Uerũ si non trahimur aut cõpellimur ingenii: ducimur tamen ceto & incitamur. Appendix illetabilis. Quia in hoc mundo non sunt solida nec plena gaudia que nihil habeãt amaroris. Nam extremũ gaudii lucr⁹ occupat. Appendix dicitur qõ appẽditur & illetabilis de qua nõ est letandum. Sic eneidos. iij. Hinc diepani me portus & illetabilis ora. Multa sunt prouerbialiter dicta notatuq̃ digna. Boeti⁹ dicit se didicisse in scribẽ ionis esse duo dolia alterum boni alterũ mali: neminemq̃ nasci qui non aliquãdo ex vtroq̃ bibat. Hactenus eridanus supple dictus est. i. inundatio padi. Nostros repetam⁹ amores. Quandoquidẽ nunc scilicet in vere precipue vũnix luctatur: tunc enim veneri potissima datur opera vnde verne dicti: q̃ fere verno tpe gignuntur, Alma quia diua creatrix: ab alendo dicta nam per propagationẽ conseruat genus nostrum. Arua volucres. Maro. hinc volucrũ cõcentus in aruis. Exhilarant: hilaros grece. Unde hilarum. Terentius dixit: facit hilaro verbũ quod est hilarum & letum facio. Nunc omnia fetant id est fetus producũt. Tu tua lusisti. id est tuos amores facilitèr cecinisti. Est etiã ludere res nõ graues canere. Unde Virgilius in Bocolicis. & ipsum Ludere que vellem calamo permisit agresti. Et Ouidius Ille ego q̃ fuerã tenerorũ lusor amorũ Ingenio perij naso poeta meo. Itẽ Maro in culice. Lusimus octaui gracili modulante thalia. Atq̃ aranceli tenuẽ formauimus orsum. Sed nos aliena sequamur. Non etiã fortunato vt dixit in sortunia amorũ congruant: ea etiã dicturus est. Ueneris nihil esse potentius igne. Maro. Omnia vincit amor: & nos cedamus amori. Et ideo de tẽpore quo amant bene dicit Georgi. iij. Tempore non alia catulorũ oblita leena Seuior errauit cãpis nec fumere vulgo. Tam multa informes vt si stragemq̃ dederes per siluas tum seuus aper tum pessima tygris. Heu male tũ lybie solis erratur in ortis. Et festo sub ipsum cere id est molesto & infetenti quasi vim qõ plus est & si in fausto legendũ sit: ad cottuz id est ad arcem sic dictã q̃ esset ad confluẽtem. Mytinus ex benaco vt dixi nascẽs. Permiciter velociter Arx noua castellũ vocãt. Propter aquas. i. iuxta. Virgi. Geor. iij. Et viridi cãpo templũ de marmore ponã Propter aquas tardis ingens vbi flexib⁹ errat. Mytinus: & tenera prelexit arundine ripas sed queras cum ille in laudẽ mintij (Si enim sic vtilior nauigantib⁹ aduersos presertim flumine) dixerit tardis fluxibus: hic dicatur fugiens perniciter sed dicemus id est inundationẽ pertinere qua flumina tarda alias pernicia fiunt. Longis lacertis id est brachiis: quia labruscę nõ putãtur nec resecãtur. Harundine & hamo. i. hamata arũdine. i. virga tenui Scinderat. mutauit feciq̃ prosciderat Nam scindo scidi priorem corripit. Enei. iij. Hesperiũ hauld⁹ ab scidit: aruaq̃ & vides. Ubi Seruius tamen videtur sentire debere produci. Nam metri inquit causa scilicet syllabã corripuit verũ non legitur producta: cum contra sepe reperiatur. Horatius primo carminum. Ne quicq̃ deus abscidit. &c. Posset forte legi. Soluerat aut quid simile. Nec lux. i. diurnũ tempus. Nec nox humore id est rore. Virgilius Pennaq̃ runo pascentur aper: dum rore cicade. Studioq̃ intendit inani. i. piscandi hamo vnde paruz vtilitatis consequatur presertim pretermissa custodia armentorum Ab Hespero vespe genus id sic grece a sono dictum. Mox id est paulum post vexatus a canibus: demum id est tandem aut vltimo abditus id est absconditus a milite id est viro bellígero humilis cõditionis vnde Horacius addit. Non enim militem dicemus equitem auratum sed milesimuz quẽq̃ id est quemlibet e numero millenario etiam villissimum. Unde milites romani pedites vocabant.

Quod puer vt nouit/ tumulum conscidit, & alta

Voce bouem clamans, longo rura omnia viſu
Proſpicit, vt fruſtra niti ſe comperit, arcum
Corripit & pharetram, ſequiturq; per inuia taurū,
Illum per caulas/ & per ſtabula omnia quęrens
Per colles benace tuos, per conſita oliuis
Iugera, per virides ficis & vitibus agros
Venerat ad ſublime iugum, quod ſulphuris arcem
Suſtinet, & longis aperit proſpectibus illinc
Benacum, hinc campos longe lateq; patentes.
Lux ea ſacra fuit petro/ frondente ſub vlmo
Mixta erat ex omni pubes poſt prandia vico,
Ducebatq; leues/ buxo reſonante/ choreas
Ruſtica gens nulla genus arte domabile: ſp Fau.
Irrequietum animal: gaudet ſudore peracto
Mane ſacro, feſta (quando omnibus ocia) luce
Ipſa oci ac famis impatiens epulatur, & implet
Ingluuiem/ audito properat tibicine ad vlmum.
Hic furit/ hic ſaltu fertur bouis inſtar ad auras.
Quam raſtris verſare nefas & vomere terram
Calcibus obduris. & inerti mole fatigat/
Ac ferit & tota baccho facit orgia luce
Vociferans/ ridens/ ſaliens/ & pocula ſiccans.
Stulte quid hęc faris? ſolatia ruſtica dānas. For.
Ruſticus ipſe tuis malus es/ tibi peſſimus ipſi,
Dicta ioco fuerint/ noſtrū repetam⁹ amyntā Fau.

¶ Quod puer. Proſequitur hiſtoriam ad argumentū ceptum. Proſpicit potro aſpicit. Aeneid. 5. Nauem in cōſpectu nullam: tres ſittote cernoo proſpicit errantes. Ut. 1. poſtea. Per caulas &c pro. 1. ſtabula per colles benace tuos. Non longe ergo diſtat ita vt de eo intelligi poſſit qđ dixit noſter lacus &c. Sulphuris arcem a ſulphure denominat. Benacum qui vt latius ex alijs⁹ auget. Sacra fuit pe

tro ad vincula (vt videtur) calcidis auguſti. Buxo. i. fiſtula ex buxo. Maro. Timpana vos buxuſq; vocat berecynthia Ipſa oci ac. Sic maro in fine georgicorū Ignobilis oci pro oci dixit nā vt hic ociſ ſcribae verſus non patitur. Bouipſtar. i. in morem quod Valla vt dixi improbat. Quā raſtris ſcilicet in cimiterio aut alio loco ſacro aut area publica. Facit orgia baccho. i. celebrat bacchanalia orgia autem generaliter dicuntur omnia feſta. Calcibus a ntō calcis enim ſcribendū precipiunt: eſt incerti generis Virgilius. Ferrata calce fatigat. alibi maſculinum leges. Inerti mole. i. pondere corporis inertes. Tibi peſſimus ipſi. Confeſſus enim eſt per ſuos amores vnde poſſet in eum dici illud horatianum. Q̄ tenere in noſmet legem ſancimus iniquam.

Continuit greſſum, baculo innixus acerno
Intermiſit iter, donec miteſceret eſtus
Ah puer infœlix, æſtus te maior in vmbra
Corripiet, nudam videas ne in fonte dianā/
Claude oculos, blandis neu des ſyrenibus aurem/
Sors tua Narciſſo ſimilis, narciſſus in vndis
Dum ſedare ſitim properat, ſitiſ amplius, at tu
Exteriorem æſtum fugiens intrinſecus ardes.
Q̄ melius fuerat (niſi tete fata tuliſſent)
Ad reliquum redijſſe pecus, ſeruaſſe iuuencas,
Admiſi bouis æquo animo diſpendia ferre,
Q̄ dum conaris nil perdere, perdere teipſum,
Sed poſt iacturam quis nō ſapit, vtile nō eſt Fau.
Conſilium poſt facta dari quod oportuit ante/
Cōſilium poſt facta, imber poſt tempora frugū.

¶ Continuit greſſum. Reliqua proſequitur baculo acerno ex acere arbore: acer enim prima breui hoino acerio ſcōm Priſcianum facit: vnde acernus. a. um. Intermiſit iter quod habuit ad ingrendū taurus. Ah puer infelix: acclamatio fortunati ſicut illic. Ah virgo infelix que te dementia cepit? Nudam videas ne in fonte dianā claude oculos. i. anerte oculos tuos ne videas vanitatē: ſed ad fabulam alludit. Acteon enim quia dianā imprudens nudā vidit a canibus diſcerptus eſt. blandis ne des ſyrenib⁹ aurem. Nam ſyrenas vt aiunt ſurda aure trāſire oportet vt inquit diuus Hieronymus. Fuerunt aūt authore Seruio in fine quinti enei. Tres in parte virgines in parte volucres acheoli fluminis. i. callio: pes muſe filie. Varii vna voce. altera tibijs: tertia lyra canebat. Et primo turba peloum in capricis inſula habitauerūt que illectos ſuo cantu in naufragia deducebant. Scōm veritatem meretrices fuerunt que tranſeuntes quoniā deducebant ad egeſtatē his ficte ſunt inferi et naufragia. Vbi Ulixes cōtemnēdo de:

aurit ad mortē. hec ille. Varū nola dicunt parthenope aqua que nūc neopolis .i. noua vrbs dicitur olim fuit denolata leucosia ¶ ligia. dicunt aūt ab eo quod est cirein hirin quod significat connectere ¶ retinere ¶ aspiratio cōuertitur in f. Varū cantū ad Ultrem transtulit. Cicero principiū est. O decus argolicum cui puppim flectis vlixe nē. Sors tua narciſſo ſimilis. Jo enī ſcīm Ouidiū methamorphoseos tertio. Cum superbia forme et atus ceteros cōtēneret amore sui in fonte visi erarsit ¶ cum sui cōpos esse non posset in margine langueno tandem in sui nominis florem conuerti meruit. Dum sedare sitim pperat: in fonte videlicet: sitit amplꝰ amore sui illic visi intrinsecus ades eſtu amoris: ſꝫ melꝰ. i. Acto sic Uirgilius ꝫ magis illa tremēdo tanto magis effera fiāmis. Nisi te sic fata tenuissent. Imputat fatis: sed th immerito vt legitur apud Anū Gellū libro sexto capitulo secundo hei mihi qui dānant mortales numina celi. Esse aiunt nostrum per nos mala. cū tamen ipsis. Uecordi preter fatum sint mente dolores. Multi ergo fatis imputant. Juuenalis hūc ego fatis imputo. Et alibi Fata regūt homines. Et manilius lib. iii. Fata quoq ¶ vitas olim suspendit ab astris. Sic felix aut triste venit per singula fatū. Ueruz fatū varie accipi solet: vt eūq; tamen accipiatur dicemus non imponere arbitrio nostro necessitatē: etiā si fata vitaz inuentunt. Consiliū post fatū est inquit imber post tempora frugū: bene ad suuz institutū conuertit ne nō rusticus puteur Waro inquit dulce satis humor.

Vna puellares inter pulcherrima turmas For.
Virgo erat/alba comas, alijs procęrior, annos
Nata quater quinos vel circiter, ore nitenti
Vrbanis certare potens & vincere nymphis,
Aureolis radians guttis, ad tempora limbus
Ibat, & ad pectus clauſum velamen aheno
Clauiculo, mediam fulgenti fibula ferro
Stringit in anguſtum, noua candicat inſtita lapſu
Linea rugoſo, pedibuſq; allabitur imis
Hanc puer vt vidit, perijt/flammaſq; tuendo
Hauſit, & in pectus cæcos abſorbuit ignes,
Ignes qui nec aquis perimi potuere/nec vmbris
Diminui, neq; graminibus, magicisue ſuſurris/
Oblituſq; greges & damna domeſtica, totus
Vritur/& noctes in luctum expendit amaras,
Sępe graueſcentem verbis compeſcere flammam
Nixus: & inſanum iuuenis cohibere furorem,

Dicebam/miserande puer quis te deus istas
Misit in ambages? sed non deus: immo satanon
Pessimus: ex illis quos noctibus atq; diebus
Ter tribus in terras fama est ex ethere lapsos

¶ Una puellares. Non attendens ad interlocutionē faustinā pergit fortunatus describens puellā cuius amore exarsit. Nata quater quinos id est viginti que et ad rusticeis vigorem ad laborē exercendū gratia: cum vrbano iuniori placeat vt in eum cho. Anni quot: sex decem. Flos ipse. ꝛc. Urbanis nymphis id est sponsis aut puellis pro nymphis habēdis: est aūt dativus more Vergiliano. Worti tibus in nostris solus tibi certat amyntas. i. tecum ꝛ cum nymphis sed virtus addit ꝛ vincere cū sequantur nymphis nam subaudire oportet eas. Aureolus id est parū aureis sicut a luteo luteolum deduxit Maro. Limbus vestis oblonga. Aheno id est ereo clamicilo i. spintere. Fulgenti terro ex vsu aut artificio: aut ex eo quod albū ferrū vocant. Stringit in angustū vt gracilior habeat. Nam siqua est habitior paulo pugilem esse aiunt. Nova instita linea. i. fascia aurea stole. Sunt aūt duo epitheta que latina lingua refugit nisi diuisim construantur. sed tamē hec tolerantur: quia perinde est ac si dicat instita noua ex lino que rusticę cōuenit: nā instita lanea ꝛ serica stole matronali cōgruit: ad abitur imis pedib⁹ id est ad imos pedes defluit. Hora ser. primo. Nil medii est: sunt qui nolint teri gissenisi illas. Quarū subsuta talos regat instita veste Est aūt instita tenuissima fascicola que ꝑtexta dicitur vt inquit Aeron ad dictū locū Lapsu rugoso. i. in plicas contracto. Hanc puer vt vidit periit. Maro. vt vidi vt perij vt me malus abstulit error: flammasq; uendo. i. inspiciendo hic actine capitur. Ignes ignes bona ꝛ artificiosa repetitio: qui nec aquis. ꝛc. Ut editurus apud Gellii lib. xix. cap. ix. Quid facilā prefers philiros quā nil opus nobis. Totum: hic licet pectore flāma satis Istā non potis est vis seua extinguere venti. Aut imber celo candidus precipitans. At contra hinc ignē veneris: nisi vena ipsa Nulla est ꝙ possit vis alia oppimere ꝛc. Seqs graminibus. Id cōqueritur apud naſonē. Dum mihi q amor est nullis medicabilis herbis. Magice suefusurris. i. incantationibus quū obscure remordente cōscientia profetuntur. Quis te deus: ex veteri cōsuetudine interrogandi. Nam hodie cum vnū credimus deum: inepta esset nisi abusiue vt dixi ex poetico more inferos dicamus deos: ꝛ amorem aut virtutes ꝛ vitia. In istas ambages id est intricabile errores. Sed nō deus corrigit ergo quod dixerat deus, immo inquit satan ō pessimus a nominatiuo satan huius satanos sicut titan titanos pean peanos. Peccant ergo qui etiā satanas nemedia breui proferunt. Ter tribus. i. nouem noctibus ꝛ totidem diebus ex nouem choris angelorum.

Dic age si nosti quenquam/reminiscere: si quem
Videris, hoc pacto diteſcere, surgere in altum/
Dilatare domum, maioribus horrea aceruis
Complere his studijs, extendere latius agros,
Multiplicare greges, acquirere pascua bobus,
Inter tot populos quot habet latissima tellus

Sunt qui noſtra ferant menſis epulanda cruentis
Corpora, & humanos adſumant dentibus artus,
Sunt inquam quos tanta malis tot vexet erynnis/
Sed nullū eſt tam immane gen⁹, tam barbara nuſq̄
Gens, quæ fœmineos non exercetur amores,
Hinc veniunt rixę, veniunt & iurgia, & arma,
Sæpe etiam diræ multo cum ſanguine mortes,
Hinc quoq; deletis euerſæ mœnibus vrbes
Ipſæ etiam leges, rubriſq; volumina loris
Clauſa vetant ſcelus hoc, & deteſtantur amores,
Vt leges audiuit, ad hęc reſpondit amyntas.
Ciuis enim fuerat puer, & verſatus in vrbe,
His monitis prudens/ & circumſpectus haberi
Niteris, & ſenſu tetricos anteire Catones/
Error hic, hæc paſſim ſapiens dementia regnat
Ipſe ſibi blanditur homo ſollerſq; putari
Vult animal, tamen incautus ſibi multa tetendit
Retia, & in foueam cecidit, quam fecerat, ante
Liber erat, ſeruile iugum ſibi condidit ipſe,
Pondus id eſt legū (vidi ipſe volumina) quas nec
Antiqui potuere patres, nec poſſumus ipſi,
Nec ſeruare ętas poterit ventura nepotum,
Aſpice q̄ ſtulta eſt hominum prudentia, cœlum
Sperat, & eſſe ſibi ſedem inter ſidera credit,
Forſitan in volucrem moriens tranſibit, & altum
Spiritus aſſumptis tranabit ad æthera pennis.
Tunc ego quid latras? legum deus autor, & ipſis
Non parere, ſapit magnam nimis impietatem

Grandia de magnis hęc ſunt certamina reb⁹ Fau.
Quid fuerim reris, q̃uis pannoſus & aſper
Sim modo, tunc animo, tunc vi, tunc ore valebam
Nec mihi ſeſe alius poterat componere paſtor
Nunc quoq; ſi rectus vultu gradiare ſupino,
Alter eris marius raſo ore videbere: carbo
Talia reſpondiſſic obiurgatus amyntas For.
Facto homini deus inuidit. conceſſa voluptas
Viſa bonum nimis excellens & vota repreſſit
Legibus inuentis. vt equi ligat ora capiſtro,
Ne quocunq; libet flectat veſtigia ſeſſor.
Quę mea ſit/ me cogit amor, ſententia fari,
Liberaq; ora facit qui non communicat vſum
Coniugis, inuidus eſt, liuorem excuſat honeſtis
Introducta vſu longi liuoris iniquo.
Nam dum quiſq; ſibi retinet ſua gaudia, nec vult
Publica, communis mos ac longeuus honeſtas
Factus. & hunc morem fecit dementia legem
Inuida res, amor eſt, res inuidioſa/ voluptas.
Tunc ego non audens hominē contendere cōtra,
Amplius, inſano rediens ab amante receſſi,
Cernis vt hic malus affectus ſic lumina mētis Fau.
Claudat/ in errores vt ſponte feramur apertos!
Cernis vt a ſummo liuentia nubila baldo For.
Se agglomerent/ oritur grando/ ne forte vagātes
Tempeſtas deprendat oues, diſcedere tempus.

Finis Aeglogę Secundę.

¶Vie age. Progredit in detestationē amorū quo illū aduertat: facitq; id quasi sotyrice: docens nullū ex amoribꝰ emolumentū nullūq; per eos diteſcere. Sunt qui nostra ferant. Tyranni qui sanguinē ⁊ sudorē pauperū absumūt: aut ad cyclopas ⁊ lestrigonas asperit: aut ad egyptios a iuuenale dānatos. sed veriꝰ ad auaros qui quicquid pauperes sudore pariūt: deuorant. Querſe vbes vt troia ⁊ alie vt horatius primo sermonū sentit multe. Nā fuit ab helenā clima tetervima belli causa: sed ignotis perierunt moribꝰ illi. Quos venerē incertā rapientes morte feratū. Utribus editior sedebat. vt in grege taurꝰ Tetricos seueros et rigidos a tetricis mōtibus aspis. anteire collisio est: sicut in deinde pinde deesse fieri solet. Catones duo nominati sunt seueritissimi: maior ille cēsorꝰ ⁊ minor vticensis. Ipse etiā legem: vt lex diuina. Non mechaberis. Lex humana vt lex iulia in adulteros. De qua Iuuenalis Lex iulia dormis. ⁊c. Quas nec antiqui potuerepatres. Sic beatus petrus actū. xv. Nunc ergo quid tantis deū imponere iugum. sup ceruices discipulorū: quod neq; nos neq; patres nostri portare potuimus. Sapiēs demētia: bona implicatio. Sicut apud Iuue. Inter socraticos notissima fossa cinedos cum nihil sit magis repugnās cū socraticū ⁊ cinedum esse: sed vt in prologo andrie dicitur multi faciūt ne intelligendo vt nihil intelligāt. Uidentur ergo sibi sapientes. cum sint demētes. Iniquā in se ferētes legē. Horatius q; tenere in posmet legē sancimus iniquā: quā fecerat ante. sic Dauid incidit in foueā quā fecit. Forsitan in volucrē. Tanta est amantibꝰ insania: vt etiaz oue fide sunt irridēt. Graphice ergo docet q; nō sit sui compos quisquis amat. Grandia de magnis. Ne decori plonarū immemor videatur poeta: videtur enim altior hec disputatio cū vt rusticis cōueniat: inducit alterū interloquentē quasi minus habeat fidei. Unde fortunatus more senū qui se laudant ⁊ sua tēpora: vt Nestor apud homerū (vnde Flaccus in arte. Laudator tēporis acti. Se puero) dicit se in adolescētia fuisse prestāti ingenio ⁊ prudentia magna preditū. Quis fuerim reris id est arbitraris cūis pannosus. i. veste multis panniculis consuta ⁊ crasso panno. ⁊ aspersum modo id est pannis antiq; obsitus. vt inquit Comicus. Nunc quoq; si rectus vultu gradiare supino. Alter eris Martꝰ. qui procerus erat. ⁊ vt Appianus docet. vultu seuero. qui ex vulnus diritate cū nihil loqueretur satis proferre visus cū ingentē machinarē cedē. Papyrꝰ aūt Carbo

Carbo. illa tempestate qua cum tuniori graccho cōspirabat adhuc iuuenis seu imberbis erat. Un ait Raso ore videbere Carbo alludens (ni fallor) ad carbonem. quo nihil nigrius. Ut equi ligatura capistro sessor id est qui insedit equo. We cogit amor. Non ergo sui iuris aut liberū se fatetur. sed amore coactus. Qui non communicat vsum coniugis: inuidus est vult errore ⁊ hereſi nicolaitarū etiā coniuges debere communes esse ⁊ per inuidiam suam cuiq; datā. ⁊ legem Iuliam in

Liuor adulteros latam. que res quia honesta visa liuorem excusat honestas. honestatem aūt introduxit longus: sed iniquus inquit vsus: que omnia sunt ad insano ⁊ demente amatore dicta. Unde quam vidit non maritali affectione amauit. Inuida res amor est: id est inuidere faciens quia nec regna parem nec ferre velꝰ potest. Lanienta subnigra ⁊ densa: a liuore qui est macula plumbei coloris et cōpressu facta. Tibullus. Tum succos herbasq; dedi quis liuor abiret. Quem facit impresso mutua dente venus. Et quia talem inuidi contrahunt colorem inuidiosi inuidi dicuntur a liuor inuidia. Baldo id est a monte vicino est autē future ꝛgio gos parasceue: id est preparatio.

Aegloga tertia que dicitur Amyntas, de insani amoris exitu infœlici. Colloquutores Faustus & Fortunatus.

Illa hesterna ruēs baldi de vertice grando
Fortunate fuit nobis innoxia, diuis
Gratia/nostrū quibus est custodia frugum,
Sed veluti ex illis veniens ait harculus oris.
Veronensem agrum/pecudes/& ouillā/sic est
Demolita, casas, & pastoralia tecta
Sic euertit, vt agricolis spes nulla supersit,
Agricolis etenim pecus est substantia, & arua
His subiecta malis, grandi thesaurus in arca
Ciuibus est, quem nulla queat contundere grādo,
Nulla pruina, gelu nullum, nullæ aeris iræ.
Nescio quis vētos tempestatesq; gubernat For.
Id scio, sed neq; si scio, sat scio, sed tamen ausim
Dicere, quid? vita ne ideo mulctabor in ipsa?
Numina vt si, perhibēt, orbē moderantur, ab alto
Estimo nil duros hominū curare labores,
Aspice quo tenuem victum sudore paramus.
Quot mala pro grege, pro natis, p cōiuge pastor
Fert miser, infestis æstate caloribus ardet.
Frigoribus riget hybernis, dormimus ad imbrem
Cotibus in duris/vel humi, contagia mille,
Mille premunt morbi pecudes, discrimina mille
Sollicitant, latro insidias intentat ouili
Atq; lupus, milesq; lupo furacior omni,
Vt manus assiduo detrita incaluit vsu,
Squalluit os, barba obriguit, cutis aruit æstu.
Vna repentino rapit omnia turbine grando.
Hoc superi faciunt, quibus inclinamur ad aras

Et quibus offerimus faculas/ & cerea vota.
Neſcio que pietas/ & que clementia/ tantis
cladibus inuoluat paſtores omnium egenos.

Ilia heſterna ruens. Facto ex euentu paſtoribus colloquio ꝓſequitur fortunat⁹ infelices amores amynte. Stilus: quia paſtoralis facillim⁹ eſt quocirca breuiſſim⁹ ero. Illa grādo heſterna: cui⁹ meminit in fine ꝓcedētis egloge de vertice. i. ſummitate. Uertex eſt dicit ſummitas a qua vertendum eſt: cum altius ire nequeas. vt in capite ⁊ monte. Baldus mons eſt. Dmis. i. ſanctis. Hercules ruſtici nomen quaſi bonus cultor aut amicola: aut recti artis. arkys ei dicitur recte. Demolita id eſt deiecit ꝓſtrauit calamitatęz inferendo. caſas tuguria paſtoralia. ⁊ ꝓ: id eſt paſtoralia tecta. Agricolis etenim. ordo eſt etenim ſubſtātia: id eſt poſſeſſio ⁊ peculiū eſt a: gricolis pecus ⁊ arma. mille aeris ire: id eſt tēpeſtates quaſi ab irato Ioue qui ⁊ ser dicitur illate. Neſcio quis. ⁊c. Ruſtice id dicit. ſed graphice. Sunt eñ ruſti ci impatientes calamitatis. ita vt in diuerbio ſit. Qui ſua amittit/ ⁊ ſenſum a: mittit. Uñ ⁊ eneas amiſſa conjunge ꝓcz ſummus alioqui deorū cultor ait enei. ij. Quem nō meuſui amēs hominūqz deorūqz. Aut quid in euerſa vidi crudeli⁹ vber? Et in bucolicis amiſſo nato. Atqz deos atqz aſtra vocat crudelis mater? Uita ne ideo mulctabor in ipſa? ⁊. an ne eb id vincs puniar? Id quoq; de morte ruſticano. Nā illis durū nō videt qō differtur malū: vt pote poſt fata. Nomina ſi vt perhibent. Epicurei enim negabant. Unde Maro in bucc. Nec curare deus credis mortalia quencz. Lucre. Nec bñ ꝓ meritis capit nec tangitur ira: Hora. ſer. ꝓmo. Credat iudeus appella non ego. namqz deos didici ſecurū agere eunz. Judeū vocat appellam. id eſt ſine pellam prepuci: hoc eſt circūciſum. Secarum euum id eſt ſeorſum a curis mortaliū. vnde epicurus tacitabat ſe leuaſſe genus humanū duobus ſumme malis: metu ⁊ ſuperſtitione deorū. metu quidem quia dixit vnum eſſe ſpiritus humani ⁊ beluini interitū. ⁊ ita non eſſe metuenda que poſt mortē euenīunt. ⁊ ſuperſtitione id eſt anxia religione: cū diſ non curēt mortalia ſed vtrūqz impiū ⁊ ſacrilegū eſt omnem pietatem ⁊ religionem deſtruens. Eſtimo ꝓ exiſtimo id ē cenſeo ⁊ indico per ꝛ plurimi ſcribūt. Aeſtimo autē. i. eris preciū cōſtituo. ⁊ liceor per e ⁊ ſt. Diſcrimina. i. pericula. Mileſq; lupo furaciot. Miles dicitur q̄amqz ſtipendiū belli gratia ſuſcipit. Una grando. vna calamitas: que dicta eſt q̄ calamos. i. culmos ſegetū terit. Eſt aūt in ſermōe multiplex pathos. Quib⁹ inclinamur a dotādo ⁊ ſacrificādo nutu. Sic hiarcas enei. iij. dicitur ante aras media inter numina diuū. Multa ioue manibus ſupplex orāſſe ſupinis. Et infra nos munera templis Quippe tuis ferimus famāqz fouemus inanē. Inualuit. i. callū: hoc eſt tumorem ⁊ duriciem induit. Paſtores omnium egenos enei. Omnibus exhaſtos iam caſibus omnium egenos.

Fortunate ſcelus nobis hęc omnia noſtrum Fau.
Ingerit, ętherei ſententia iudicis æqua eſt.
Quod ſcelus an fuimus chriſti vitę inſidiati, For.
Iurgia, furta, irę, venus, & mendacia, rixę, Fau.
Quid meruere boni, nec eni ſcel⁹ obruit oēs For.

Et tamen vna omnes pariter pessundat erynnis
Heu nescis, male de superis sentire nephandū Fa
His igitur que scire nephas/nescire necesse est,
Posthabitis, curas iterum repetamus Amyntæ
Quas sumus experti, quas ignorare negatum est.
Res vulgaris amor, studium commune iuuentę
Mœror & affectus alij de cardine mentem.
Sæpe leuant, animo sermo venit æger ab ægro
Intellecta licet pro re pro tempore fari. Fau.
Sic habitus cosmas sapiens, incognita nunq̄
Fauste sapis, notos igitur repetamus amores For
Restat amyntæos postrema in fata furores
Ducere, & in misero lachrymas impendere casu.

¶ Fortunate. ⁊c. Ne approbanda videat sententia fortunati: castigat eū Faustus dicens illud notum verbum. Omnia mala que patimur: peccata nostra meruere. Item ethere i sententia iudicis equa. Augustinus em docet occulta quidem esse interdum diuina consilia sed tamen nunq̄ iniusta. hoc Maro. enei. vi. aut equus amauit iuppiter. Et enei. x. Rex iuppiter omnibus idē. Quod scelus Graphice exprimit rusticoꝝ opinionem. qui sese insontes putant dum capitalibus criminibus vocāt. Respondet aūt Faustus. Queris quod stelus. Jurgia. i. cōtentiones que frequentes inter rusticos sunt. Unde pio magno bono duxit maro septē dicens. Vinc tibi que semper vicino ab limite sepes. ⁊c. Uenus. i. luxuria carnis. Quid meruere boni? Non respōdet ad hoc faustus: aut quia festinat ad narrationem exitus amorū amynte aut quia non decuit rusticū que theologorum sunt enodare. Unde dicit nephas esse de factis dei inquirere. Satis enim esse debet quia deus ita vult. qui nihil iniustū velle potest. Itaq; vbi diuina est pceptio nulla debet esse cunctatio: vt Abrahā nobis pclare ostendit: docente diuo Augustino. nam filium non dubitauit mactare: in quo tamen propaginis promissionem acceperat. At si queras cur boni cū malis puniantur: dicetur tantū ꝑaliter puniri bonos vt plus mereantur: malos aūt ad vindictam. Et ita pciosa in conspectu domini mors sanctorū eius. Mors aūt peccatorum pessima. nescire necesse est. Altiora tene quesieris. Mitte arcana dei. ⁊c. Posthabitis. i. ꝑtermissis aut minoris habitis. vt posthabui tamen illorum mea seria ludo ⁊c. Posthabita coluisse semo. ⁊c. Quas. i. cuiusmodi sumus experti. quia hoc cōmune malum: semel insanuimus omnes. Merores affectus alii id est affectiones ⁊ passiones: id est perturbationes. De cardine id est stabilitate. Sepe mouent id est amouent. Animo sermo venit eger ab egro. quia ex abundantia cordis os loquitur. Uñ Flaccus in arte. Format enim natura pri⁹ nos intus ad oēm fortunarū habitū iuxta aut impellit ad iram: aut ad humum merore graui deducit ⁊ angit. Post effert animi mot⁹ interprete lingua. Sic habitus cosmas sa

piens. Coſmas vt opinor medices: florentinus ille ditiſſimus ꝛ memoratiſſimꝰ pater laurentii ꝛ auus petri medicis hic intelligitur. In poſtrema id eſt in vltima fata in mortem vſq; Impendere id eſt impertiri. In miſero caſu. id eſt infelici exitu.

Preteriens illac paruo poſt tempore/ rurſum
Inſanire hominem video, & miſeratus amantem.
O iterum (dixi) mens inconſulta, veneno
Ebria fatali, populo iam fabula factus
Non reſipiſcis adhuc/ & adhuc in amore ſepultus
Teruis atq; tuos/ pecus atq; mapalia tecum,
Vt quondam moriēs rapuit ſecum omnia Samſon.
Cum ſenio curuatus eris ſi forte ſenectam
Fata tibi dederint quis ſuſtentabit inertem
Somnolentum, inopem cum iam defecerit omne
Robur & ingenium, ſenſuſq; receſſerit omnis?
Hæc tibi cuncta feret (niſi mors præuenerit) ætas.
Eſto domi/ vigila, obſerua, ſuper omnia ſemper
Proſpice quo tendas, & quo veniſſe dolendū eſt
Ire caue, diſcerne vias, hominemq; memento
Non ad delitias, non ad muliebria natum
Blandimenta, leui tam pernicioſa iuuentæ.
Ipſe ego cui pecudes/ cui lac, cui caſeus, ægre
Vitam ago, tanta agros omnes inuaſit egeſtas
Tot duri rerum euentus, incommoda paſſim
Tanta, tot aduerſis totus conuoluitur orbis.

¶ Preteriens illac. Principiū narrationis illac. i. per illum locum cum vbi dixi amyntam amore lāguentem lacere. Paruo poſt tempore. Sic Maro. Deſpexit tamen ꝛ multo poſt tempore venit. Unde poſt ꝛ ante gratia excęſſus oblatiuum regunt cum ſuo ſi volumus caſu. vt poſt dictam diem paruo tēpore. Sine

autem casuali suo videntur aduerbia. vt posi. i. postea. O iterum bonus est versus. quia in principio carminis monosyllaba vocalia non abiciunt. vt o vtinã o ego. cõ. neq; corripiũtur sicut interdũ in medio. vt in buco. Te corydon o alexi trahit sua quemq; voluptas. Mens inconsulta. i. imprudens cui nihil est consilij aut pensi capitur eni cõsultus passiue pro eo cui non est datũ cõsiliũ. vt eneid. iii. Inconsulti abeunt sedẽq; odere sybille. & cõsulti videntur qui cõsiliũ dãt. sed reuera qui consuluntur sepe. i. a quibus vt prudẽtibus cõsiliũ petitur. Vñ non solum iuricõsultus sed etiã iũrecõsultus dicitur. quasi in iure aut de iure. Uenenо edita fatali. i. amore ad fata. i. morte ducente. Est enim amor venenũ. quia per venas it. Unde vulnus alit venis. cõ. Nec tamen fato imputandũ sed nobis. Vñ diuus Augustinus super illud. Ego dixi mi. n. f. a. m. quia peccaui tibi ait. Ego peccaui. nõ fatũ nõ fortuna. non diabolus de hoc cõ plura iam diximus. Populo iam fabula. i. argumentũ fabulandi. Non cõ dicit iam fabula facta. quia ordo est factus iã populo fabula. Resipiscis. i. iterũ sapis & ad sapientiã redis. Pecus atq; mapalia. i. casas & caulas. Dicunt etiã sic a Uirgilio. vt aris habitate mapalia villis: & magalia. sed pnia longa. vt eneid. i. Miratur mollẽ eneas magalia quondam. Rapuit secũ oia Sanson. vt Judicũ xvi. late describitur nota est hystoria. Senectã fata tibi dederint. Qui enim (vt Seneca dicit) ad extremũ fati quenerit senex morietur. Posuerũt antiqui multiplicem mortem vt fatalẽ que quatuor curibus saturnios explebat. i. cxx. annos vltra quos fata id est decretũ cõstituta negabant posse viuere. & naturalẽ que tris explebat id est. xc. annos. tunc enim natura deficit. Diciturq; mors merita id est pro merito ut remedium tot malorũ que sequuntur concessa. et fortuitam ac violentam que etiam in primo cursu contingere possunt quas omnes tangit Maro eneid. iiii. ad finem. Nã quia nec fato merita nec morte peribat. Sed miserа ante diẽ subitoq; accensa furore Hec tibi cuncta feret. Unde Flaccus in arte. Multa ferunt anni venientes commoda secum. Multa recedentes adimunt. De incommodis senecte vide Juuenalis satyram decimam in qua dicit. Sed cõtinuis & quãtis longa senectus Plena malis. Prospice quo tendas id est ad quem statum. Persius. Est aliquid quo tendis? Et quo id est ad quem statum. Ordo est. & cauere supple eo quo venisse dolendum est. Esto domi: aut simpliciter dicit aut quod Persius. Tecũq; habita & notis cõ sit tibi curta supellex. Leui id est facili & inconstanti. Tot duriterum euentus. Licet & Ualla docet in plurali frequentius dicatur euenta genere neutro: tamen etiã euentus legimus: vt Eneidos sexto. Cecosch volutat eũmus

Accipe rem non auditam, non tempore factam
Præterito sed quam lux hæc mihi protulit ipsi,
Vt mos autumno pecudes crescente totondi
Mane foro exposui lanæ venalia pondo
Sexaginta hodie, grande æs conflare putabam.
Vix vitam gregis eduxi, vix pabula possum
Mercari hybernis niuibus, quo cætera pacto
Sit victura domus, nondũ mihi constat Amynta

Quiſquis amat domie munuſcula, mittāt oportet
Tu vero cui vix tectum fortuna reliquit.
Sub quo luce habitat, ſub quo pernoctat egeſtas
Quid poteris cupidę gratum donare puellę
Mittere mala decem ſatis eſſe ſolebat amanti/
Purpurei flores, & raptus ab arbore nidus,
Gramen odoriferū memini, quo tempore magnę,
Credebantur opes ventū eſt a gramine ad aurum,
Regia res amor eſt, hac tempeſtate receſſit
Mos vetus, & quem mala lex in oleuit amandi.

¶ Accipe rem non auditā. Continuat ſermonē quē ad amyntā habuit quo qđ amynte dicit omnibus dicit qui ſimili capti ſunt morbo. Recitat ergo argumentum pro ſe excogitatum. non auditū quia falſa ſunt ſepe audita. Unde Plautus Plus valet oculatus teſtis vnus q̄ auriti decez. i. vnus qui ſe vidiſſe dicat q̄ x. qui audiuiſſe dici. Autumno totundi. alibi in maio tondetur. Sexaginta pondo id eſt libras. Mittere mala decem. Virg. in buco. Aurea mala decē miſſi cras altera mittā. Purpurei flores. Idez tibi lilia plenis. Ecce feruntur nymphe calathis: ſed id amaſij poete huberius dicunt q̄ raptus ab arbore nidus. Idem parta mee veneri ſunt munera. nāq; notaui. Ipſe locum aerie quo cōgeſſere palumbes. Gramen odoriferū. Idem. Tum caſia atq; aliſo intexens ſuauibus herbis. Mollia luteola ſpargit viciua caltha. Credebantur opes. Uñ. Qui potuit violas addere dives erat. A gramine ad aurū. Ouidius. Melius nunc omnē in auro eſt. Regia res. i. regalis. quod potius dicerem: ſed tamen q̄ morbū regium vocant qui regalem expetit ſumptum. Hac tempeſtate: hoc tempore turbulento.

Talia ſuadenti toruo mihi rettulit ore.
Si cupis optatam mihi Fortunate ſalutem
Da quod amo, noſtro hęc vna eſt medicia dolori
Cętera quę memoras/ mihi ſunt tormēta, reuelli
Ex animo furor iſte nequit, mea pectora imago.
Virginis obſedit, mecum eſt, mecum itq; reditq;
Excubat & dormit mecum, caput oſſa medullas
Cor complexa poteſt cum ſola excedere vita.
Ac veluti quotiens aliena ex arbore ſecto
Surculus inſeritur trunco, natura duorum.

Iungitur, & mixto coalescit corpore virga
Sic dominę dilecta mihi se immersit imago
Et fecit duo corda vnum, duo traxit in vnum
Pectora/ sensus inest nobis & spiritus idem,
O me fœlicem, si cum mea fata vocabunt.
In gremio, dulciq; sinu, niueisq; lacertis
Saltem aia caput hoc languens abeunte iaceret
Illa sua nobis morientia lumina dextra
Clauderet, & tristi fleret mea funera voce
Siue ad fœlices vadam post funera campos.
Seu ferar ardentem rapidi phlegetōtis ad vndam
Nec sine te fœlix ero, nec te miser vnq̄.
O dryades, florūq; deę nymphęq; decentes
O nemorum Syluane pater, seruate precamur
Collibus in vestris gelidisq; in vallibus/ omne.
Syluarum ruriscq; decus: circundate saltus.
Sepibus, & prohibete pecus ne floribus obsit.
Ista precor dominæ seruate in funera nostræ.
Tunc omnis spargatur humus, redolentia serta
Texite, quę circa tumulum supraq; iacentem
Componantur heram, tristes ad busta puellæ,
Pierides aderunt, & lamentabile carmen.
Ore canent madido, signataq; verba relinquent.
Ista sepulturæ relegenda nepotibus olim.
Hic tegitur virgo, cui nil quin diua vocari.
Debuerit, deerat, nisi dura fuisset amanti.

¶ Talia suadenti. Recitat responsum misere amantis sclā puellā deposcentis

vt Carinus Terentianus. Nihil aliud volo nisi philomenā. Bñ dicit suadenti ꝛ non persuadenti: quia nihil efficit. Furor iste. i. quem tu commemorasti ꝛ dixisti in me esse. Excubat. i. excubias agit: hoc est vigilat mecū. eneid. ij. Illū absens absentez audit̄ videt̄. Id quoq; Phedria optat sibi a Thalide fieri in cunucho. Wes ames/me desideres/me somnies/me expectes/de me cogites/ me speres/ me te oblectes/mecum tota sis. ꝛc. Caput vnde furor in amante ossa propter medullas. Eneid. iiij. Est mobilis flāma medullas: interea ꝛ tacitū vulnus sub pectore vulnus. vnde hic addit. Cor cōplexa. hinc enim dicitur cura q̄ cor vrit. Surculus id est insita que pullulat virgula. Duo corda vnum. vnde. j. comm. vj. Et erunt duo in carne vna hic aūt non ex re sed ex affectatiōe dicitur quia nondū adhesit qui adheret (vt ibidē dicitur) meretrici vnum corpus efficitur: ꝛ spiritus. i. animus: quia grece anemos id est animos spiritus seu ventus dicitur. O me felicez graphice exprimit affectionē misere amantis cui dulce videt in complexu amate mori. Virgilius in bucolicis. hic ipso tecū cōsumere euo. Illa sua nobis. ꝛc. Et Tibullo fere sumptus locus: aut ex epistolis Ouidianus. Tristi voce veniam canendo. Sive ad felices cāpos. i. ad eleyseos de quib⁹ Eneid. vi. Deuenere locos letos ꝛ amena vireta fortunatorū nemorū sedesq; beatas. ꝛc. Nos paradisum votamus. Phlegeton fluuius infernalis ab ardore dictus. Nec sine te felix ero. nec tecum miser vnq;. Ex affectione vt dixi loquitur non debito cōsilio: itaq; nō est putandus eam esse mentem. Quod dico propter imperitos qui non discernentes quando ex sua sententia ꝛ qñ ex alterius introducit loquuntur poete: indifferenter citant quasi ita senserint Maro aūt sentit etiā amores pdurare post fata. vnde ait in eodem. vj. Cure non ipsa in morte relinquunt. Quin putauit permanere eisdem affectiones dicēs. Que gratia curuum amorum q; fuit vnquis: que cura nitentis. Pascere equos eadem sequitur tellure repostos. Iurta qō dictum est. Qualez te inuenio talem te iudico. ꝛ ideo quia eterna est damnatis peccandi libido: nō enī immutari possunt: merito est eternū supplicium: sed ad rusticiz redeamus Amyntā cui insanus amor persuasit quod prophete diuinitus dicenti. Non auertes faciem tuā a me ꝛ similis ero descendentibus in lacum. O dryades id est nymphe arborū ꝛ precipue quercuū quia drya dryos id est drya huius dryos quercus dicitur. florūq; dee que nappee dicūtur nympheq; .i. aquarum rerum vt montiū que oriades ꝛ fluminū que naiades dicantur: et marium que nereides ꝛ arborū quoq; que hamadryades. O nemorū syluane pater vnde a syluis denoiatus. Hic quoq; aduenisse dicitur ad galium amore percuntem a virgilio in buco. vnde dicit seruate precamur nymphe amare ꝛ amari solent. Seruate inquit deus id est ornatū florū ꝛ herbarū ne floribus obsit. Virgilius georgi. iiij. Nec oues hedi ve pecudi floribus insulent. aut terrans bucula campo decutio roret ꝛ surgentes atterat herbas. Ista. i. vestra dona domine nostre. sic enim ꝛ greci ꝛ latini ꝛ barbari vxores vocant. vnde Maro in diris. q; mea nō mecum domina est. Circa tumulum. Credebāt enim in veteri superstitione beatas animas aquarum corpora molliter requiescerent. Unde Persius. Nunc non cinis ille poete felix. non leuior cyppus nunc imprimat ossa. Laudant comune. Nunc non e manibus illis fortunata q; fauilla nascētur viole. Et Juuenalis. Dismaiorū vmbris tenuem ꝛ sine pondere terram. Spirantesq; crocos ꝛ in vina q petimus ver. Qui preceptorem sequi voluere parētis. Esse loco. Et martialis. Sit tibi terra leuis molliq; tegaris arena. Ouidius. Ossa quieta precor tuta requiescite in vrna. Et sit humus cineri non onerosa tuo. Cōtra imprecatur Tibullus: O tu qui venerem docuisti vendere primus. Quisquis es infelix vigeat ossa lapis. Tristes ad busta puellas pierides. i. muse. Imie. Pierides prosit mihi vos dixisse puellas. Bustum dicitur quasi bene vstum locus vbi vna cōdebatur. vrna autem dicatur ab vrendo dicta q; vstorum teneret cineres. Ideo autez romani qui vt nunc faciunt terra condere solebant corpora defunctorum ceperant ea concremare quis per bella ꝛ inuidiam erutā videbant aliquando ossa. Diuersi

tatem tamen hanc ex philosophis ortam putant vt qui ex terra potissimũ sum pta putarant terre mandarent corpora qui ex igne igni.&c. Lamentabile carmen. Funestem funebrem: aut corpore nondũ sepulto epicedion vel eo sepulto epitaphion. In daphnide autem dicit Maro. vel tumulo superaddite carmen. Relegenda nepotibus. i. minoribus aut posteris.

O virgo si te tantus consumeret ardor,
Per centum scyllas ad te, per mille charybdes
Tranarem laturus opem, tu seuior hydra
Me fugis, at culpæ nihil est in virgine, nam me
Nescit adhuc, si sciret enim succurreret vltro
Nec puto sub miti tam ferrea pectora vultu
Signa tamen vultus fallacia sub cute molli
Mens fera, sub blanda sunt corda immania fronte
Alloquar, & faciam nostros intelligat ignes
Si tamen illa meos vultus auerterit, ibunt
In lachrymas oculi, triste in suspiria pectus.
Oderit illa licet semper fugiatq; sequentem
Ista tamen quocunq; ferar, me cura sequet
Ite procul medicæ (non sum sanabilis) artes
Ite procul magico qui (qđ nec credere dignũ est)
Carmine pallentes animas reuocatis ab orcõ
Ite procul vanis precibus qui flectere diuos
Creditis, aduersum & inexorabile cœlum
Me rapit impatiens furor, & iuuat ire per altos
Soliuagum montes, per lustra ignota ferarum.

¶ O virgo &c. Sunt verba amantis per apostrophen puellã absentem alloquentis. Per centum scyllas. numerus finitus pro infinito. Scylla autẽ & charybdis pericula sunt marina in mari sicilo: finguntur aũt a poetis esse monstra marina ex puellis transmutata. Nam scylla phorci fuit filia charybdis mulier vorax. De scylla dixit in buco. Quid loquar aut scyllã nisi aut quã fama secuta. &c. De charybdi & etiam scylla tertia eneidos. Dextrum scylla latus leuum implicata charybdis. Obsidet. Et ita quia vt dixit horatius in arte. Duz vitam stulti vitia in contraria currũt. Ducit enim in vitiũ vitij fuga si caret arte. Ideo de eo qui

vnum periculum euitans in aliud incidit dici solet. Incidit in scyllã cupiens vitare carybdim. Tu senior hydra quã hercule tandem exussit cũ amputato vno capite illi semper bina repullulare videret. Erat enim lacus quę exussit⁊ locum fertilem reddidit sed serpẽs aquatica fingitur. ad culpe id amatorie. Nã semp amicas aut purgant aut non credũt peccasse. Uh ille. Nec si mihi credere tantus Signa tamen vultus fallacia supplesunt. Juuenalis. Fronti nulla fides: quis enim non vicius abundat. Tristibus obscenis. Mens fera. Unde nor sed minus idoneus author. Omnis que nitido volucris plumescit amictu. Non est si simulat vera columba tamẽ. Sepelit anguina latet hyrcus pelle lycaon. Subq; Catone pio perfidus ille Nero. Si tamẽ illa meos vultus auerterit. videt hypallage. vt si auerterit suos vultus a me. Id enim indignabundi faciũt. enei. j. Ora solo fixos oculos aduersa tenebat. Sed quia accipiatur auerto sicut auersio. ⁊ auertor accipi solent pro eo quod est per indignationez auertendo cõtemno sicut Seruius fieri posse asserit qui dicit auerto ⁊ auertor in vna significatione declinari posse. Dicetur recta locutio ⁊ nõ figurata: qualis est illa apũ Boetiũ. Eheu ch surda miseros auertit aure. ⁊c. vnde est frequentatiuũ auersor: quo frequentius vtimur. Ouidius in fastis. Officioq; leuẽ nõ auersatus honorẽ. Medice artes. vnde Apollo apud Ouidiũ meta. j. dicit. Inuẽtũ medicina meũ est. opiferq; per orbem Dicor⁊ herbarũ subiecta potẽtia nobis. Hei mihi q̃ nullis amor est medicabilis herbis. Nec prosunt domino que prosunt omnib⁹ artes. Jte procul quia etiam romanis erat odiosa professio. vnde quarto enei. Magicas inuitas accingier artes. quod nec credere dignum est vnde de phyronissa que samuelem exuerat dubitant theologi an samuelem reuera an nec̃ spiritũ in illum transfiguratũ quod Augustinus potius asserere videtur. Animas reuocatas ab orco id est ab inferno vigente. vñ orcus quasi vigus quibusdã dictus videtur. Sic in buccolicis. Ueri animas imis excire sepulchris. Atq; fatas alio vidi traducere messes. Uanis precibus id impie sed examẽtis amantiũ. Epicuro tamẽ dignũ Solimagũ: non in solo sed solũ vagante soli aũt sibi videntur amantes dum sine amato. Per lustra. per latibula aut latebras: ignota. s. hominibus hoc est inuia Aenei. iiij. De didone. Semperq; relinq. Sola sibi semp longã incomitata videtur. Jre viam. ⁊c. Id autem erat illi ⁊ est nunc huic future mortis iudicium.

Fuerto.
Auertor.
Auersor.

Talia iactantem verbis conabar amicis
Flectere sed vulnus nihil insanabile curat
Illum per campos nox intempesta silentes
Illum exorta dies inter dumeta videbat
Insomnem semper, raro syluestria poma
Carpentem, & potu contentum simplicis vndę
Post longos gemitus / exhaustaq; lumina fletu
Assiduo, post lamenta & conuulsa frequenti
Pectora singultu, moriens finiuit amores,
Exanimum corpus tumuli sine honore relictum

Nocturnę absumpsere ferę, volucresq; diurnę
Heu funesta lues, fatalis machina passim Fau.
Corda venenatis penetrans humana sagittis
Aequiparans hominem pecudi, quę pocula circæ
Quę peiora vnq̄ potuit dare philtra calipso?
Quę ítix, quis phlegetō grauior, q̄ maior erynnis
O stulti quicunq; deum dixístis amorem.
Nun natura nocens deus est? vbicunq; locorum
Sit deus, est homini clemens, innoxius, ęquus
Heu miserande puer, tenera sublata iuuenta, For
Quę tibi nascenti luxerunt sydera? quæ tam
Noxia pars cœli est? vt te nil tale merentem
Leserit, & primis infortunarit ab annis?
Nec tamen omnino cœlum tibi defuit/ omne
Carmen, & argutis quicquid modulamur auenis
Doctus eras, nisi te mors immatura tulisset
Dignus eras hederis, dignus parnaside lauro
Nec melius cecinit pugnas ac tristia bella
Hordeā & agrorum cultus & pascua noster
Tityrus a magno tantum dilectus alexi.
Namq; tui pręcox animi solertia nobis
Cognita iam pridem magnam producere frugē
Cœperat & specimen tulerat virtutis & artis
Non vulgare tuę poteras iam gloria dici
Ruris, & ętatis decus indelebile nostræ.
Te padus & noster lugubri Myntius ore

F. Baptiſtę Mantuani.

Cum nymphis fleuere ſuis vt thracius hebrus
Orphea te triſtes ouium fleuere magiſtri
Vt daphnim luxiſſe ferunt te paſcua & agri
Vndiq; & audita eſt totis querimonia campis
Spargite paſtores tumulum redolentibus herbis
Atq; ſacerdotum cantus ac thura quotannis
Ducite & eternam requiem cantare poetæ
Tu tamen arua tenes patrie melioris & altum
Incolis elyſium nos hic te flemus Amynta
Flendum hodie nobis fuerat nã triſtia nocte For.
Neſcio quæ meſtis cernebam in ſomnia formis
Sed iam veſper adeſt & ſol ſe in nube recondens
Dum cadit agricolis vicinos nunciat ymbres
Cogere & ad caula, pecudes conuertere tempus

¶ Talia iactauit. Fortunati eſt ſua perſona loquẽtis ꝛ impietatẽ atq; amẽtiã amynte dãnantis. enei. ſ. Talia iactãti. nã. Verbis amicis. i. que amicos decẽt Eſt eñ amic⁹. a. ũ. adiectiuũ. vnde amicitior ꝛ amiciſſim⁹ leguntur. Conabar ſi vere. quia ſine effectu conamur. Sed vulnus. i. ſed nihil. i. nulla res curat. i. purgat vulnus inſanabile. Nullũ tñ eſt in morbus tale ante ſuprema fata. Aut vulnus inſanabile nihil. i. nihili curat verba. Inter dumeta vbi dumi ꝛ vepres creſcunt. inſomnẽ. i. nullũ ſomnũ admittẽdũ: qõ miſere amantiũ eſt enei. iiii. At nõ infelix animi phenniſſa nec vnq; Soluit ſomnos oculi ſue aut pectore nocte Accipit Syluestria poma ſyluis naſcẽtia. Exh auſtaq; lumia. i. oculos exh auſtos. Mortem ſinuit amores. vnde comicus. hãc niſi mors mihi adimet nemo. Dixit tñ Maro. Cure non ipſa in morte relinquunt. Sine honore tumuli. i. inſepultum. Fatalis machina. alludit ad equũ troianũ de quo Maro enei. ii. Scandit fatalis machina muros. Fatalis igit machina. i. inſtrumẽtũ ad exitũ fatale dicens. Equiparans hominẽ pecudi. vnde fiere ſunt transformationes quas circe in ſocios vlyris exercuit. pſalmiſta. Homo cum eſſet in honore non intellexit ꝛc.

Calypſo. Phyltra. i. amatoria pocula ad amorẽ inducẽtia. Cyrce aũt ꝛ calypſo ex odiſſea homerica notiſſime ſunt: ad quas Ulyxes appulſus dicit. De cyrce quidẽ ſolis filia ad principiũ. vii. eneidos plura videbis. Calypſo aũt authore hellodoro ocea ni ꝛ tethyos aut homero indice atlãtis filiã inſulã a ſe denominatã in mari. Jonio tenuit ad quã vlyxes vt a cyrce diſceſſerãt naufragus deuenit amatorie illecteus. vii. annos permãſit virq; diuelli potuit. Phyltra aũt dicuntur. quia philos amator dicit pocula aut carmina aut alia ad amorẽ inducẽtia. Que ſtygi ferna lis palus a triſticia dicta. Phlegeton fluuius ab ardore denominatus. Erinnys dicit furia. Nũ. i. nunqd natura nocte. philice hoc dicit. Nã virtutes naturales deos dicebãt. vnde pli. li. ii. naturalis hiſto. Fragilis ꝛ laboriosa mortalitas in

partes ita digessit. fragilitas sue memor vt portionibus quisq; coleret quo ma
xime indigeret. ꝛc. Vtim ergo amotis cupidine ꝗ masculino: quia deū dicebā
que tibi nascēti luxerūt sidera. Iterū fatale putat vides vbi de fato locuti sumus
Celum defuit. i. benigna influentia celi. Doctus eras quemuis ergo sui tēporis
doctū deflet. secutus Maronē in daphnide. Mois imatura. i. ante maturitatez
veniens. Id est dicitur immaturū qō nondū est maturū. Precox aūt quod ante Maturus. Precox.
tēpus maturū quasi precoctū ꝛ precoquū. Illud aūt inquit Quintilianus precox
ingeniū haud temere ad frugē pervenit. quia precoci ingenio prediti aut cito mo
riuntur: aut studia deserunt. Dignus eras hederis: quib⁹ coronātur poete eo q
sunt in tutela liberi patris qui eis coronatus ex india rediit. Hora. Me doctarū
hedere pictia fontiū dijs miscent superis. Persius. Quoru imagines lambunt
hedere sequaces. Juuenalis. vt dignus venias hederis ꝛ imagine macta. Virg.
in buco. Et ꝗ hanc sine tēpora circū. Inter victrices hederā tibi serpere lauros Parnasus
Et iterū. Hedera crescentem ornate poetā. Dignus parnasi de lauro. i. in parna: Parnasi.
so monte phocidis boetiā versus: multis ꝛ apollini sacro nascente. Est ergo par:
nasio patronymicū a patria sumptū sed hic pronomine primo ponitur quasi sit
parnasica. Nec melius cecinit pugnas: vt in eneī. Et agriculū culmus. vt in georgi.
Et pascua. i. pastores: vt in buco. Haz etiā pascua in geor. dicit noster. i. nostras
hoc est Mātuan⁹ tityrus. i. virgilius qui se per tityrū in primo buco. carmine si:
gnificauit a magno alexi. i. augusto precox ingenii. da ante barbā. Et specimen
tuleras. i. pre te aut abstuleras ispecimen. i. ornamentū. Non vulgare. i. egregiū.
Cuz nymphis fleuere: sic maro de daphnide in daphnide vt thracius hebrus. s.
fluuius. orpheus. i. fleuit. vt quarto geor. innuit poeta vt daphnim. De quo in bu
co. vir late. Spargite pastores. Sic in daphnide. Spargite humū foliis: inducī
te fontib⁹ umbras. Pastores: mandat fieri sibi talis daphnis. Et tumulū facite
Et hec pro epicedio sunt: qō canitur ante inhumationem. Sequentia epitaphij
quod post inhumationē canitur vicē habēt tu tamen arua teneas. hoc quidē vi
detur: minus quadrare superioribus. Nam cū furor amentia atq; impietas in su
peros: ꝛ vilipensio legū in amynta dixerit: ꝛ ita mortuū nec peccatuisse significa:
uerit: nō videtur congrue dicere ꝛ altū incolis elisiū. i. paradisum. Sed purgari
potest tum q; a pastoribus hec dicūtur: tū q; asserendo elisium incolere tacite pe
nitentiā egisse significat. Cernebam isomnia: fantasmata nocturna: quasi funere
lachumationis pronostica: idq; ex superstitione rustica. Vicinos nunciat imbres
Virg. geor. i. Sol quoq; ꝛ exoriens ꝛ quū secundet in undas Signa dabit: solem
certissima signa sequent. ꝛc. Sed illic de ortu dicit quod hic de occasu. Addit etiā
ille vbi nascentē maculis violauerit ortū. Conditus in nubē ꝛ medioq; refulserit
orbe. Suspecti tibi sint imbres. Cogere ꝛ ad caulas id est ouilia. Virgil⁹ in sile:
no. Cogere donec oues stabulis: numerūq; referre Jussit. Tempus cogere ꝓ cogē
grecs locutio. vt Et iam tempus equū fumentia solvere colla.

Aegloga quarta quæ dicit Alphus, de natura mulierum. Colloquutores Alphus & Iannus.

IAnne cap(video)macer ē tu⁹ esse solebat
ACer, & elatis in cœlū cornibus ire
Nūc deiect⁹ humi, flaccis piger auribus hē
Olfacit, & summis attingit gramina labris bā
Languet, & ex isto languore facetia surgit Ian.

F. Baptiſtę Mantuani.

Quæ quotiẽs memini, riſum ciet, edita nondũ eſt
Edita cum fuerit, totus mirabitur orbis.
Ianne ſoles narrare ſales lepidiſſime, & ore Alph.
Suauiloquo, dic ergo tuus cur langueat hircus
Res non ficta (deus teſtis) ſed facta recenter Ian
At dulce id facinus non eſt narrabile gratis.
Quid pretij ſperare licet? quæ dona reporto?
Ianne vbi congeſſit nidos philomena docebo Al
Qui leuiter ſpondet promiſſo illudit inani, Ian.
Qui non credit inops fidei, ſed pignore tutũ Al.
Te faciam, duo tela mea deprome pharetra.

IAnne caper. Principiũ huius egloge ex macie capri captat occaſionem facete narrationis. de paſtore mercenario qui capr⁹ amore puelle in foueã ferus poſitã incidit: vbi inuectas a vicinis ruſticis extractus furore amoris nõ deſtituit occaſione cui⁹ graphice mulierũ ingenia deſcribũtur. Macer eſt q̃ ſolebat eſſe acer a alatis. ac. Vñ qõ in Ecyra de holitoribus dicitur etiã quibuſdã beluis cõpetit i. profecto hoc ſic eſt vt puto omnibus nobis vt resdant ſeſe: ita magni atq; humiles ſumus. Aceis auribꝰ. i. auriculis laris a pendẽtibus da mollibꝰ. herbã olfacit. id morbi indiciũ eſt. Riſum ciet. i. excitat: a cieo. ſcẽe enim preſentis tpis. Totus mirabit orbis. Ruſtica tactãtia a garrulitate hoc dicit. Naꝫ ſi ex perſona poete dicatur vere illi dici poſſet. Parturiũt mõtes naſcetur ridiculꝰ mus. Quid eñ mirũ ſi ruſticus imprudens in foueã cecidit. Ianne ſoles narrare ſales. i. non inſulſos apologos. vbi cõgeſſit latinus maro. Nãq; notaui. Ipſe locũ aerie quo cõgeſſere palumbes. Nãq; ferre aut tendere ad locũ ſignificãt vt cõuenio/ꝓfluo/ꝓgero/ aduerbium ad locuꝫ deſiderãt a nõ in loco. poteſt tñ dici. vbi cõgeſſit id eſt cõcinnauit a conſtruxit poſtq; allata fuit materies. Qui leuiter ſpõdet proverbiale eſt. naꝫ fere vſu venit: vt qui ſcito promittũt: difficulter promiſſa exhibeãt a econverſo. Qui nõ credit. Alio deverbio ex arte rhetorica reſpondet. Qui nõ credit: inops eſt fidei quia qualis quiſq; eſt: talẽ iudicat quẽlibet. a ita qui fidus nõ eſt: neminem fidum exiſtimat. Deprome. i. erime duo tela id eſt duo ſpicula aut duas ſagittas que ſunt paſtoribus apta. Virgilius. Cum daphnidis arcum fregiſti et calamos.

Incipiam, nymphæ parnaſides ora mouete Ian.
Et memorate mei dira infortunia capri,
Ac philomenęos alpho concedite nidos
Conductus mercede puer, prefectus ouili

Assidue pascebat oues, caprum, atq; capellas
Seruitium nobis pueri fuit vtile, donec
Virgine conspecta quæ tum huc veniebat aquatũ
Tabuit, ex illo vecors iam tempore factus
Frigidius curare gregem, contemnere caulas
Cœpit, & exhaulto, lubuertere cuncta cerebro
Cum sopitus erat, poterat vigil esse/ videri
Nugabatur enim, quando vigilabat, inerti
Corporis officio, soluebat somnia mente
Hunc ego in saltu ludens per cornua caprum
Viminibus validis inter dumeta ligarat
Quarta dies hodie, tentans an vincula possit
Vincere ceruice ac prædurę robore frontis
Quæsitum interea nidos nemus omne pererrat
Corda subit virgo, dilecta recogitat ora
Ora, sinus, & que fari pudor, omnia voluit
Lux fugit interea, capri reddit immemor, alta
Nocte recordatus surgit, pauiduſq; per vmbras
Dum graditur, ruit in toueã, quæ fronde saligna
Captandis obducta feris & stramine sicco
Instar erat putei fundo irremeabilis alto
Est caper in vinclis, puer est in carcere, pastor,
Nullus oues curat, iam tertia luxerat hora
Miror, oues refero, ac numero, caprũq; requirens
Obstupeo, puerum clamo, magalia lustro
Vera loquar magicis, ne forte liquoribus vnctus
Extimui ascenso migrasset in aera capro

Namq; ſtryges tali fama eſt ope, nocte vagantes
Ad quædam longinqua procul conuiuia ferri
Attonitus tandem pecudes ad paſcua duco
Dūq; pedū meditās ſub eo nemus, ecce p vmbras
Fcce procul caper in dumis ſtrepit: atq; reluctans
Cornibus aduerſis contra ſua vincula pugnat.

¶Incipiā. Sic eneid. ij. Incipiā. Fracti bello. Nymphe parnasides id eſt muſe parnaſum frequētāte ſolite. Ora mouete. Virgilius. Pādite nunc helicona dee: cātuſq; mouete. Sed ſa precipitur ad oratio in arte. Nec deus interſit niſi dignus vindice nodus inciderit: videbitur ſi quidā nō apta inuocatio. quia non debet deus inuocari aut inducī difficultatē diſſoluēs: niſi res tāta ſit vt opib⁹ humanis ſciri aut geri nequeat. Verū poete aliqñ ridicule. aliquādo iuxta eſtimationez inuocātis inuocatiōnē faciūt. Unde Juuenalis deſcripturus rubruz dicit ſatyra quarta. Incipe calliope licet hic eū ſidere nō eſt cantādū: res vera agitur narrate puelle pieride: plus mihi vos dixiſſe puellas. Hoc aūt ridicule dicit hic vero loquitur ruſticus cui quā dicturus eſt res ſummā difficultatē habere viſa eſt. Unde primo dixit: tot⁹ mirabitur orbis. Philomeneos quos philomena congeſſit. Cēductus ergo mercenarius. Seruitiū igitur. i. famulatus. Tabuit. i. lenta tabe exhauſtus eſt vecors. i. prauus aut peruerſū cordis. frigidꝰ. i. negligentius ſicut in re diligenti dicit per cōtrariū Maro. Feruet opus. Exhaurito cerebro nimia ſolitudine effecto. Cūq; primus. i. ſomno obrutus erat peterat videri eſſe vigil nugabit enī. i. ſecū inaniter loquebat. Flora. Neſcio quid meditans nugarum Perſius. Nugari ſolitos. Ludēs. i. adludū. vt ſtram animi premeret. In ſalūi in paſcuis vbi pecudes ſalūt tentans. i. periculū faciens. Queſtū perierat id eſt perierrando it queſtū. Non enim ſtruitur primo ſupinū ſine motu ſalte latēte. Et que fari pudor ſupple eſt. i. gremiū et intra gremiū pudenda. Fronde ſaligna. i. ſalicum ſoliis. Obducta. i. obſtructa in ſuperficie. capiendis feris. id eſt ad capiendas feras. Jam tertia lucebat hora ſcilicet poſteriorius dixi. Refero receſſeo aut reparo. Magalia. i. caſas et tuguria. Stryges ſortilege vt magicis vtentes Ad queda a longinqua. Id enim ſibi perſuadentes: demonibus illuſe. Ecce quaſi dicat preter ſpem.

Terruit incautum ſubito feralis imago,
Et nil tale ratum firmato pectore tandem
Noſco animal, ſubieſq; rubos ſeco vincula runca
Sero domum rediens video per paſcua longe
Turbam exultantem riſu iuueniliter alto,
Vt prope conſtituimus: meq; agnouere ſalutant:
Et tuus ecce aiunt puer hic o Ianne luporum
Erutus e foueis: dum nocte perambulat agros

Incidit in casses, & sic inuentus vterq;
Et caper & pastor, caper hæc incommoda passus
Languet adhuc, puer iprudens insanior hirco est
Virgo superbiuit mox, vt se audiuit amari,
Et pueri simulans curam ignorare, pudorem
Fingit, vt ad formam faciat pudor, ora sinumq;
Ornat, & in terram versis incedit ocellis
Callida vulpina rem simplicitate gubernat.
Hæc studia, hi casses, hæc sunt mulieribus arma.
Ille sperans galathea aliquando potiri
Contempta mercede suos sectatur amores
Propterea plaustro, stiua, bobusq; relictis
Ad pastoris opus redeo, subiecta furori
Ista iuuentutis leuitas, rura omnia vexat

¶ Terruit incautũ. Rem pſequitur. Feralis. i. terribilis vt fera. i. mos. Nam ſi dicat imago feralis. i. ipſius fere nõ videatur ratio cur minus ſtare. Nã fers pri mam corripit. feralis producit. vt enei. iiij. Soloq; culmin ibꝰ ferali carmine bu bo. Incautũ q nil tale ratũ. Firmato pectore tandẽ noſco animal ſcilicet vbi pa ptius acceſſerat. Seco. i. abrũpo vincula quibus in peptibus alligatus erat. Inſ cidit in caſſeo in foueã. in laqueos. Ouidius. Incidit in caſſes dã a petita, meos. Virgo ſubiuit principiũ puncipalis narrationis. Et pueri ſimulans curã ignoꝛ rare. Non ſimulans curam: ſed ſimulans ſe ignorare curã ſcz amoꝛũ. Nam ſimu lamus id quod non eſt eſſe: diſſimulamus id quod eſt non eſſe. Pudoꝛẽ fingit id eſt ſimulat q falleciter pꝛe ſe fert. Ora linũq; in quib⁹ mulieꝛũ ſpecies. In ter ram verſus. Id enim pudicas decet. Unde enei. ſ. Tum breuiter dido vultum de miſſa pfatur. Hec ſunt mulieribus arma. mulierib⁹ natura ante penultimã coꝛ ripit: ſed neceſſitate producit. Lac. Si qua deũ ſoboles ſi qua eſt mulieris origo. Sus galathea: puella lactea: ſed ruſtica. Unde Maro. Nãq; fatebor enim dulcis me galathea tenebat. Nec ſpes libertatis erat: nec cura peculi. Cõrepta mercede. ſ. quam a Janno acceperat. Iſta id eſt vilis leuitas. i. inconſtantis propter amoꝛ res q leues mores.

Qđ nequit ingeniũ caſus facit, o ſtupor, o ſors
Ingenioſa, ô res riſu celebranda bimeltri
Ianne fides ſeruanda tibi philomena laborat
Sed quod tam vafro memoras de virginis aſtu

Rettulit in mentem, quæ pſallere ſæpe ſolebat
Carmina fœmineis olim de fraudibus vmber
Dic vmbri dic ſic qd habes, meditare parũper Iã.
Et verba & numeros vmbri ẽ memorabile carmẽ
Eſt vt ais, ſed nõ gratis, memorabile carmẽ Alph
Quas referes grates? & quid mercedis habebo?
Accipe, promiſſis abſoluo, & ſpicula reddo Ian.
Dũ vado ad ventrẽ poſt hęc carecta leuandũ Al.
Ianne meum tu coge pecus, ne vitibus obſit.
O aries aries, qui tortis cornibus atrum Ianus.
Dæmona præſentas, ſemper vineta ſubintras
Non ſapies donec foſſa tibi lumina fronte
Eruero, non ſunt porrecta in iugera cẽtum
Paſcua ſat niſi pampineos populeris & agros?

¶ Quod nequit ingeniũ caſus facit interloquitur Alphus ne vnus ſermo faſtidioſus ſit. Sẽſus aũt eſt multa que per ingeniũ excogitare nequeas caſu in mentẽ veniũt. Riſu dimeſtri. i. duos meſes durãte. Tibi philomena laborat. i. nidificat Unde Maro. Sic vos nõ vobis nidificatis aues. Femineis de fraudibus vmber homo ex vmbria: ſunt q̃ Antoniũ Cãpanũ intelligant. Dic vmbri. Quod eſt dic dic inquam ſi quid habes vmbri. i. de vmbro. i. gregorio riſeno aut de carminib⁹ eius. Virg. Quin age ſi quid habes. in me mota non erit vila. Et iterũ. Si quos aut phillidis ignes aut alconis habes laudes: aut iurgia codri. Meditare/exerce/experire. Virg. Siluestrem tenui muſã meditaris auena. Et verba z numero ꝺs numeros meminiſſe verba tenere. nõ gratis. i. nõ ſine mercede promiſſis. i. palumbinis pullis z ſpicula. i. ſagittas. Dũ vado ad ventrẽ. ꝛc. hoc pfecto nimis ruſtice tamẽ ſi ruſtico cõgruit. facit tamẽ poeta ad exprimendũ morem ruſticũ. Tu coge. i. cõpelle in vnũ ne dimagetur. Virg. Tityre coge pecus. Ne vitibus obſit depaſcendo pãpinos aut vuas decutiẽdo. O aries aries. Allocutio ruſtica ad pecꝰ ſic Maro ad arbores. Et vos o auari carpã⁹ te proxima myrte. Sic poſite quoniã ſuaues miſcetis odores. Non abiicitur aũt nec corripitur o ꝺa vox monoſyllaba in principio carminis poſita. Vtrũ dęmona. i. ſpiritũ male callidũ: qui cũ pingi vere non poteſt: comutus th pingitur. Non ſapies. i. non eris ſapiẽs z rugitans malarũ donec ego eruero tibi lumina. i. oculos z hoc fronte foſſa. i. perforata et excauata euulſis oculis populeris. i. deꝑderis ſpolieris. i. etiã agros pãpineos. i. vineas in quibus vites ſunt quarũ frontem pampinos vocamus. dicit etiam populo. Virgi. Enei. Non nos aut libicos ferro populare penates. Venimus. ꝛc.

Ianne recordatus redeo, ſed plurima forſan Al.

Nondum nota tibi referam, cognouerat vmber
Omnia, quæ fas est homini predicere, cœlos
Sidera/tellurem, ventos, mare, flumina, fontes
Viderat & rhodopen, atq; alta ceraunia & ossam
Gallica regna, arari, rhodanũ, tyberimq;, padũq;
Attica romanis referebat carmina verbis
Ore vtroq; potens, & lingua primus vtraq;
Hunc vnum nobis inuidit græcia, & ipsi
Archades, & thracum saltus, & Thessalia tempe
Si quid erit quod forte velis tibi notius esse,
Candidus illius semper documenta sequutus
Non procul hinc, hæc ille tenet, nos ille docebit
Sed iam septiforem flatu experiamur auenam
Sed iam septiforem flatu experiamur auenam
Ante tamen nymphę precor vt libetrides adsint
Præsertim quæ plus meminisse polimnia fertur

C Jamne. rē. purgata alno redit ad narrationē. viderat. hāc gryphiasvidet gregorii tiferni dicere qui eo tēpestate vixerat. Nā grigorio gregorio significat vigilo. vigilātis antē est multa videre: viderat ergo ꝙ rhodopen. i. traciam vbi rodope mons est atq; alta ceraunia. mōtes epiri a fulminib⁹ dicti ꝙ ossa mōtem thessalie. Ararim qui a lugdunensibus nūc sagona dicit vterq; aūt tā arar seu araris q̄ rhodanus lugdunū cōfluit: ad cuius cōfluentē erat olim illa ara de qua Iunc. Aut lugdunensem rhetor dicitur? ad arā. Tiberim fluuiū hetrurie ad romā perfluit. Padū fluuiorū regē in italia i mare adriaticū ex alpib⁹ inferioribus occidentē, vñ homo eridanus qui a padus dicitur ex inferis ad superos tendere dicit. Attica. i. greca ꝓ optimum attica quia attica lingua e quinq; grecorum linguis cultissima est romanis. i. latinis verbis. Nā aliter ea nō intellexisset rusticus. Ore vtroq; ꝙ greco sermone et latino ꝙ primus. i. peritissimus vtraq; lingua. Hunc vnū nobis inuidit grecia. i. inuide nobis esse conspexit. cū similem nō haberet. quod in vita Antonij cāpani etiā de eadē cōmemorāt verū hic triphermatē intelligā ꝙ ipsi archades. ipsi emphasim habet. q. d. peritissimi musici et cantores parati ꝙ respōdere parati ꝙ thracū saltus vbi Orpheus amphion alliq; complures versati sunt vates ꝙ tempe. i. amenissima loca thessalie in quib⁹ etiā musicus chorus versatus est. Candidus illius. rē. per candidus credam poetam intelligi: cuius exterior vestis et carmina ceteris ꝙ nūs sere cādida est: hec. i. documenta vmbri. Sed iam septiforē. i. septem foramina habentē. Virg. Est mihi disparibus septē compacta cicutis. Fistula. Libetrides nymphe. i. muse aut libethrij montis in thracia aut libetrū fontem in magnesia regione thessalie adiunctā incolentes. Ouidius. Nymphe noster amor libethrides. rē. Præsertim ꝙ plus subaudi ceteris aliquot dixisset plurimū: polymnia Poly. i. multū ꝙ mneia mnia memoria dicitur etiā polyhimnia. i. multorū hymnorū seu laudū. Horatius. Nec polyhymnia Lesbium refugit tendere barbyton.

Femineum ſeruile genus crudele ſuperbum
Lege, modo, ratione caret, continia recti
Negligit, extremis gaudet, facit omnia voto
Precipiti, vel lenta iacet, vel concita currit.
Eœminea, ſemper hyems atq; intractabile frigus
Aut canis ardentes contriſtat ſydere terras
Temperiem nunquam, nunquam mediocria curat
Vel te ardenter amat, vel te capitaliter odit
Si grauis eſt, meret toruo nimis hernica vultu
Si ſtudeat comis fieri grauitate remiſſa.
Fit leuis, erumpit blando laſciuia riſu
Et lepor in molli radiat meretricis ore
Flet, ridet, ſapit, inſanit, formidat, & audet
Vult, non vult, ſecumq; ſibi contraria pugnat
Mobilis, incõſtans, vaga, garrula, vna, bilinguis
Imperioſa, minax, indignabunda, cruenta
Improba, auara, rapax, cr̃ula, inuidia, credula mẽ-
Impatiẽs, onerosa bibax temeraria mordax dax
Ambitioſa, leuis, maga, ſena, ſuperſtitioſa
Delidioſa, vorax, ganeæ ſtudioſa, palatum
Docta ſalax, petulans, & dedita molliciei
Dedita blanditijs curande dedita forme
Iræ odijq; tenax, in idonea tempora differt
Vlciſcendi animos, infida, ingrata, maligna
Impetuoſa, audax, fera, litigioſa, rebellis,
Exprobrat, excuſat tragica ſua crimina voce
Murmurat, accendit rixas, nil fœdera pendit

Ridet amicitias curat sua commoda tantum
Ludit, adulatur, defert, sale mordet amaro,
Seminat in vulgus nugas, auditaq; lingua
Auget, & ex humili tumulo producet olympum
Dissimulat, simulat doctissima fingere causas
Ordiriq; dolos, fraudiq; accommodat ora,
Ora omnes facili casus imitantia motu

¶ Femineū seruile genus. Multa in mulieb̄rem sexū superciliose dicuntur: que omnia in malas dici possint: sed rarissime sunt bone fe cundū Lucilliū qui dicit heu facile est hominū inuēta bona femina nusq; vbi facile pro facile antique dixit. Unde et Isiratio megarensis antiqueron: edit principe. Audite populus Sessarion hec dicit filius philini megarensis tripodiscus. Maluz sunt mulieres: sed tamen o populares non adest inuenire bonum sine malo. Multa tamen etiam in sacerdotes literis in bonarū cōmendationē dicuntur. Sed mulierē forte quis inueniet: Modo. i. moderatione de qua hora ser. primo. Est modus in rebus sunt certi denig; fines. Quos vltra citraq; nequit cōsistere rectū. Extremis gaudet ambo mala sunt: quia vni virtuti duo vitia opponūtur alterū per abundantiaz alterū per defectū peccās. Aut canis. i. canicula aut syrine odit preteriti est vocis ita pādicitur. Nec reperies apud idoneos odio nisi semel apud Ciceronem odias. Nimis hernica. i. aspera vt hernici montes in Italia asperrimi. Blandicie remissa sit lenis. quia. Dū vitāt stulti vitia in cōtraria currūt. Ducit enim in vitiū vitij fuga si caret arte. Lepos meretrix. i. sine uiloquiū et blādicie meretricibus digne. Sibi contraria. i. inconstans. Unde addit. Mobilis inconstans. Enei. iiij. Uarium et mutabile semper femina. Imperiosa. i. affectatrix imperij. Indignabunda. fastidiens frequenter. Cruenta cruoris et sanguinis appetēs et maxime vt Iuuenalis docet vindicte. Improba. i. improbanda. Auara. quia rapax: sed tamen inutiliter expendit. Iuuenalis. Prodiga non sentit pereuntē femina censum. Ac velut exhausta redituus pullulet arca. Nummus: e pleno semp tollatur acerno. Nō vnq; reputāt quanti sua gaudia cōstant. Rapax ergo vt expendat. querula quia vt dicit Iuuenalis. Aut odit puerōs aut ficta pellice plorat. Maga. i. sortilega magice arte inēdans vt Iuuenalis in dicta serta docet hic magicos cantus hic thessalla venēna: quibus valeāt mentem verare mariti. Lena etiā filiarū venditrix. Iuue. Scilicet expectas vt tradat mater honestos aut alios mores q̄ quos habeat vtile pōno. Filiolā turpi vendere p ducere turpem. Superstitiosa. quod idē Iuuenalis in serta docet vt cetera fere que hic habentur. ganee sic et alij christiani poete: sed ganeo primā pōnit. Satyrice. Occultas ganeo pultes. Palatū docta. i. delicata. salax. i. luxuriosa. Tragica voce. i. quali vtūtur tragici dū infortunia regū lamentantur. Litigiosa. da Nulla fere causa est in qua nō femina litez Moueritz. Nil. i. nihili pendit fedus Ludit. i. illudit. Adulat defert. i. dē defamat et cāmo occultū pādit. Sale amaro. i. falsa et callida reprehensione. Seminat. i. diuulgat in vulgus nugas. i. res friuolas. Ex humili tumulo producit olympū. i. nil sibi nō permittit posse efficere. Ora omnes ordo. accommodat inquā ora imitātia facili motu omnes casus. i. euenta omnia: hoc est scit se accōmodare rebus et ridere cum ridentibus et flere cum flentibus: immo interdū vtrūq; simul.

Non potes insidias euadere, non potes astum

Vincere tantę artes ſolertia tanta nocendi
Et quanq̃ videas oculis preſentibus, audet
Excuſare nephas potis eſt eludere ſenſus
Sedulitate animi, nihil eſt quod credere poſſis
Et nihil eſt quod non, ſi vult, te credere cogat
His facient exempla fidem, que crimina non ſunt
Fœminea tentata manu, dedit hoſtibus arcem
Decepta ornatu brachi Tarpeia ſiniſtri
Seuijt in natos manibus Medea cruentis
Tindaris ægæas onerauit naribus vndas
Scylla hoſtem ſequitur patri furata capillum
Fratrem Biblis amat, ſubijcit ſe myrrha parenti
Concubitu nati longeua ſemiramis ardet
Cauſa necis vati coniunx fuit Amphiarao
Occidere viros nocturnis belides armis
Orphea membratim cicones ſecure poetam
Cognita luxuriæ petulentia Paſiphaeæ
Phædra pudicitiam contra crudeliter auſa eſt
Decepit iudea virum Rebecca, ſuamq;
Progeniem velans hircino guttura tergo
Porrigit Alcidæ coniunx fatale venenum
Decipit Hippodame patrem, lauinia troes
Implicat ancipiti bello, bryſeis Achillem
Depulit̃ caſtris, de[illegible]ns Chryſeide factus
Fulminat Atrides, & ſentit Apollinis iras
Eua genus noſtrum, fœlicibus expulit aruis

¶ Non potes. Laudez rem pſequitur. Pſtō. i. aſtutiam. Nichil eſt quod credere poſſit. Quia q̄ hēc videas oculis. ſē. Juuenalis. Nihil eſt audaciꝰ ultio. Deprenſio nā atq; animos a crimine ſimulāt. Que crimina nō ſunt femine tētata manu. q. d. Nulla non ſunt q̄ ita omnia ſunt Tarpeia virgo vt armillas quas in brachijs hoſtiū vidi haberet tradidit illis arcē capitolinā. vnde armis brachiorū obruta interiſt. Dicitur aūt hic brachi ꝓ brachij: quia aliter verſus non ſtaret. Scuit innatos. Virg. Seuus amor docuit natorū ſanguine matrem. Cōmaculā manus. Nā Medea ab Jaſone ſpreta oēs cōmunes liberos preter theſſalum trucidauit. Tyndaris. i. helena tyndari vt putabat filia a pariде rapta aut ipſa ſecuta: mille carinis a grecis repetita eſt. Scylla niſi megarenſiū regis filia abſciſſo purpureo capillo quē pater ſacratū habuit ad Minoa hoſtē ꝓtulit. Biblis vt Ouidius meta. ix. docet exarſit amore Cauni fratris a quo ſpreta in fontem ſui nominis cōuerſa eſt. Subiecit ſe myrrha parenti. ſ. cyrane de quo li. x. meta. que etiā in myrrhā arborē illic cōuerſa dicitur. Eſt aūt in verbo ſubiecit ſincopa. Nā ſi vt debet ſubiecit ſcriberetur eſſet poſitio breuis. Fecerūt ñ id alij quoq; Semiramis regina babilonie q̄ regni aſſyriorū moderatrix exarſit amore Nini filij quē ſe diu ſimulauerat. vt Juſtinus docet lib. j. Cauſa necis vati continxit ſcilicet eriphile de q̄ in thebaide ſtatii multa legūtur. Belides beli neptes filie dani fratris egipti regis. que q̄nquaginta nupſerunt totidē patruelibꝰ. j. patrui egypti filijs coacti ab eo: ſed a patre qui ab oraculo habuit ſibi cauēduz a tali genere perſuaſe: prima nocte oēs maritos ſuos interfecerunt preter hypermeſtrā que lino pepcit a quo dana⁹ obtruncat⁹ eſt. Cicones mulieres thracie (vt autor eſt Virg. in fine geor.) Paſiphe vxor minois regis cretenſiuz amore tauri incenſa ſe in ligneaz vaccam a dedalo efficiā includi fecit: q̄ ſic cum tauro concubens q̄ poſtea cū minoe mino taurum genuit. Ordo eſt petulantia luxurie paſiphe. i. ipſius paſiphes eſt ſup. cognita. Phedra paſiphes q̄ minois filia hippolytū priuignū cui deſponſata ſed nō tradita a theſeo fuerat interpellauit de ſtupro. at cū ille renueret ne patri iniurius ſit: detulit apud patrem quaſi ille interpellaſſet. vnde credulus pater a neptuno ſiue a patre egeo impetratis phocis marinis beluis equi hippolyti in furorē verſi ipſum diſſoluerunt vñ q̄ hippolytus ab hippos quod eſt equus et equa q̄ lyo id eſt diſſolvo dictus pteſagio q̄dam videtur. Nam ab hyppolite matre admonen prius habere potuit. Decepit inde a Rebecca virū. ſ. Jſaac cuius oculi caligauerāt ſuamq; progeniem. i. filium chartorē Jacob: velāo hircino tergo. i. pellibus hircinis aut capritū vt piloſus perciperetur vt erat. Eſau. Cōiunx. ſ. Dei anyra fatale venenū. i. tunicaz ſanguine venenato neſſi intincta dedit alcide. ii. herculi alcei nepoti putatiuo. Nā amphytrioniades dicitur cum iouis ſit filius. Hipodame enemai helidis q̄ piſe regis filia patrem decepit quia pelopi in perniciē patris nupſit. Erat eni in facies tunc patrē deceſſuruz quando ſua nuberet nupſit aūt ſuperata in curſu certamine dolo tamen mytili aurige. Dicit etiā hyppodamia: quaſi equoruz domitrix. Lauinia filia latini turno deſpōſata a matre amata q̄ eneę per oracu. j. q̄ patris aſſenſum troianis multis exitii cauſa fuit. Briſeis q̄ achilli obuenerat quum abducta chriſeide que agamēnoni obuenerat: hāc agamenon: vi abſtulliſſet effecit vt achilles iratus armis abſtineret: multos grecoruz interimi ſineret donec patrocli amici necē vlciſci vellet. Atrides. i. atrei filiꝰ ſaltem putatiuꝰ agamennon fulminat. i. ira q̄ amore eſtuat factus demens chryſeide id eſt per amorem chryſeidos filie chryſei ſacerdotis apollinis qui cū inſulatus i. exercitum grecorū filiā repertū veniſſet: nec obtinuiſſet: ſeua peſtilentia ab Apolline impetrata: tādemē abduxit. Sentit ergo iras apollinis id eſt peſtem qua totus exercitus mulctabatur. Felicibus armis. paradiſo.

Tarpeia.
Medea.
Helena.
Scylla.
Biblis.
Myrrhati
Semiramis.
Eriphile.
Belides.
Paſiphe.
Phedra.
Hippolitus.
Rebecca
Deianyra
Hippodame.
Lauinia.
Briſeis.
Chryſeis.

Credite paſtores, per ruſtica numina iuro

Paſcua ſi gregibus veſtris innoxia vultis.
Sí vobis ouium cura eſt, ſi deniq; vobis
Grata quies, pax, vita, leues prohíbete puellas
Pellanturq; procul veſtris ab ouilibus omnes
Theſtylis & phyllis, galathea, neæra, lycoris
Dicite que triſtem mulier deſcendit ad orcum
Et redijt? potuit ſi non male ſana fuiſſet
Eurydice reuehí per quas deſcenderat vmbras
Rapta ſequi renuit feſſam Proſerpina matrem
At pius Aeneas redijt, remeauit & Orpheus
Maximus Alcides, & Theſeus & duo fratres
Vnus equis, alter pugnis bonus atq; paleſtra
Et noſter deus, vnde ſalus & vita reſurgit
Hæc ſunt paſtores, hæc ſunt myſteria vobis
Aduertenda animi fugiunt obſcœna viriles
Fœmineas loca delectant infamia mentes.
Vt ſemel in ſcopulos vento contortus & vnda
Nauta ſcit incautis monſtrare pericula nautis,
Sic ſenior longo factus prudentior vſu
Præteritos meminit caſus, aperitq; futuri
Temporis euentus, vitæq; pericula monſtrat
Si fugiunt aquilam fulicæ, ſi retia cerui
Si agna lupum, ſi damna canē, muliebria cur non
Blandimenta fugís tantum tibí noxia paſtor?

¶ Credite paſtores conuertit ſermonē ad paſtores quoſū docendi gratia hec de feminis dixit. Per ruſtica numina. Id antique: nūi ad deos ſeruo quibus arua cuſtodie ſunt referamus. Theſtylis ceteros. Harum enim meminit Virgilius in Bucolicis dicens. Teſtylis rapido feſſis meſſoribus eſtu. Alia ſerpillumq herbas contundit olentes. Et iterū. Iampridem a me illos abducere theſtylin erat. Item phyllida mitte mihi meus eſt natalis iolla. & phyllida amę ab alij

ne:nam me discedere fleuit. Itez malo me galathea petit lasciua puella. q hue ades o galathea. ꝛc. Item ille neerã. Dum fonet. Item tua cura licoris peregnis pes altũ peregi horrida sara secuta est. Dicite. ꝛc. Ingeniosa excogitatio. Rapte rguntur mulieres ab inferis: q fere redẽpte: sed nõ redisse. Euridice orpheꝯ cõiux: cũ eã aristeus pastor insequeretur a serpẽte qui in herbis delituit extincta ab orpheo cythare beneficio redẽpta ab inferis fuit. ea lege vt eam non respiceret: quod tñ fecit: vnde reuerti cõacta est. qñ. iiij. geor. ad finem graphice descri bit. q à poeta nõ segniter. Proserpina aceris filia a plutone surrepta. q a cerere matre inuenta: redẽpta fuisset si nihil apud inferos gustasset sed granum pomi gustauit vt nõ rediret. vnde in primo geor. Nec repetita sequi curet proserpina matrẽ. At pius eneas rediit postꝫ illuc duce sibilla patris videndi gratia descẽdisset vt. vi. enei. late dicitur. Remeauit q orpheus: relicta tñ iuuge Maximꝰ alcides. i. hercules vt pirithoũ redimeret. Virg. Quid theseus magnũ: quid memorẽ alcidẽ. Et duo fratres. i. castor: (tñ Virg. ponẽs nomẽ pro nomine dixit domitꝰ pol lucis habenis) Alterpamis. i. pollux. Tres gemini in ceũ translati vbi geminos constituunt signũ tam latũ vt dum alterũ occidat alterũ oriri incipiat. Unde sũ pulc locus est: vt alter mortalis quippe a tindaro genitꝰ: alter mortalis vt ab io ue satus dicatur: sed mutua charitate ita deuincti vt immortalitatẽ communi tarent: q altero moriente alter reuiuiscat. vñ est in. vi. enei. Si fratres pollux alternã morte redemit. Itez reditꝫ viã totiẽs. Melius aũt legitur alter & alius quis alter de duobꝰ: alius de pluribꝰ dicitur. Et noster deus dominus noster iesus xpꝰ qui descẽdit ad inferna: q tertia die resurrexit a mortuis. Aduertẽda cõsideranda. Animi virtles fugiũt obscena. naturaliter q̃dẽ. Usq; adeo vt q nõ fugiũt effeminati dicãtur aut muliebres. Uñ est illud Ennii apud Ciceronẽ in primo de officijs. Uos eteni iuuenes animos geritis muliebres. Illaq; virgo virtus femineas loca delectant infamia mentes: id quidẽ de turpibus verũ est vt sentiat q vult sibi in ea re experto fidẽ adhiberi sicut nautis veteranis de periculis maritimis creditur. Fulice aues sunt marine. Docet aũt belluas prudẽtiores in fugiẽdis nocuis ac insidiosis ꝫ nos simus.

Est in eis pietas crocodili, astutia hyenæ
Cum flet & appellat te blandius, insidiatur.
Fœmineos pastor fugito (sunt retia) vultus
Non animis, non virtuti, non viribus vllis
Fidito, non clypeo cuius munime Perseus
Vidit saxificæ colubros impune Medusæ
Monstra peremerunt multi, domuere gigantes
Euertere vrbes, legem imposuere marinis
Fluctibus, impetui fluuiorum, & mõtibus aspris
Sacra coronarunt multos certamina, sed qui
Cuncta subegerunt sunt a muliere subacti.
Rex qui pastor erat, funda spolioq; leonis

Inclytus, & natus, qui templa ſionia fecit
Primus, & excellens inuicto robore Sanſon,
Fœmineum ſubiere iugum, minus officit ignis,
Saxa minꝰ, rõphæa minꝰ, minꝰ haſta, minus mor
Nec formę contenta ſuę, ſplendore decorem
Auget mille modis mulier frontem ligat auro
Purpurat arte genas, & collocat arte capillos
Arte regit greſſus, & lumina temperat arte/
Currit vt in latebras ludens perducat amantem.
Vult dare, ſed cupiens ſimplex & honeſta videri,
Denegat, & pugnat, ſed vult ſuper omnia vinci
Fœmina cæciaco (res mira) ſimillima vento eſt,
Qui trahit expellens mendaci nubila flatu.

¶ Eſt in eis pietas crocodili. Crocodilus animal eſt terreſtre ⁊ aquatile creſcit ex minimo ad decē ⁊ ſeptē ⁊ ãpliꝰ cubitos. Quibuſdã egyptiorũ crocodili ſacri ſanctiſunt quibuſdã non ſunt ſed veluti hoſtes exagitantur. Vñ Iuue. Crocodilon adorat. Pars hec. Eſt aũt hec beiua que ova parit inſtar anſerinorũ contra fugaces terribilis contra inſequẽtes aũt fugax. hebetes oculos habet in aqua: extra aquã acerrimi viſus eſt. Cõſpecto homine emittit lachrimas mox appropinquantẽ devorat. Unde factũ eſt proverbium. Lachrime crocodili de his q̃ ſub ſpecie pietatis homines fallũt. Sraphice ergo dicit. Eſt in eis pietas crocodili. hyena aũt alal eſt in aphrica precipue naſcẽs. vtrãq; ei naturã eſſe nõnulli exiſtimant ⁊ alternis annis marez alternis feminam fieri. hoc Ariſtoteles negat. Collũ ei ⁊ iuba cõtinuata ſpine porrigitur. flectiq; niſi circũactu totius corporis non põt. humanũ ſermonẽ inter paſtorũ ſtabula aſſimulare dicitur. nomẽq; alicuius diſcere quẽ forte cuocatũ diſceret. Uomitionẽ etiã hominis imitari ad ſollicitãdos canes quos irritat. Solet preterea id animal ſepulchra eruere vt corpora inquirat. hec Sipõtinus. Ob q̃ recte dicitur aſtutia hyene. Fidito-(conficito. Nõ clypeo. ſ. criſtallino ipſius palladis cutue munimine protectꝰ perſeus meduſam interemit. ex cuiꝰ ſanguine atꝰ fingitur pegaſus equus alatus. Erat aũt meduſa vna triũ gorgonũ que vnum habuiſſe oculũ quo vicuſſim viterentur dicuntur hoc eſt vnionẽ ſeu margaritã. erat aũt pulcherrima vnde ſe inſpicientes in ſtupoꝛẽ traxit ⁊ ita in ſaxa vertere dicta eſt. Hanc cũ viſaz nepthunus ardẽs amoꝛe in templum vſq; palladis ſecutus illic oppreſſit. vnde irata dea ipſius capillos quibꝰ neptuno placuerat in angues mutauit deditq; vt eos eam inſpicientes in lapides verterentur. Perſeꝰ aũt dicitur danaes achriſii regis argiuorum filie ab ioue oppreſſe filius. Mõſtra peremerunt multi: vt hercules/theſeus/perſeus. Domuere gigantes: vt dij in bello gigantes: ⁊ hercules anteſi in lybia: ⁊ gerionẽ in hiſpania: cacũ i italia: ⁊ alios alibi. Uertere vibes. ⁊

scypio carthaginē in aphrica ⁊ numātiā in hispania greci troiā ⁊ alij alias. Legem imposuere marinis fluctibus. vt Cesar ⁊ Augustus lucrino lacui Xerxes q̄ pontem super mare extruxit: ⁊ cū diruptum videret flagellis cedi iussit. ⁊ montibus asperis: vt idē Xerxes qui athon montē equauit solo: ⁊ pro parte nauigabilem fecit. Iuue. Uelificatus athos. Dicitur aūt asperis per syncopā pro asperis. Sed qui cuncta subegerunt. Iuue. in. vj. ſ. sic patimur longe pacis mala: seuior armis Luxuria incubuit: ⁊ victū victoribus orbē Rex qui pastor erat dauit funda quia goliath strauit spolioq; leonis quē se adhuc pastorē interemisse dicit. Inclytus ⁊ natue. i. filius eius salomon qui tēpla sionis id est hierosolimitana. Nā sion principalis pars hierosolymę est. De his ij libris regnorū ⁊ de sansone in iudicū dicit. Rōphea qua angelus paradiso tenuit. plebei ac triuales sunt versicuti. Adā sansone loth dauidez salomonem Femina decepit quis: modo tutus erit: Frontē ligat auro. quod crinale vocant aut reticulo aureo seu aurato purpurat id est purpureas facit: hoc est rubicūdas arte. ſ. phucatoria. Lumina. i. oculos Currit vt in latebras ludens perducat amantem. vñ poeta. Malo me galathea petit lasciua puella Et fugit ad salices: ⁊ se cupit ante videri. Aut ad eam respicit de qua proverbiorum. vij. mirū in modū graphice loqtur salomō. Omitto verba quia in manibus sunt vult dare. ſ. stuprum ⁊ copiam sui sed vult super omnia vinci vt vim sibi illatam dicat. Ceciaco vento Cecias enim trahit ad se nubes. quas alij venti propellunt.

Quisquis es (expertus moneo) tentare recusa
Dum licet, hic fragilis quo habet fastidia sexus
Immundum natura animal, sed quæritur arte
Mundicies, id luce opus est, ea somnia nocte
Deglabrat, lauat, & pingit, striat, vngit, & ornat
Tota dolus, tota ars, tota histrio, tota venenum
Consilio speculi gerit omnia, labra mouere
Discit, & inspecto vultum componere vitro
Discit blandiri, discit ridere, iocari
Incedens humeros discit vibrare nateſq;
Quid sibi vult nudum pectus? quid aperta supne
Rimula, quæ bifidam deducit in vbera vallem?
Nempe nihil, nisi quo virus penetrabile sensum
Plus premat, & stygiæ rapiant præcordia flammæ
Hi iuuenum scopuli, syrtes, scyllæ, atq; carybdes
Hæ immundæ phineī volucres, quæ vētre soluto

F. Baptiſtę Mantuani.

Proluuię fœda thalamos cœnacula menſas
Compita, tẽpla, vias, agros, mare, flumia, mõtes
Inceſtare ſolent hæ ſunt phorcynides ore
Monſtrifico, extremis lybiæ quæ in finibus olim
Aſpectu mutare homines in ſaxa ſolebant

¶ Quiſquis es (expertus moneo) parentheſis eſt. tentare. i. attẽtare ⁊ periculum facere recuſa. dum licet vnde. Dum licet indigno ſubtrahe colla iugo. Et iterum Principiis obſta: ſero medicina paratur. Dũ mala per longas conualuere moras Faſtidia. i. ſuperbos cõtemptus. Immundũ natura alaſſi animo vi superandi hoc diceret ineptiret. Nã ſi natura immunde ⁊ cura ac arte munde ſunt: in hoc veniunt laudande q̃ arte naturã corrigit: verũ. animo dehortandi ab earũ ille ebrius ⁊ furcata venuſtate id dicit. Jã luce opus eſt. i. nihil aliud facunt noctes ⁊ dies ſiue noctu ⁊ interdiu. Deglabriatleuẽ ⁊ glabrã facit cutẽ rugis ⁊ pilis amoris ſtriat in tricas colligit capilloꝝ. Tota ſup. eſt aut exiſtens de lue tota hiſtrio ludia ⁊ ſcurrilis tota venenũ quia vritq̃ videndo femina ⁊ tactu inficit. vñ quidã Eſt tactu viſcus mulier: viſu baſiliſc⁹. Humeros diſcit vibrare id nimiũ petulantes facunt. que humeros agitant in amplexu. Nã honeſtas matres ſtudent eſſe demiſſis humeris ⁊ nates. i. clunes. Satyricus. Tremulo deſcendunt clune puelle. Riuula. i. futura veſtiũ in ſinu inter mamillas que diuidem. i. in binas partes diuiſam. Virus. i. venenũ quo viſa inficit. Flamme ſtygie. i. infernales expotiũ diuiſum phlegetonte. Precordia ſunt tenues mẽbrane circa cor que dicuntur affectionũ ſiue paſſionũ ſedes. Vi iuuenũ ſyrtes. i. breuia vada arenoſa i que qui incideriſ difficulter euadit allegorice ergo ſumma pericula intelligit: ſicut ſunt ſcylla ⁊ charibdis in mariſculo. Immunde phinei volucres. i. harpye de ꝺbus enei. iij. Excipiũt ſtrophades grãio ſtãt nole dicte. Inſule ionio in magno: quas quere priores. Triſtius haud illis monſtrũ nec ſeuior vlla. Peſtis ⁊ ira deuz ſtygijs ſe exſtulit vndis. Virgineos volucrũ vultus feduſſima ventris. Proluuies vncęq̃ manus: ⁊ pallida ſemper. Ora fame. Phineꝰ aũt rex archadie liberis noverca ſuperduxit eoſq̃ vt illi cõplaceret excecauit. ob quã rem irati dij ei oculos ſuſtulerunt ⁊ immiſerunt harpyas que illi cibũ abriperent: quod et diu fecerunt ſed quia argonautas hoſpitio ſuſceperat miſerunt ad eũ zetum ⁊ calaim boree regio ac ventꝰ thracie ac erithye ab eo rapte filios: iuuenes alatos queras ad ſtrophados vſq̃ pepulerunt. Cenacula altiora domus. aut his pro locis in quibus cenatur. Inceſtare. i. polluere ⁊ non caſtum reddere enei. vj. ⁊ totam inceſtat funere daſſem. Ve ſunt phorcinides. i. gorgones. Quidnus. Finibus extremis lybies vbi feruida tellus. Accipit oceanum demiſſo ſole calentem. Squalleb ant late phorcynidos arua meduſe.

harpye

phineus.

Carmina doctiloqui curſim recitauimus vmbri,
Quæ ſi viſa tibi nimium prolixa, memento
Ipſius id rei vitium non carminis eſſe,
Non longum eſt carmen, mulierũ amẽtia lõga eſt
O memorãde ſenex quo ſe vetus vmbria tm Ian.

Iactat, & ipſe tue tyberis conterminus vrbi.
Martia non ab re tantum te roma vocabat.
Ipſa tuas artes, & non triualia norat
Carmina te vita functum fleuerit latine
Naiades & graie, tua molliter oſſa quieſcant
Semper & in ſummo mons aurea viuat olympo.

¶ Carmina doctiloqui. hunc ꝯ licet. Antoniꝰ cāpanꝰ intelligere autem hetruſcum petrarchamiſſe vt dixi veriꝰ de gregorio tiferno intelliget. Id rei petra artem producit ſyllabā nam quinte declinationis nō producūt e ante i niſi precedat i. Et ita rei/ſpei/fidei/plebei/penultimā corripiūt poſſimus verſus emendare ſic. Ipſius eſſet rei vitium: non carminis illud. Non longū eſt carmen. Unde Martialis. Non ſunt longa quibus nihil eſt quod demere poſſis Martia roma aut bellicoſa olim: aut martē authorē habeas. Unde Iuuenis in prefatiōe. Si cui populo licere oportet cōſecrare quemcūq; ſuos & ad deos referre authores: ea belli gloria eſt populo romano: vt cum ſuum cōditorem ſatisq; patrē martē potiſſimum ferat tam hoc gentes hūane patientur equo animo q̄ imperiū patiūtur Et non triualia: nō vulgaria. Virg. Non tu in triuiis indocte ſolebas. Stridenti miſerū ſtipula diſperdere carmē. Te vita functū. i. defunctū. Latine Naiades .i. ſummū ac fontiū italicorum nymphe. propter ſermonē Latinum & graie. i. greece propter grecū. Tua molliter oſſa quieſcāt. vnde primo vbi de ſepulchro leuiter locuti ſumus diſſeruimus. hoc enim ad veterū pertinet ſuperſtitionē nam vetus Varo dicit: facilis iactura ſepulchri. & Seneca. Quid refert humi aut ſublimi putreſcam mens aurea. i. pulcherrima viuat olympo id eſt celo: hoc catholico viro dignum eſt. Olympus autem macedonie mons altiſſimus pro celo a grecis poſitum poni ſolet.

Aegloga quinta quæ dicitur Candidus de conſuetudine diuitum erga poetas, Collocquutores Syluanus & Candidus.

Andide nobiſcū pecudes aliqñ ſolebas Syl.
C Paſcere, & his gelidis calamos iflare ſub vm
Et miſcere ſales ſimul & certare paleſtra bris
Nunc autem quaſi paſtores, & rura peroſus
Paſcua ſopito f.ugis, & trahis ocia cantu
Vos quibus eſt res ampla domi, quibꝰ vbera vacce can
Plena ferunt, quibꝰ alba greges mulctraria cōplēt
Cymbia lacte niuent, & pinguia prandia fumant
Carmina laudatis, ſi quid concinnius exit

P. Baptiſtę Mantuani.

Plaudite, ac leti placidas extendite aures
Pro numeris meas laudes & tenuia verba
Redditis, interea paſtor ſitit, eſurit, alget
Nõne potes cur[illegible] greges, & dicere verſus Syl.
Cum vacat? & poſitis vitam traducere cunis?
Quẽm opam gregibus paſtorẽ impendere oportet
Ire, redire, lupos arcere, mapalia ſæpe
Cingere, mercari paleas & pabula, victum
Quærere, nil ſupereſt oci, laudabile carmen
Omnem operam totumq; caput ſyluane requirit
Grãde vtrunq; opus eſt, & no[illegible]
Cum cecini ſitio, ſitiens[illegible]
Porrigit, irridens alij tibi pocula dicunt
Gaudia [illegible]
Iam ſyluas [illegible]
Irafcor, dolco [illegible]
Lan[illegible]
Sed [illegible]

Poenitet ingenij (si quid mihi) poenitet artis
Poenitet & vitae, postq̄ mihi nulla fecundant
Ex tot syderibus quod fuit in nocte serena
Hactenus (vt nosti) gratis cantauimus, aetas
Iodina, pascuum merces fuit. Altera longe
Cōsultio fenij quod nulle (tibi) omnium egenos
[illegible] spem viribus aufert
[illegible] modo querete cepus
[illegible] bestias condit
[illegible]
[illegible] Gemellas

Sunt tibi diuitiæ, mihi carmia, q̃d petis ergo? Cã
Carmen? & inuadis partes Syluane alienas?
Non tibi ſurripio carmen, nec Apollinis arma Syl
Sed dare dulciſonis aures concentibus opto
Si gaudere meis igitur concentibus optas, Cand
Non gaudere tuis opibus Syluane decorum eſt
Ille meis opibus gaudet qui diligit odit Sylua.
Inuidus, atq; animo bona fert aliena moleſto
Sic quoq; tu noſtris abſens gaudere camœnis Cam
Sat potes, hæc artis ſat ſint tibi gaudia noſtræ
Carmina ſunt auris conuiuia, caſeus oris
Si cupis auditu fac nos gaudere palato
Hoc amor, hoc pietas hoc vult deus, oia non dat
Omnibus, vt nemo ſibi ſit ſatis, indigeatq;
Alter ope alterius, quæ res coniungit in vnum
Omne genus, gallos, mauros, italos, & iberos.

¶ Penitet ingeniſ. Proſequitur Cãdidus querelas ſuas. Penitet ingeniſ. i. habere ingeniũ ad carmẽ aptũ: ſi quid mihi: ſubaudi eſt ingeniſ. Multa ſecundant .i. proſpera ſunt. vt ventus et fluctus ſecundus. i. ſequens ꝛ a tergo veniẽs nauigantibus. Quot ſunt. i. apparent. Non enim plura ſunt. Gratis. i. ſine mercede: ſed ego. ſ. iuuenilis. indiga. i. indigẽs paucoꝝ: non enim ſubiecta eſt morbis: nec tanto eget munimento contra frigora. Quot. ſ. ſentium: nunc ſubit. i. ſubrepit non animaduertentibus nobis. Omniũ egenos reddit: vidimꝰ Iuuenalẽ. extinctis viribus aufert ſpem lucrandi. Mox erit vtendũ partis i. acquiſitis inuentis. Nunc querere pio querendi. i. acquirendi tẽpus ſubaudi eſt. En formica. Salomon prouerbio. vj. Vade ad formicã o piger ꝛ conſidera vias eius: ꝛ diſce ſapientiam. Que cũ non habeat ducem nec preceptorẽ nec principẽ parat in eſtate eſcam ſibi ꝛ congregat in meſſe quod comedat. Et. xxx. Formice populꝰ infirmus qui preparat in meſſe ſibi ſuũ. Horatius ſermone primo. ſicut parmula (nã exemplo eſt magni formica laboris) Que trahit quodcunq; poteſt: atq; addit acerno. Quem ſtruit haud ignara ac nõ incauta futuri. In bruman. i. ad brumaliſmã diẽ vt eſt in ſolſtitio hyberno. Ordo eſt Conditi: id eſt abſcondit eſtate in cauis latebris farra noua. Neue pro neq; id eſt ꝛ ne renaſcant: id eſt germinent. ſecat oreid eſt germen auferendo diſrumpit fruges ſepultas. i. abſconditas in terras. Genethliacos. id eſt de geneſi ꝛ natiuitate vaticinantes qui inſpecto natiuitatis horoſcopo futuram vitam predicunt. hi ſcilicet genethliaci ꝛ mathematici. locant

Formica

sub mercurio. i. hora nascendi qua Mercurius dominatur. Natus id est prophetas ¶ poetas ¶ omneo prudentes cautos ac ingeniosos. Et sub iouc regeq ¶ magnates. Unde scom homerū in iliade. honor autem ab ioue est. Male sana. id est Mercurius: dat illis. s. vatibus sub se natis ingeniū ¶ ita vult eos contentos esse debere sua sorte dicens. Sorte tua contentus abi. sine id est dereliq cetera id est diuitias ¶ opes nobis. s. q ingeniū ¶ carminis artē non habemus. Quid petis ergo carmē subtilis obiectio. Non tibi surripio carmē Callida quoq; respondet apollinis arma: cythara cuius est inuentor ac cetera instrumenta musicā: qua in medio residens cōplectitur omnia phebus. est enim princeps musicorum Dora Lire solers ¶ cantor apollo. Unde scom plinii carmen heroicum oraculis apollinis debemus. Et ideo ille augustus idem conseruauit ad quam carmina phebo digna ferantur. de qua persius. Ad sacra vatū carmen affero nostrū. Iuuenalis. ¶ musarū ¶ apollinis ede relicta. ac. Si gaudere rursus acris obiectio ¶ subtilior purgatio. sed subtilissima rursus relectio. Carmina sunt auris quibusdā: caseus ortis. pulchrum ac proverbiale id est Que res coniungit in vnū. Id vere dicit. Nam propter eg estatē ¶ multa auxilia sunt inter varias nationes commercia. iberos. i. hyspanos.

Sydera iungamus, facito mihi Iuppiter adsit,
Et tibi Mercurius noster dabit omnia faxo
Pilleolum, virgam, citharas nodū herculis alas.
Vana superuacuis incultas plurima verbis Sylua.
Vana inquis, que damna tuis inferre videntur cā.
Diuitijs si vis nostras audire camenas,
Erue sopitam de sollicitudine mentem
Vult hylares animos, tranquillaq; pectora carmē
Torpeo, vt esuriem patiens & frigora miluus
Iamdudum squarrosa cutis, situs occupat ora
Nec pecus in stabulis, nec in agro farra, nec aurum
In loculis, & vis positis me viuere curis,
Non facit ad nostros talis medicina dolores,
Fac alacrem, tege, pasce, graui succurre senecte
Inuenies promptum versu & cantare paratum
Plena domus curas abigit, cellaria plena.
Plena penus, pleniq; cadi, pleneq; lagene
Horrea plena, greges læti, grauis ære crumena.

F. Baptiſtę Mantuani.

Tunc iuuat hybernos noctu vigilare decembres
Ante focum, & cineri ludos inarare bacillo
Torrere & tepidis toſtas operire fauillis
Caſtaneas, plenoq; ſitim reſtringere vitro,
Fabellaſq; inter nentes ridere puellas.
Tytirus (vt fama eſt) ſub mecenate vetuſto
Rura, boues, & agros, & matia bella canebat,
Altius & magõ pulſabat ſidera cantu.
Eloquium fortuna dabat, nos debile vulgus
Pannoſos macie affectos, farragine paſtos
Aonie fugiunt muſæ contemnit Apollo

¶ Sidera iungamus. i. ſoue cũ mercurio id eſt cõmunica mihi dona iouis ꝙ cõmunicabo tecũ dona mercurij: faxo. i. faciã vt mercurius noſter. i. poetarum pater ꝙ ingenij largitor det tibi pilleoli. i. galerũ qui mercurio aſſignatur q̃ ſemper fere radius ſolaribus quaſi galero tectus ſit. Uirgam. i. caduceum Vñ Maro eneid. iiij. Tum virgã capit hac animas ille euocat orco. Pallentes: alias ſub triſtia tartara mittit. Dat ſomnos adimitq; ꝙ lumina morte reſignat. illa fretus agit vẽtos ꝙ turbida tranat nubila. Id ãũt ex vltimo iliados ſumptuꝫ videtur qui locus ſit verſus eſt. Tum virgã capit. hac oculos deus excitat ipſe hac dulces ſuadet ſomnos ꝙ lumina claudit. Macro. li. i. ſaturnaliũ ſcribit caduceũ duobus draconibus ornatũ fuiſſe mare ꝙ femina in nodũ obligatis inuicem parte media voluminis ſui vnde Martialis li. vii. Cyllenes celiq; decus facũde miniſter. Aures cui torto virga draconе viret. Cytharas quia tetracordũ inuenit i. lyram quatuor chordarũ cum Apollo. vii. chordas inuenſſet vñ Horatius lib. i. carminũ curuecq; lyre parentẽ. Nodũ herculis. i. inextricabile quale herculeꝫ inuenit qui nec principium nec exitum habere videbatur qui tamẽ diſſoluerat dicit erat. hunc in caduceo iam ex draconibus conſertũ ditimus. Alii herculanũ nodũ dicunt non ab hercule inuentũ: ſed a mercurio: verum ab hercule diſſolutũ non quidem arte ſed vi. quod ꝙ alexãdrum magnum fecuſſe dicũt. vterq; tñ ꝙ mercurius mercũ ꝙ mercatorũ deus ꝙ hercules diuitias quibus fauent conferre dicuntur. Unde Hora. Dives amico hercule. ꝙ Perſius. O ſi ſub raſtro crepet argenti mihi ſerta dextro hercule. Antiquitas enim vi ſcribit Diodorus fabulata eſt herculẽ dixiſſe poſtq; ad deos tranſlatus erat qui ſibi decimã bonorum dicarent vitã felicem victuros/quod Luciliꝰ ditiſſimus eſt alii Romanorum plurimi fecerũt vſq; adeo vt ex decimis illio templũ egregiũ trans tyberim edificariãt. Per nodũ ego intelligam difficultatem acquirendarũ diuitiarũ quas vterq; cõfert mercurius quidẽ voſtramẽto ꝙ ingenio cato. hercules vi. quis aures mala abſtulit. Alas quibus dito ornatus mittitur: vt quarto Aenei. Dicpitq; mum paribus nitens. Cyllenius alis. Conſtitit. ac. Uultq; hyarco animos. Unde Ouidꝰ. Carmine ꝙ ploueniũ animo deducta ſereno. Squarroſa cutis ſquarroſi diamꝰ quoũ cutis exurgit ob aſſiduã illuuiẽ. Luci. Uteroũ ac rapich ſquarroſa incõdita roſtra. Promptum verſu. i. ad verſum videri poteſt dabimus antia

quno. Plena domus.s. diuitiarū: abigit cur ao quod tñ multis cōtra euenit. Nam vt dicit Iuuenalis. Crescit amor nūmi quantū ipa pecunia crescit. Pingues agri. Item domus plena. Segetes let. i. pingues: qui lericiā afferunt hominis: aut bene cirati i ita reuerateti grauio ere cramena. i. marsupiū vt quidam dicunt: ere pecunia: quia eres primū fuit. Unde et aritū qué hicis nunc appellant. Ludos in arse. Ja scouri facunt rustici dimittere facitēs quem sulcis retinerunt. Bacilio parno bacilo i dicitur in notatino hoc bacilū. Tytirus. id est Uergi. Farragine pollentaria crescere facio. Domū que in phocidio montis quos agge. pium habit aierant frequentes sunt.

Si sperata mihi dederit fortuna quod opto Syl.
Candide præsenti te sollicitudine soluam
O vtinā Syluane foret tibi tanta voluntas Can.
Quanta est hac etiam tibi tempestate facultas.
Non ego diuitias Cosmi, non serica posco
Pallia, non tyrias chlamydes, non prandia regum,
Non patinam Aesopi fameo, clypeū ve Myneruę
Nil opus est regis laribus, cui ferrea nomen
Tradidit (aut si mens non fallitur) ænea barba.
Hęc me iampridem memini didicisse sub Vmbro
Postulo vestitum, peto victum sub lare paruo
Certior istud opis toti non de fore vitę
Sint mihi Pythagoræ mensæ, Codriq; supellex.
Sæpe alios qui spem dederint inuenimus ore
Magnanimos, sed re modicos, tibi fidimus vni.
Tu mihi si fueris mendax, prædicitur omnis
Spes, vt solstitio fiam philomena reuerso
Mutus & elinguis suspendere postibus arma
Tempus erit, clausoq; abigi spectacula circo

¶ Si sperata. ꝛc. Graphice ostendit quod Ouidi. dicit ꝙ pollicitis diues quilibet esse potest. Nō ego diuitias cosmi alij cosme legūt illi' stoermuni dicti simi sed cosmi multi fuerūt diuites. Cōgruumq; est diuitibus nomen. Nam cosmos dicitur ornamentū; mundus a cosmeo quod est ornare vñ ¶ latini mundū pro ornatu

namento accipiũt dicentes mundũ mulierẽ quecunq; ad mulieris ornatũ faciunt. Non serica poſco pallia. Seres populi sunt citra indiam apud quos sunt arbores lanigere ſine vermibus quarũ frondiũ canicie depectunt aqua perfusam ex quo vellere veſtimẽta ꝓficiũtur que ſerica appellant. vt author eſt Plin. vnde ꝙ Maro. velleraq; ꝙ folijs depectunt tenui aceres. Errat aũt Seruius qui ſerica a bombicibus ꝓfici vult cũ bombyces nõ apud seras ſed in arabia ꝙ inſulis eo peculiariter prouenient. Qui quidẽ bombyces vermiculi ſunt telas aranearum modo texunt ad veſtẽ luxuriq; feminarũ q bombycina appellãtur. Iuue. quarũ. deſicias vel panniculus bõbycinus vtit. Non tyrias chlamides. i. veſtes ꝙ ex pura dibapha. i. bis tincta vt apud tyrũ fiebat ꝙ idcirco in magno erat pretio. Non prandia regum. i. prediuitũ. Perſius in luxum ꝙ prandia regum. Non patinã eſopi. i. qualo pcurauit eſopus nõ fabulator ille phrygius: ſed romanus hiſtrio qui fũtis ex queſtu hiſtrionico ducenties ſeſtertiũ reliquit quas opes filij aſſumpſerunt. vnde Horatius ſcõ ſermonũ. Filius eſopi detractum ex aure metalle (ſcilicet vt decies ſolidũ erogſceret) aceto. Diluit inſignẽ baccam. i. margaritã ſeu vnionẽ precio decies ſeſtertiorũ aceto liquefecit ꝙ abſorpſit. Et ita filius hic notaretur qui etiã eſopus dicit potuit litere enim ofhes diffamãt patinam eſopi. vnde ꝙ Beroaldus. Jam patina eſopi cedat iam inꝝ apici. Et ptolomeorũ prodiga luxuries. clypeum ve mynerue. i. quanti exiſtimata eſt ægis in pectore mĩnerue que prudentiã denotat quia pectora ſapientum mũniunt. Nil opus eſt regio larubus. i. domib⁹ aut edibus: cui ferrea. ꝛc. Quidã Pirrhũ intelligerẽt qui (vt Seruius tradit) cũ a patre vocaretur neoptolemꝰ poſtea dictꝰ eſt pirrhus a calore pilorũ: quia ſubrufus erat. Ego aũt intelligo de nerone aut de maioribꝰ eius qui eneã dicti ſunt habere barbã atq; enobarbi vocati de quibus ſic dicit ſpontinus. Enobarbus hoc eſt rutilã ꝙ quaſi eneã barbam habens fuit cognomen domitiorũ: ex qua familia nero fuit. Authorẽ aũt originis pariterq; cognominis habuerunt Lucius domitiũ: cui rure quondã reuertẽti iuuenes gemini anguſtiore forma apparuerunt: uſſerintq; nũciaret ſenatui ac populo romano victoriã: de qua adhuc incertũ erat atq; in fidem maieſtatis adeo pmulſiſſe malas vt ex nigro rutilũ ericq; alli milẽ capillũ redderent: qõ inſigne mahſit ꝙ in poſteris eius ac magna paro rutila barba fuerũt. Vñ Cneũ Domitiũ Neronis atauũ qui in tribunatu ſuo põtificibus offenſior fuerat q̃ aliũ ꝙſe in patrios fuit locũ coopt aſſent ius ſacerdotũ ſurrogandorũ a collegijs ad populũ tranſtulerat ac in conſulatu allobrogib⁹ auernisq; ſuperatis elephãto vectus fuerat turba militũ quaſi inter ſolẽnia ſacrificii proſequẽte Licet craſſus orator dixit: non eſſe mirandũ q̃ eneã barbam haberet: cui os ferreũ cor plumbeũ eſſet. Hactenus. Quia ergo neronẽ cõſtat palatium ſumptuoſiſſimũ extruxiſſe eſtq; de enobarborum familia de illo intelligendus putem: Unde dicit Suetonius in eius vita q̃ non in alia re dãnoſior ꝙ in edificãdo fuit nam domũs a palatio exquilias vſq; fecit. quam primo tranſitoriã mox incendio abſumptã reſtituraq; aureamnominauit. Decuma ſpatio atq; cultu ſufficerit hoc retuliſſe. Ueſtibulum eius fuit in q̃ coloſſus. xx. pedũ ſtaret: ipſi effigies tanta larzitas vt porticꝰ triplices mille ꝛ. haberet. Item ſtagnũ maris inſtar circũſeptũ edificijs ad vrbium ſpectem et reliqua que ſequitur tranquillus ibidẽ. Dubitat aũt an ferrea barba illi nomen dederit vel q̃ ferreus. i. duriſſimus eſſet: vel q̃ os ferreũ dictus eſt habuiſſe domitius: vel q̃ ruſtico cõgruit de nominis cauſa dubitare. Sicut ille In medio duo ſigna Canon ꝙ quia fuit alitere. Deſcripſit radio totũ qui gentibus orbẽ. Nec me iamꝑidem meminisse dicisse. Ualla diceret non eſſe dicendũ iamꝑidẽ didiciſſe quia perſiſtentem actionem ꝙ preſens tempus affligit. Et iamꝑidem iamdudũ ꝙ iamolim: aut olim iam: verũ licet durius poſſet dici iamꝑidem memini. At egregius negabit recte dictum memini didiciſſe. Uult enim memini cũ preſenti conſtruendum: ſed valla cõtra ſentit in raudenſem. Vñ et Perſius. Nec

in bicipiti sommasse parnasso memini. Sub vmbra de quo pri⁹ dictū est. Id aūt addit nec contra decorū peritior haberetur pastor aut vt preceptori suo non ingratus sit quem neicio an sponte nunc dicam a quo plurima sumpsisse videtur. Sunt mihi pythagore menses: qui carnibus abstinuit ⁊ ventri indulsit non omne legumē quia etiaz fabis abstinuit: sed herbis vescebatur crescentibus in hortis Unde epulum possis centū dare pythagoreis. Codrici supeller: pauperis potte ac philosophi. De quo. Iuue. satyra iiij. Lectus erat codro poculaq; minor. vicesliet. Ornamentū abaci necnō ⁊ parulus infra Cantharus et recubās sub eodē marmore chiron. Ārq; vetus grecos seruabat cista libellos. Et diuina apicius debant carmina mures. Nil habuit codrus (quis enim negatr) ⁊ tamē illud perdidit infelix totuz nihil. hec ille. Ore. i. pollicitationibus magnificos: sed re. i. exhibitiōe pollicitorū modicos. Tibi fidimus. i. confidimus. ego ham philomena reuerso solstitio. i. vt philomena in solstitio. quia mutus ⁊ elinguis. i. nihil canō sicut nec philomena que in vere precipue canit. Suspendere pastibus arma tempus erit. Arma. i. fistulam ⁊ plectra ⁊ ceteros instrumenta musicalia. alludit tamen ⁊ arma pugillu qui ad postē herculis fugebāt arma sua quādo essent emeriti aut amplius exercere nollent: sicut ⁊ ceterorū officiorū duis sua quicunq; arma plius vti nollent suspendebant arma. Et tempus erit abigi spectacula. id est spectatores circo. i. theatro clauso.

Candide vidisti romam, sanctiq; senatus Syl.
Pontifices, vbi tot vates, vbi copia rerum
Tantarum? facile est illis ditescere campis,
Deciperis me velle putans ditescere vesci Candi.
Et lupus omne animal crudis existimat escis
Tuq; putas alios quo tu pede claudere passum
Non ego ditari cupio, sed viuere paruo,
Fac habeam tenuem sine sollicitudine victum
Hoc contentus eam, romana palatia vidi.
Sed quid roma putas mihi proderit, o Syluane
Occidit augustus nunq̄ rediturus ab orco,
Si quid roma dabit, nugas dabit, accipit aurum
Verba dat, heu Romæ nunc sola pecunia regnat
Exilium virtus patitur? sperare iubemur
Vndiq;, & in toto vates spe pascimur orbe.

F. Baptiſtę Mantuani.

Dic pugnas, dic geſta virum, dic prelia regū Syl.
Vertere ad hos q̄ ſceptra tenēt, q̄ regna gubernāt
Inuenies qui te de ſordibus eruat iſtis.
Inueniam qui me deridеat & ſubſannet Candi.
Tempeſtate iſta reuerentia tanta poeſi
Quanta lupanari, quid me Syluane laceſſis?
Nō decet obſcœnis vatem prorūpere verbis. Syl
Non poſſum non vera loqui, ſi vera taceri Candi.
Forte velis, leuibus me parce laceſſere dictis
Vtile conſilium præſtare, laceſſere non eſt. Syl

¶ Candide vidiſti romam. Diſerte deſcribit morem suorū qui ne imꝑ alio mittunt opem implorantes. Sanctiq̄ ſenatus pontifices. i. cardinales ſient cernitur. Clare ſenatus apoſtolorū quē cardinales rep̄ſentant. Facile eſt illis diteſcere campis: vbi. ſ. tot diuites ſunt. Deciperis me velle putas diteſcere nō enim diteſcere: ſed victū et veſtitū quibus contentus ſit veſci. Ordo eſt. Et lupus exiſtimat. i. cenſet ⁊ iudicat io omne alal veſci crudis. i. incoctis eſcis. videlicet carnibus quibus ipſe veſcitur. Tuq̄ i. ⁊ tu putas alios dandere poſſim. i. ingredi eo pede quo tu. i. moueri ea affectione qua tu per pedes eni ſepe intelliguntur affectiones: hoc eſt qui a tu cupis diteſcere cenſes oīhes id cupere tenuē ſine ſollicitudine victū. Non ergo affluentiā petit: ſed ſecuritatem quē tamen ſaluatoꝛ ſine ſollicitudine a ſe ſeparandā docet vt ano ne ſollicit i ſimus qd bibamus ⁊ comedamus. O ſyluane ſpōdaicus verſus non ineptus qui a ⁊ langnorē animi loquentis ⁊ pondus rerum habens. Auguſtus. i. bñficus in poetas/ Mergiliū/ Horatium Tuccā/ Varrū/ ceteroſq̄ principes. Nugas. polliciatiōes inanes. Sola pecunia regnat. Hora. Et genus ⁊ formā regina pecunia donat. Ouidius. Dat cenſus honores: cenſus amicitia: pauper vbiq̄ iacet. Iuue. Quantū quiſq̄ ſua nummorū ſpectat in arca. Tantū habet ⁊ fidei. Et rurſus horati⁹. Hos ſolos aiunt ſapere ⁊ bene viuere quorū ſpicitur nitidis fundata pecunia velis. Et iterū Iuue⁹. de romanis loquens. Quandoquidē inter nos ſanctiſſima diuitiarū Maieſtas: ⁊ ſi funeſta pecunia templo. Nōdum habitas: nullas nummorū erexim⁹ aras. Ut colitur paratq̄ fides. ⁊c. Exilium virtus patitur. Idem Iuue. Aude aliquid brevibus gyaris ⁊ carcere dignū. Si vis eſſe aliqd: probitas laudatur ⁊ alget. Criminibus debent hortos. ⁊c. Vates ſpe paſcimur oīhes. quia nihil recipim⁹ ⁊ die pugnas dic geſta virū. Aliud ſubter fugiū auari. Vertere imꝑatiue a verto. i. flo conuerſio ⁊ verte te ad hos. i. ad eos qui tenēt ſceptra. i. ad reges. Et ſubſannet iterū ſpondaicus verſus conſimili ratione compoſitus. Quanta lupanari. i. ꝑſtibulo aut ꝑſtitutis lupas vocabant olim proſtitutas vnde ⁊ poſtibula lupanaria hinc fictū volunt romulū a lupa nutritum. Nō decet per allum ſe caſtigas. Leuibus dictis. i. non parula aut modicis ſed vanis ⁊ cōtumelioſis ſicut mulieres leues: quibus proſtituta eſt pudicitia dicuntur: ⁊ mores leues qui inconſtantes. Me parce laceſſere parce id eſt abſtine vt eneidos. j. Parce metu cytherea.

Consilij locuples, ego sed pauperrimus auri
Qui pugnas, qui gesta virum, qui prelia regum
Dicet inops vates cui nec quo fistula possit
Aptius incidi fieriq; foramina culter
Aspice vt excussis laxata manubria clauis
Vt dentata acies veteriq; simillima serre
Hoc leue sed mense graue & intollerabile damnū
Vtile consilium firmat sed inutile mentem
Frangit & extenuat vires animumq; retundit
Magnates dare parua pudet dare magna recusant
Adde quod & nostri curant ita carmina reges
Vt frondes aquilo, mare lybs, vineta pruinę
Ipsi ad delicias reges & ad ocia versi
Quod celebrāt laudari optāt, hinc carmina manāt
Perdita de studio veneris de scurrilitate
De ganea de segnicie de infamibus actis
Quæ castum capitale nefas celebrare poetam.

¶ Consilij ocuples ego: sed pauperrimus auri. Poetatiue etiā genitiuo cōstruxit dicens. Vbi ego optarē pauperrimus esse bonorū. Qui. i. quomodo aut quo. i. qua re dicet inops vates. pugnas. &c. Cui nec sup. est culter quo fistula posset aptius incidi. q. sup. quo foramina supple possint fieri. Aspice vt manubria. s. cultorum. i. capuli quibus capiuntur q tenentur in manibus supple sint laxata. i. soluta q dissoluta. clauis. i. clauiculis quibus cōpinguntur: excussis hoc dicto ostēdit cultrum suū. Et aspice vt. i. qualiter: acies. s. cultri. i. acuta cuius pars sit dētata. i. in morem serre in dentes effracta. Unde addit: vt veteriq; simillima serre quā dedalum inuenisse quidā volunt ad similitudinem mandibule serpentine hoc damnum scilicet de ornamentis q vestitu est leue id est tollerabile sed mense id est vicē est graue q intolerabile. Magnates dare parua pudet. Quia vt dicit Horatius Magnos magna decent. Sed hoc vaframento semper nonnullos vsos: dicentes magna petentibus indignos esse qui magna recipiant. q exiguum quid orantibus se non decere tam exigua munera conferre. Ut frondes aquilo: qui ea nihil facit vt lybs ventus dicitur curat mare: in quod sepe seuit. q vt paene id est rogēdo aut gelu manidinū curāt vineta. i. vites. quod etiā nihil est: quia etiā congelant. Ipsi ad delicias: ordo est. Ipsi reges. i. preporentes versi ad delicias. i. delectationes q illecebras carnis et ad ocia. i. desidiā optant laudari quod ce-

lebrāt.i.obiectamenta sua:de studio veneris.i.amoribus impudicis. de scurrilitate.i.in honesta vicacitate vr gaudeā.i.campona.ꝛ gulositate.de segnicie.i.desidia picuntur enim segnes scoesum.ab igni(qui actiuissimus est) tepidi.ꝛ ignaui De infamibus actis.s.priuatis:eū gesta sint fere publica.Melius aūt autore Valla acta ꝑ actus in hac significatione dicum⁹.Que castū capitale nefas celebrare poetā. Idem sancte ꝛ catholice sentis in opusculo ꝓtra impudice scribētes vituperandā est catulliana sententia.Nam castū esse decet pium poetā ipsum:versiculos nihil necesse est.Quin ꝫ denique habēt salē ꝛ leporē.Si sunt molliculi ac parum pudici.Cui tamen multi gentiliū subscripserūt.Unde ad vocatiū poetā Adrianus impatot.Lascivus versu:mente pudicus eras.Et Ouidi.de se.Crede mihi mores distant a carmine nostro.Vita verecunda est:musa iocosa mihi Et martialis de se.Lasciua est nobis pagina:vita proba.

At qui dura manu gesserunt bella potenti
Fortiter vtentes ferro,non molliter auro,
Dilexere graues musas,heroica facta
Qui faciunt reges heroica carmina laudant
Vt cessere viri fortes,& mascula virtus
Dicendum altiloqui nihil inuenere poetæ
Occidit ingenium vatum,ruit alta poesis.
At si forte aliquis regnum gerit aspera bella
Et decus armorum studijs belloq; parauit
Nil genus externum venturaq; secula curat
Laude sue gentis satur & præsentibus annis.
Barbarus est,neq; carmē amat,vel auarus in auro
Mergitur,atq; mide curis flagrantibus ardet
Est & apud reges.rudis,inuida,rustica turba
Mimus,adulator,leno,assentator,adulter,
Histrio,scurra,quibus virtus odiosa poetas
Mille modis abigunt,vt quando cadauera corui
Inuenere,fugant alias volucresq; feraſq;

¶At qui dura ⁊c. At particula aduersatiua locū habet vbi cōtraria nectimus tanq dicta vt dico de enea in fine tertii.Factoq; hiatu desinit subditur de didone in principio.iiii.At regina graui iamdūq saucia cura.Pulchre ornat carmē epithetis que sic cōstruunt.At qui gesserūt potenti manu:dura bella fortiter.⁊c. Dilexere graues musas reges qui faciūt heroica facta laudāt heroica carmina

Vt.i. postq̃ viri fortes cessere. i. e medio sublati sunt. quia fortes cedere nescirũt q̃ malum. i. virilis virtus. At si forte bene occurrit argumento qđ tam cuiuis in promptu est. Nã si heroica gerentes heroicis gaudẽt carminibus quereris cur ad illos nõ habeat illoicus cantus candid⁹ ad qđ respõdet raros ẽdere esse qui heroice viuant. q̃ii q̃ sint eos nõ habere curã de eterno nosse Myde curis. i. diuitiis quas ductus petijt ad diuos vt quicquid cõtingere aurũ fieret: quo impetrato ledia absumptus est. Nã q̃ etb⁹ q̃ potius in aurũ versus est. Est q̃ apud reges. nẽ. Alius causa cur apud regeo nõ sit bonus poetis locus: da illi sunt literarũ q̃ probitatis hostes: vt pote rudis q̃ rustica turba cũ poete sint pauci vbiani q̃ eruditi. Mimus. i. gestu corporis motũ imitator: cũ poete grauia rem more philosophorum seuere narret. Adulator cũ poeta sit seuer⁹. Leno: cũ ver⁹ poeta sit turpitudinis omnis hostis q̃ expulsor. Assentator: cũ poeta sit virtutis laudator. Adulter cũ nihil mutuis sit magis contrariũ q̃ adulteriũ. Nã quecunq; poetis aptãtur: casta sunt vt pierides minerua. daphne. fontes. hystrio: cũ poeta sit dignitatis cõsulat. Quib⁹ .i. obuius virtus odiosa. poetas mille modis abigũt: quasi a preda inuenta. vt qñ cadauera cowi inuenere. Aptior esset similitudo si honestis reb⁹ honestis abiungantur per inhonestos. vt apes a floribus per aranease.

Sunt etiam vates quidam sine lege petulci
Qui sine lege aliti, sine preceptoribus audent
Quicquid amant reges, & amant infamia solum
Scribere, nam vates etiam dementia vexat
Hi se nescio qua mentis leuitate poetas
Esse volunt postq̃ triuialibus ora cicutis
Applicuere, sibi applaudunt, sua carmina iactant
Insulsi, illepidi, indociles, improuidi, inepti
Qui solet his vacuas prebere ambagibus aures
Id vitium commune putat doctiſq; resistit
Vatibus a vero indoctus discernere falsum
Candide per supos p olympica numina iuro Syl.
Me tibi (si venti veniant ad vela secundi)
Laturum auxilium, meliora in tempora viue.
Nec paulis per adhuc mecũ sperare recusa
Si mihi sic optas, tibi sit syluane quod optas Cand.
Opto quidem, dictũq; fides nõ sera sequeť Syl.
Vade malis auibus nunq̃ rediturus auare, Candi.
Et facias subito quicquid tractaueris aurum
M[illegible]re Myde, quando virtus vbi vilior auro.

¶ Sunt etiã vates. Docet tertiam cauſam cur poetis non ſit apud reges locus: que eſt quia multi verſiculorũ inepto rũ factores ⁊ turpis vite homunciones ſacrum poetarũ nomen indigniſſime ſibi vſurpãt: qs egerrime patitur Horatius dicẽs in arte. Deſcriptas ſeruare vices: operũq; colores Cur ego ſi nequeo: ignoro q; poeta ſalutor. ⁊ Petulci. i. petulantes audiẽtes que non poſſunt. Nam vates etiã dementia vexat nõ quidẽ grauem ſed leues ⁊ futiles. Trium ſalibus etacentta. Cicuta eſt herba ſiſtuloſa qua paſtores canere ſolebant. Unde maro. Eſt mihi diſparibus ſeptẽ cõpacta cicutis. Fiſtula Idem. Nuz tu in triuiis indocte ſolebas. Stridẽti miſerũ ſtipula diſperdere carmẽ. Unde triuialis dicunt ꝙ odis id eſt ruſtica carmina que in cõpitis ⁊ triuiis ab indocta ruſticorũ pube in cõpitalibus ⁊ ambaruaalibus cãtari ſolebãt. Sibi applaudũt: ſibi placẽtes ſua carmina iactant exiſtẽtes inſulſi id eſt ſine ſalibus ſermonis. Illepidi. i. ſine lepore ac venuſtate ſermonis. Indoctes: quia didiſcere nolũt ⁊ ita rudotrigibiles: impudidi: quia nõ videtes ſe ad interitũ tendere ⁊ alios ducere inepti. i. a muſis ⁊ ab omni aptitudine tum verborũ tum factorũ abhorrentes. Ambagibus. i. verbor inculcationibus cum artem veram non habeant: id vitiũ comitante puto ⁊ ita reiſcit bonos propter malos. A vero indocti. i. neſciens diſcernere falſum. Cẽ dide per ſuperos. Uidens ſiluanus candidũ virtutis amatorẽ verũq; poetã pollicetur opam cũ iuramẽto: nihil tamẽ confert in eum. Per olympica. id eſt per celeſtia nam proverbiale: id eſt ſi res proſpere mihi ſuccedant ⁊ eueniant mihi que opto. Meliora in tempora viue. Uirg. enei. ſ. Durate ⁊ võſmet rebꝰ ſeruate ſecundis. Pauliſper. per paululũ tẽporis. Fides nõ ſera. i. nõ tarde facta qũ dixi. Nã fides videtur auctore Cicerone dicta eo ꝙ fiat dictũ: ſiue quod dictũ ⁊ cõuentum eſt. Candidus ſũt non cõtentus pollicitationibꝰ ampliecaturin abeuntem omnia mala dicens. Unde malis auibus. i. malo auſpicio q. d. in rem malã numq̃ rediturus auare hoc ſũt videtur dicere tu abſentẽ quaſi obmurmurãdo poſtq̃ ſe nihil recepturũ ſperauit. Et facias ſubito quicquid tractaueris aurum Uore my de. de quo iam diximus. quando. i. quandoquidẽ virtus tibi vilior auro ſupple eſt. Cum tamen Horatius in epiſtolis contradicat Utilius argentum eſt auro: virtutibus aurum.

Aegloga ſexta quæ dicitur Cornix de diſceptatione ruſticorum & ciuium Colloquutores Cornix & Fulica.

Ingit hyẽs, mugit boreas, a culmie pẽdet C
Stigia, depoſitis bobus requieſcit arator
Dormit humus, clauſo paſtor tunicanꝰ ouili
Ceſſat iners, ſedet ante focum fumoſa neæra
Atq; polenta coquit, prius intolerabilis æſtas
Nunc laudatur, hyems æſtu laudata molesto
Diſplicet, optatum damnant præſentia frigus.
Oñe bonũ præſens minus eſt, ſperata vedet Fa.
Magna, velut maius redit diſtantia lumen.

Delitias habet omne suas, & gaudia tempus Cor
Aspice vt impexi tritaq; in veste ligati
Cede suum pueri exultant, inflatur in vtrem
Immissis vesica fabis, sonat & micat acta
Nunc pede, nunc cubito, stricto nūc obuia pugno
Si cadit attollunt, cursu laborq; recursu
Brumam abigit, glaciale gelu pila rustica vincit
Nos tamen hic melius tepido sub stramine foci
Transigimus tempus, dum lac coit igne recoctū
Pauperiē declarat hyems, improuida certe Fuli.
Turba. Sumus iuuenes, securi æstate vagamur
Immemores hyemis, nostrū æs tibicinis oīe est
Vt redit e scythia boreas nidosq; volucrum
Frondibus ostendit nudata cadentibus arbor
Frigemus nudi scapulas dorsum ilia plantas
Stultitiam declarat hyems, sapientius vrbes
Congeriem nummū accumulant, & ad ilia vulpes
Melotasq; trahunt, maculosaq; tergora lyncis.

¶ Mingit hyems. Contentio est inter cornicē pastorē qui partes rusticoū agit
& fulicam qui vbi anoū de prestantia fortune vtrorūq. Occasione cuius multa
quasi satyrice dicuntur in mores potē ciuiū & rusticoū. Videtur aūt tm cor-
nix & fulica pastoū nomina vteroq; enim se rusticū profitetur & masculino gene-
re nominat. hyems. i. tempestas pluuiosa & nimosa. Boreas ventus frigid⁹ a se-
ptentrionali plaga que frigida est flans. mingit mugitum imitatur flatu aīe.
Stiria. i. glacies ferens. A culmine a tecto. Dormit homo. sopitur nimē & non
exercetur. Pastor tunicatus quia otiosus. Ut dictū est a poeta. Nudus ara sere
nudus hyeme tgnaua colonus. Vetera: comunt rustica fumosa quia fere ligna vi
rida aut male sicca iniūst atq; polenta coquit. Ouidi. qō coxerat ante polenta.
Reperitur tñ femininū cū hoc sensu inter lacrima primo declinationis reperitur
neutrū. Omne bonū presens minus est. i. minoris estimatur. quia nemo contenta
tus sua sorte vide hora. in principio sermonis. Qui fit mecenas: vt nemo quam
sua. sorte. Seu ratio dederit seu sors obiecerit illa contentus vita laudet diuer
sa negotia. Verū cū id cōtra vsum venit vbi mīma eque: ea bona terrena te
y presentia sunt pluuiosa delectant & celestia ō futura sperantur. Aspice vt im-
pexi. Docet exemplis nō rerū sed animoū esse discrimē nā pueri nudi enā in hye

me oblectantur variſſe vt cede iuuenũ hoc eſt porcorũ vt pelicã habeãt: cuius agitatione brumale frigus ſuperãt: ruſtici pũã magnã vento inflatã manibus pedibuſq; agitãtes glaciale gelu nõ curãt. pauperiẽ declarat hyẽs. i. pauperiate eſt tamen interdũ dandũ vt ſi quis dicat pauperiẽ feciſſe dicat. Nos inuenes ſumus turba improuida qui a ſcuri etate vagamur. Noſtrũ es. i. peccatis noſtra eſt tibicinis. ſ. canentis ad choreã inſtituendã. Cõgeriem nũmũ. i. nũmorũ per ſincopã ad ſtia. ſ. fouenda trahunt. i. contrahunt vulpes. i. pelles vulpinas: et melotas .i. pelles ouinas grecum eſt melote. tes. Cetera ſunt nota.

Deſipiunt omnes, nec nos in crimine ſoli Corn.
Immo ipſos vexat grauior dementia ciues
Verum illis mater, nobis fortuna nouerca
Nos premit, infœlix ſors eſt dementia fac ſim
Fortunatus, ero locuples, ero primus in vrbe,
Audiar, aſſurgent omnes me vertice nudo
Vulgus adorabit, me plebs, me conſulet omnis
Turba, magiſtratus etiam populuſq; patreſq;
O Cornix Cornix non eſt fortuna, ſed ipſe Fuli.
Quo ſapiunt homines animus, fortuna potentem
Nõ facit, immo deus, cauſam recitabat Amyntas,
Eſt fortuna deus, ſed qd recitarit Amyntas Cor.
Dic precor, in cauſis erat ingenioſus & acer
Ante tamen paulum pecus & præſepia viſe
Vade, redi, calor eſt poſt frigora dulcior, ito
Attingit nix alta genu, vix tecta reſiſtunt Fuli.
Tanto oneri ſublimis apex in vertice furni
Pyramidem fecit metaq; aſſurgit acuta
Da pecori cordum, ſtipuliſq; foramina claude Cor.
Si paries hiat, & rediens letamine muni
Limina, nulla gregi grauior q̃ frigora peſtis
Iãne ades? ah quæ nã hæc ſolito ꝓperãtia mi[illegible]
Sollicitum me redit hyems in frigore & igni

Maxima ſtrenuitas fœno recubare calenti
Abſcondiq; cauo accubitu poſt frigora dulce eſt
Incipe, & enarra diſcrimina ruris & vrbis

Dicunt oēs. Id graphice docet in ſcho ſermonū hora. Nec mirū quia ſtultorū infinitus eſt nūerus. Nos ſcz ruſtici: vñ ſe ruſtico aſſerunt. Verū illo mater id lepide qđ Plin⁹ de natura dicit que nobis multa ſtulit magna ꝙ ſeua merece de ita vt nō ſit facile exiſtimare parcēne meliori an ſeuiori nouerca fuerit. Infelix ſorte eſt. paupertas ꝙ tenuis fortuna eſt demēs. i. reputat demens dcmq; pauper. Unde hora. in epiſto. Dos ſolos aiunt ſapere ꝙ bene viuere. quoū ſpiciunt nitidis fundata pecunia villis. Aſſurget. i. reuerētiā ꝙ honorē aſſurgēdo impendent. Vulgus adorabit. i. corporis geſtu honorabit. Nā adoramus etiā ſtantes ad crucē dñi: ſed oramus tñ rōnē habentes ꝙ ſenſum conſulet. i. cōſilium poſcet. Non eſt fortuna. Id vere. Iuue. ſed nos te facim⁹ fortuna deā. Eſt fortuna deus Id ex falſa opinione ꝙ ruſtice. Nā cū deū neget noſtra fides etiā fortunā deū dicit. Aut id facit poeta q̄ numina putabant vtriuſq; ſeruo. Uñ de venere enet. iſ. Deſcendo ac ducente deo. Et de electo aut iunone euiſdē. viij. Nec deerit deus erranti aſſuit. Uñ in cypro erat barbare veneris ſimulacrū: vñ dictū eſt Pollentēq; deū venerē videt aūt cornix dño aut ſaltē maiorē fulica quē mittit ad cenas qui abiturus dicit. Attingit nix alta gelu. In vrbe furnī: vbi minime cōſiſtere poſſe videt ppter ignē quo panis ſeo coqui ſolet. Pyramidē. i. cumulū unus in pyramidis formā eſt aūt pyramis ſtructura ex lapidib⁹ in morē ignis aſcendentis cuius vertex acutus eſt extructa: quales in egypto leguntur mire altitudinis fuiſſe: de quib⁹ martialis i principio. Barbara pyramidū ſileat miracula mēphis. Addit aūt Cornix Da pecori cordū. Id aūt dicit ſenū qđ autūno ſecat ſicut corda frumenta vocantur que ſero matureſcunt. Lætamie mum. i. ſimo. ideo adeo intelligendum eſt aliquantulum more interfuiſſe ꝙ interea tacuiſſe cornicem. Omnia facilia ſunt.

Pyramis.

Cordum.

Hoc igitur tantum ruris diſcrimen & vrbis Fuli.
Taliter exortum noſter recitabat Amyntas
Principio rerum primaq; ab origine mundi
Cum muliere marem ſociali fœdere iungens
Cœli opifex (ſic namq; deū appellabat Amyntas.
Nomen adhuc teneo) natos producere iuſſit
Atq; modum docuit fieri quo pignora poſſent
Accinxere operi mandata fideliter implent
Sicq; vtinam de pomi eſu ſeruata fuiſſent
Fœmina fit mater, puerum parit atq; puellam
Atq; puerperio ſimili fœcunda quotannis
Auxit in immenſum generis primordia noſtri

me oblectantur variſſe vt cede iuuẽ hoc eſt porcoꝝ vt pelicã habeãt: cui⁹ agitatione humale frigus ſuperãt rustici pilã magnã vento inflatã manib⁹ pedibusq; agitãtes glaciale gelu nõ curãt. pauperiẽ declarat hyẽs. i. paupertate eſt tamen interdũ danũ vt iu quadrupes pauperiẽ fecuſſe dicat. Nos iuuenes ſum⁹ turba improuida quis ſecuri eſtate vagamur. Noſtrũ es. i. pecunia noſtra eſt tibicinis. ſ. canentis ad choreã inſtituendã. Cõgerient nũmũ. i. nũmoꝝ per ſincopã ad ilia. ſ. fouenda trahunt. i. contrahunt vulpes. i. pelles vulpinas: et melotas .i. pelles ouinas grecum eſt melote. tes. Cetera ſunt nota.

Deſipiunt omnes, nec nos in crimine ſoli Corn.
Immo ipſos vexat grauior dementia ciues
Verum illis mater, nobis fortuna nouerca
Nos premit, infœlix ſors eſt dementia fac ſim
Fortunatus, ero locuples, ero primus in vrbe,
Audiar, aſſurgent omnes me vertice nudo
Vulgus adorabit, me plebs, me conſulet omnis
Turba, magiſtratus etiam populuſq; patreſq;
O Cornix Cornix non eſt fortuna, ſed ipſe Fuli.
Quo ſapiunt homines animus, fortuna potentem
Nõ facit, immo deus, cauſam recitabat Amyntas.
Eſt fortuna deus, ſed qd recitarit Amyntas Cor.
Dic precor, in cauſis erat ingenioſus & acer.
Ante tamen paulum pecus & præſepia viſe
Vade, redi, calor eſt poſt frigora dulcior, ito
Attingit nix alta genu, vix tecta reſiſtunt
Tanto oneri ſublimis apex in vertice furni
Pyramidem fecit metaq; aſſurgit acuta
Da pecori cordum, ſtipuliſq; foramina claude
Si paries hiat, & rediens letamine muni
Limina, nulla gregi grauior q̃ frigora peſtis
Iãne ades? ah quæ nã hæc ſolito ꝓperãtia mit.
Sollicitum me redit hyems in frigore & igni

Maxima ſtrenuitas fœno recubare calenti
Abſcondiq; cauo accubitu poſt frigora dulce eſt
Incipe, & enarra diſcrimina ruris & vrbis

¶ Deſipiunt oēs. Id graphice docet in ſcō ſermonū hora. Nec mirū quia ſtultorū infinitus eſt nūerus. Nos ſcz ruſtici: vñ ſe ruſtico aſſerunt. Verū illis mater id lepide qđ Plin⁹ de natura dicit que nobis multa ꝓtulit magna ꝙ ſeua merce de ita vt nō ſit facile exiſtimare parēne melior an ſeuiōr nouerca fuerit. Infelix ſorte eſt. paupertas ꝙ tenuis fortuna eſt demēna. i. reputat demens ꝺcungz pauper. Unde hora. in epiſto. Dos ſolos aiunt ſapere ꝙ bene viuere. quotū ꝓſpicitur nitidis fundata pecunia villis. Aſſurgēt. i. reuerētiā ꝙ honorē aſſurgēdo impendent. Vulgus adorabit. i. corpotis geſtu honorabit. Nā adoramus etiā ſtatuas ad crucē dñi: ſed oramus tñ rōnez habentes ꝙ ſenſum conſulet. i. cōſilium poſcet. Non eſt fortuna. Id vere. Iuue. ſed nos te facim⁹ fortuna deā. Eſt fortuna deus Id ex falſa opinione ꝙ ruſtice. Nā cū deā neget noſtra fides etiā fortunā deū dicit. Aut id facit poeta qꝺ numina putabant vtriuſq; ſexus. Uñ de venere enei. iij. Deſcendo ac ducente deo. Et de alecto aut iunone euiſdē. viij. Nec deerit deus erranti affuit. Uñ in cypro erat barbare veneris ſimulacrū: vñ dictū eſt Pollentēq; deū venerē videt aūt cornix dño aut ſaltē maiorē fulica quē mittit ad causas qui abſtinus dicit. Attingit nix alta gelu. In ſtrice furnt: vbi minime cōſiſtere poſſe videt poterignē quo panis ſe o coqui ſolet. Pyramidē. i. cumulū unus in pyramidem formā eſt aūt pyramis ſtructura ex lapidib⁹ in mōtē ignis aſcendentis cuius verter acutus eſt extructa: quales in egypto leguntur mire altitudinis fuiſſe: de quib⁹ martialis i principio. Barbara pyramidū ſileat miracula mēphis. Addit aūt Cornix Da pecori cordū. Id aūt dicit ſenū qđ autūno ſecat ſicut corda frumenta vocantur que ſero matureſcunt. Letamie munit. ſimo. ne adeo: intelligendum eſt aliquantulum morē interfuiſſe ꝙ interea tacuiſſe cornicem. Omnia facilia ſunt.

Pyramis.

Cordum.

Hoc igitur tantum ruris diſcrimen & vrbis Fuli.
Taliter exortum noſter recitabat Amyntas
Principio rerum primaq; ab origine mundi
Cum muliere marem ſociali fœdere iungens
Cœli opifex (ſic namq; deū appellabat Amyntas.
Nomen adhuc teneo) natos producere iuſſit
Atq; modum docuit fieri quo pignora poſſent
Accinxere operi mandata fideliter implent
Sicq; vtinam de pomi eſu ſeruata fuiſſent
Fœmina fit mater, puerum parit atq; puellam
Atq; puerperio ſimili fœcunda quotannis
Auxit in immenſum generis primordia noſtri

Poſt tria luſtra deus redijt, dum pignora pectit
Fœmina proſpiciens, venientem a limine vidit.
Adam haberat, ſecurus oues paſcebat adulter
Nullus adhuc ſuſpectus erat, ſed multiplicatis
Connubijs fraudata fides, ſine cornibus hirci
Facti & zelotypo coniunx ſpectata marito,
Nam quæ quiſq; facit, fieri ſibi furta veretur
Erubuit mater, nimiæq; libidinis ingens
Indicium rata tot natos, abſcondere quoſdam
Accelerat, fœno ſepelit, paleiſq; recondit
Iamq; lares deus ingreſſus, ſaluere penates
Iuſſit, & huc dixit mulier tua pignora profer.
Fœmina maiores natu procedere mandat
His deus arriſit, velut arridere ſolemus
Exiguis auium pullis, paruis ve catellis
Et primo lætatus ait, cape regia ſceptra
Rex eris, at ferrum & belli dedit arma ſecundo,
Et dux inquid eris, faſces populiq; ſecures
Protulit, & vites, & pila inſignia Romæ
Iamq; magiſtratus celebres partitus in omnem
Progeniem humanos tacitus voluebat honores
Interea mater rebus gauiſa ſecundis
Euolat ad caulas, & quos abſconderat vltro
Protulit, hæc dicens noſtri quoq; pignora vētris,
Hos aliquo pater omnipotens dignabere dono
Setoſum albebat paleis caput, heſerat armis
Stramen, & antiquis quæ pendet aranea tectis

Non arriſit eis, ſed triſti turbidus ore
Vos fenum, terram, & ſtipulas deus inquit oletis
Veſter erit vomer, iuga veſtra, agreſtia veſtra
Omnia, aratores eritis, pecorumq; magiſtri
Feniſecæ, ſoli foſſores, nautæ atq; bubulci
Sed tamen ex vobis quoſdam donabimus vrbe
Qui ſint fartores, lanij, lixæ, artocopiq;
Et genus hoc alij, ſoliti ſordeſcere ſemper
Sudare, & toto ſeruire prioribus æuo
Taliter omnipotens fatus repetiuit olympum
Sic factum eſt ſeruile genus, ſic ruris & vrbis
Inductum diſcrimen ait mantous Amyntas.

¶ Hoc igitur. ꝛc. Apologo ruſticano diſcrimen vrbanorũ ꝙ ruſticorũ ꝙmemorata deo factũ: ſicut ꝙ mercedũ nõnulli ſic dicunt inſtitutã differentiã. Nã cũ mechanicis deo quantum mercedis exigerẽt exquiſiſſent: aſſignaſſe ꝙ ſutoribus crepidariis ꝙ pluribus aliis quotidiana mercede cõdũcẽtibus denarios binos. Ptolomeus aũt ꝙ fabrũ lignarium ac carpẽtarium ſenos diſquiſiuerunt priores quantus poſſeſſionis ex tantilla mercede cõparens reſpondit quantũ ſatis eſſet ipſi ꝙ liberis quotannis ingerũ. At reliquis quantũ cõparent petentib⁹. reſpondit quotidie tantũ terre poſſe cõparare quantũ per crura retrorſum pendentia proiicerent conſtraũt pie quaricis in longũ proiicere. in podices proiecerunt in quem fere magne mercedes nunc quoq; proiciuntur. Preterea dicunt ranas ꝙ ſimeas ſic effectas. cum multercula ſit ema aut alia nimis fecida veretur venĩri deo omnes liberos prodere. occultant quoſdam in furno ꝙ quoſdam ſub vaſe eletrotio. Reliquis aũt beneficio donatis ꝙ negante plurales habere luſit deus qui in furno eſſent in ſimeas conuerti: qui ſub vaſe in ranas acbuſones. Talẽ igitur apologum ac fabellam autem hic proſequitur author. Modum nocuit dicens creſcite ꝙ multiplicamini per coitũ ſcilicet. Accurrere ſup. ſe operi. i. operã dederunt diligenter liberis procreandis. Mandata fideliter impleuit. Jocoſa narratio quis hodie quoq; ad illud preceptum plus equo inclinamur. Poſt tria luſtra. i. xv. annos. Nemo aũt mihi ſit tam ineptus vt hiſtoriã putet a poeta errori. hereſi ſimilibus. i. fetidi adulteri. Nã que quiſquis. ꝛc. proverbialiter ꝙ diſertus & illud Qui fuit in furno ſocium ſibi querit in illo. Salueres penates. i. familiares ꝙ omnes in domo habitantes. Tua pignora. i. natos. Nam pignora natorum dicuntur pignora rerũ: quod ſi Valla irriſet his deus arriſit. annuit ꝙ blandus atq; affabilis fuit. Catellis. canis fetus. Et primo ſcilicet omniũ. vnde ad primogeniture iura alludit. Falces qui erãt ex virgulis in quibus ſecuris erat colligata ferebantur a lictoribus poſt eos magiſtratus qui in corpus ꝙ ſanguinẽ aliquem ſeuire poterãt. Securis a ſecando dicta q; interſecat vt collũ nocentiũ. ꝙ vites quibus centuriones ꝙ ceteri duces milites cedebant. Nã ex vite erat ip baculus nõ

er, alia arbore ne ſentores haberetur, alte in cõciues. Nam alios virgis cedere licebat. Iuuenalis ſatyr. viij. Nodoſam poſt hec frangebat fuste vitē. Silentus pigra munirer caſtra dolabra. Et pila que ſunt Romanorum tela. Lucanus. Si pares aquile: et pila minantis pilis. Deferat arma. i. humeris. Stimul' quo boues inſtigantur. Ligo inſtrumentū ruſticorū vt paſtinū quod bufurcum eſt ferramentum quo paſtinatio et repaſtinatio vinearū fit. Fenisece. i. ſecantes fenū. Perſius. Fenisēte pingui vitiarūt vnguine pultes. Soli foſſores. fodiētes terrā. Est aūt vna pars. Nam ſi due eſſent ſoli ſecundā produceret: quā compoſitā corripiunt in mediis ſyllabis: dummodo etiā nominatiuo i habēt. vt feniſeca: ſoli foſſor. qō dico quia quanticūq; a nominatiuo quantuſcūq; aut quantumcūq; producitur vt qualicunq; a qualiſcūq. Fartores qui faſſumē faciunt. laniſ. i. carniſices. lite. aquam ferētes. Artocopi. panifices aut panem incidētes. Et genus hoc aliſ. ſicut dicimus id genus pro eius generis ſic ponit hoc genus pro huius generis. Mantous. i. mantuanus: ſed mantous dicitur a mantonympha matre eorū qui mantuā a matre denotant. De quo Maro. Fatidice mantus et tuſci filius amnis. Amyntas autem is eſt de quo in amynta viſum eſt.

Mirabar ſi quid recti dixiſſet Amyntas Cornix
Ciuis erat ſemper nobis vrbana iuuentus
Cui nihil eſt, preter ſtulta hæc commenta, negoci
Audit, in agreſtes ſemper iaculantur, & vrbis
Talia garrulitas, & vaniloquentia fingit
At neq; de ſuperis pudet has componere nugas
Iſte iocus manifeſta gerit conuicia ſecum
Sed tu tam rudis es, tam pleno inflatus omaſo
Vt neq; perpendas iſto te ſcommate carpi
Nos quoq; pauliſper mentē extendamus ad vrbis
Stultitiam, ne forte putes ſapientius illos
Viuere, qui ſplendent auro, qui murice fulgent
His oculis vidi tunicis, pleroſq; ſuperbis
Veſtiri, atq; foro tegali incedere regreſſu
Quos ſecreta fames pmit, atq; domeſtica egeſtas
Stultius his certe nihil eſt, opulentia ficta
Paupertas & ſegnities, & inertia vitę
Vera, quid eſt aliud quam deſipientia vera,
Vidi etiā patres (o rem indignā atq; nefandam)

Dum segnes dormire volunt, & viuere laute
Prostituisse suas vulgo cum coniuge natas
Quid peius, quid perfidius, quid stultius vnquã?
Quid si vitam alio nequeunt traducere pacto Fu
Cũ totidẽ quot nos habeãt aiasq; manusq; Cor.
Dic cur vitam alio nequeant traducere pacto,

¶ Mirabar si quid recti dixisset ampntas. q. d. Iuuenis ille insanus amore ⁊ rusticos odio habẽs. Cui nihil negocio pro negocii. i. ociosa iuuentus. i. multitudo iuuenũ vbanorũ. Conuicia cõtumeliã. Omaso. i. intestino pingui tarditatẽ ingenio afferenti. vt Hora. ⁊ Persius attestantur. Isto scommate. i. irrisorio dicterio. Te qui rusticus es carpi. i. reprehendi. Nos quoq. i. vicissim. Qui murice. i. purpura prostituisse. i. ad turpem questũ in lupanaribus ⁊ prostibulis stamisse quasi pro foribus vbi luxuria perditos expectant. Qui sup. dicas aut quid faciant ⁊ est inanis desidiosorũ purgatio quam vt refellatur affert. Unde dicit cornix. habent ciues vbani manus ⁊ pedes vt nos/cur non querunt sibi victum laboribus ⁊ parsimonia vt nos.

Est etiam cuius vecors industria vanas
Quærat opes, vbi nullus opes inuenit ab ęuo
Aes lauat herbarum succis, & vertere in aurum
Aestimat, ac nigra semper fuligine pallet.
Est qui dum tellure latens desyderat aurum
Dat magicis operam studijs, & tempora perdit
Quid leuius? quid futilius? quid inanius vmquam?
Omnisne veniant ad opus telluris & agri
Qui pertentant, vt agant nihil, omnia versant
Semper agunt nunquã peragũt, ex fœnore victũ
Infamem extorquent, vi fraude dolisq; laborant.
Mille vijs opibus, mille insidiãtur honori,
Nos capras & oues armentaq; pascimus, illi
Accipitres, catulos & equos & cercopithecos
Rusticus est ouium pastor, volucrumq; canumq;
Ciuis, vtrum melius te iudice nobiliusq;

O fulica vtilitas vnde atq; opulentia maior,
Si venit ex noſtris operis opulentia maior Fuli.
Ciuibus vnde igitur tantarum copia rerum.
Ex vi fraude, dolis, vi, fraude, doliſq; laborāt Co
Nonne vides inſane, vt nos crudeliter vrgent?
Quo capiunt aſtu, nos irretire loquendo
Sacrum offerre putant, & opus ſublime, piumq;.
Huc aures / oculos adigunt, huc ora manuſq;.

¶ Eſt etiam affert alta vrbanorū vitia ꝛ fert oppoſita ſignificiei dicens. Eſt ꝛ ſlipple ciuis cuius vecors. i. peruerſi cordis induſtria queritur opes vanas. i. vitra ꝗ ſatis ſit ꝛ nō iuxta rationē. vt qui per artē vt dicūt alkaimie. i. adinuenire adinuendo naturam: ſperantes aut argentū vertere in aurū. qua via nullus inquit hactenus inuenit opes certū eſt multos inuenisse pauperē dicunt in eius rei ſtudioſi inuentos qui ad intentū peruenerint. Fuligine nigra quia vapore fumeo ſed quomō palle nihil hoc ad anxietatez referamus non cōſtet. Eſt qui. ꝛ. alius error: eorū qui magicis artibus ꝛ characteribꝰ neſcio quibꝰ ſperāt poſſe inuenire theſauros abſconditos. Omnia ne veniāt ad opus telluris et agri omnia unquā ꝓcurant id eſt omnia experiuntur ne ſiant agricole quo nihil honeſtius nec inſtius Semper agunt nunq; peragunt. i. perficiunt nihil eorū que inceptāt Ex fenore. i. vſura accipi tres aues ad pedam canibus ad venationem: et equos ad venandū: aut auibus aut canibus ꝛ cercopi thecos. i. caudatas ſimias nā ker cos dicitur cauda pithicos ſimius aut ſimilia. Sunt ergo quos catros nannos quidā vocāt capite (vt dicit Plinius) ſubnigro et pilo aſinino quibꝰ de formitas decori eſt: ſuntq; ob cauſū ingenū diuitibus in deliciis. Ciuis eſt paſtor volucrū ꝛ canum quia eos paſcit. Quo aſtu. i. qua calliditate ab aſtu. i. vrbe vbi aſtutiores ſunt. Irretire. i. in laqueos ꝛ retia illigare: hoc eſt circūuenire ꝛ decipere verbis putant ſacrum offerre. i. arbitrantur ſe obſequium preſtare deo qū nos decipiunt. huc. i. ad hanc operā vt decipiāt. Adigunt. i. applicant ora. i. omnia que dicunt ꝛ manus. i. omnia que faciunt.

Vnde vrbanarum tibi tanta peritia rerum? Fuli.
Hęc didici quondā ductis in mœnia capris Co.
Cum lac vociferans ibam venale per vrbem
Manſi apud artocopū ſapiēs & ad oia promptus
Furta erat & crudum ferro ſubradere panem
Ipſe vt erat mores vrbis doctiſſimus, iſta
Tradidit affirmans nihil eſſe nocentius vrbe,

Se quoq; furari didicisse aiebat ab vrbe.
Sunt etiam qui parta ab auis patrimonia fundunt
In meretricum vsus, quid fœdius? improbiusq;?
Dic vbi mechandi ars, homicidia, seditiones?
Nonne inter ciues atq; intra mœnia regnant?
Qui reges, qui regna hominũ per vulnera quærũt
In mortemq; suos adigunt, qui pectora miles
Obijcies telis, per mille pericula vadens?
Pro stipe dat vitam, nulla est insania maior,
Gloria prefertur vitę, quid gloria? quid laus?
Quid fama est, quid honor, voces & opinio vulgi
Omnia longa dies abolet, cum viuere cessas
Omnia sic abeunt vt lux cum sole recedit
Qui mare sollicitant remis, cum viuere possint
In patria, stulti, vento qui credit & vndis
Stultus diuitię cui sunt & negligit vti
Stultus, qui vt natis cumulet patrimonia, partis
Abstinet, & genium fraudat stultissimus & qui
Quæ facere ipse potest natis facienda relinquit.

¶ Unde vbi narũ. Bona inter rogatio vt decoũ sernet ꝛ verisimilis narratio. Artocopũ vt videtur accipi pio panificę seu (vt dicit) pistore: qui grece dicitur artopios. i. artopeos quia arcos dicitur panis. poso facio. sed artocopos dicit quasi labor panis nã copos labor dicitur sed accipit pro laborante. Iuue. quitę videtur accipere pro pane dicens sortia. v. Habita sit artocopi reuerentia. vbi ñ pro pistore accipi posset: vt si maneat discretio panis qualem artocopus fecerit ꝛ sta obseruando eius nullam sit ei reuerentia sed ad poetã nostrũ. Ipse vt erat moreo vbio doctissimus. hoc exẽplo cõuincere possumus participia cõparari. Nam si nomen sit doctissimus non regeret accusatiuũ. quocirca ego quidez mox potius discerẽ. hic tamẽ versus posset morcolegendũ. Neq; tamẽ omnino mendosum si superiorius a participij accusatiuũ regentibus deducta accusatiuũ regant: cũ adverbialia a prepositionib' orta id faciãt: vt priorĩ me hispanis am mauri sunt mqrie gratissimi. Sunt quoq; illam affert vbianoiũ stultitiam

qui patrimonia ab aliis parta cū meretricib⁹ absumunt. Quid reges doceat q̄ rege⁹ q̄ ceteros bella pro vite aut in aui gloria gerentes vbes fere incolere. Stipendiarios ait qui inuocati nominis sua dant et iā vt bonos esse q̄ maxime insanitre: quib⁹ pro modico stipendio persuasū vite subeāt. quod rustici nō nisi coacti faciunt pro libertate patrie q̄ cōiuge ac liberis. Qui mare sollicitāt. Rursus aliud genus stultitie qō Persius quos p̄sequitur eoꝝ qui cū satis habeant: nauigāt tam cuꝫ periculo vite. Itē stultus est diuitie cui sunt q̄ negligit vt auar⁹. Nā vt dicit Seneca. Tā deest auaro quod habet q̄ quod non habet. Unde de eo Horatius. Querit q̄ inuentis miser abstinet q̄ timet vti. Et primo sermone. Congestis vndiq; saxis. Indormis inhiās q̄ tanq̄ parcere sacris Cogeris: aut pictis tanq̄ gaudere tabellis. Stultus qui vt natis cumulet. q̄. quia sepe male q̄ absumunt. Unde Persius. Ut tuus iste nepos olim satur anserie ructis. q̄. Unde satyra vltima: vbi totū est hoc argumentū. Et genio. Naturā. Est enī genius deus nature q̄ loci natiui: quē qui alienum nature debitū subtrahūt defraudare dicitur Terentius in phormione. Suū defraudans genium. Que facere ipse potest: qō per fabellam seu apologū de cassida pulcre recitat Gellius.

Auarus.

Genius

Qui numerant stellas, & se comprendere fata
Posse putant stulti, verum dementior istis
Naturam quicunq; dei scrutatur, & audet
Figere in immensam lumen tam debile lucem
Nostra fides melior, ciuis ratione coactus
Difficile assentit; nudis nos omnia verbis
Credimus, & plures faculas accendimus aris
Ciuibus est infida fides, inquirere nunquam
Mente sinunt arcana dei, si numina scire
Esset opus, poterant nobis se ostendere verum
Quando latere volunt, quid vestigare necesse est,
Que nos scire negant ipsi qui cuncta gubernant?
Nostra etiam pietas pietate potentior vrbis,
Nanq; viri qui sacra canunt, templiq; ministrant
Quanta legunt ruri paucis alimenta diebus?
Vidi ergo quæsitas ex rure in mœnia plenis
Puppibus infern pietas os rustica fruges

Stultorum est aliud genus immedicabile quoddã
Cauſidici, latratores, rabuleq; foreníes
Nummorũ aucupium docti legũq; tyranni.
Aere patrocinium vendunt, producere cauſas
Et lites pendere diu, vindemia quędam eſt
Sunt & equeſtre genus medici, qui tangere venas
Nonnunq̃ illicitas audent, & ponere quędam
Non intellectis temeraria nomina morbis
His & ſi tenebras palpant, eſt facta poteſtas
Excruciandi ęgros, hominesq; impune necandi.
Qui vero in populis pręſunt, hominesq; gubernãt
Quo plus iuris habent, quantoq; licentia maior
Inſanire ſolent tanto amplius, o vbi ſancti
Rectores, & iuſticiæ & pietatis amici
Quos patres ſero ante foc̃ũ, memorare ſolebant,
Omnia nunc abeunt pedſum, ſpoliata queruntur
Tẽpla, gemũt inopes, vidue lachrimantur, & hui?
Quę nam cauſa mali, quia ſtat pro lege libido.

¶ Qui numerãt ſtellas. vt aſtronimi ꝛ ſe tẽp: ẽdere fata/ vt aſtrologi genethliaci ꝛ methematici. Naturã q̃ dei ſcrutat. Vñ me. Witte archana dei. Et alius. Altiora tene queſtiones. ꝛ vtrog; maior. Non nimis ſapere: ſed ad ſobrietatem docẽs. Noſtra .i. ruſticorũ cinis ratiõe coactus. i. rationib' inimicꝰ. Plures facilas. i. rectas ꝛ certos torros. Monteſ ſunt. i. deſinũt. Poterãt nobis ſe oſtendere argumẽtũ quo vero ſimile ſit deũ nõ velle a nobis noici. cũ ſe nõ pateat noſcendũ. Quid veſtigare. i. inquirere neceſſe eſt ea que ipſi qui gubernãt cũcta videlicet ſuperinegãt. i. phibẽt nos ſcire. q. d nihil. Quando aũt. i. q̃ quidem. Noſtra etiã pietas. i. vt dicũt charitatis exhibitio in ſenioſp te erogandis. Legũt .i. colligunt. Stultorũ eſt simq; in pragmaticos ꝛ cauſidicos impetere quaſi ſatyrice. Unde apte perſonã comicꝰ aſſumpſit. Rabuleq; foreſes .i. ſtrẽ iudiciales ſeu cauſarũ ſectãtes. Rabula ſecõm feſtũ dicit multis itẽm negocijs paratuſq; ad rademdũ quid aut auferendũ. vel qui eſt in negocijs agẽdis actiõi quaſi rabioſus Secõm Marcellũ aũt rabula a rabie dictus eſt: quem nunc aduocatum vel cauſarũ patronũ dicimus. Cice. Non enim declamatoꝛ aliquẽ de ludo aut rabula

bil am de fouoſed vitiſſimuz aut perfectiſſimū querimus. Sunt ergo rabule tri ticę. Nomi' attestatur. Litigioſi. Aucupiū. i. captationē ad aurē capiēdis Tomi eus. hoc nouū est aucupiū. Legūq; ſyrtes: quia ſuminū inest ſumma malicia est. Ere patrocinia vendunt. ac. enumerat cauſidicorū vitia. Vindemia quadam i. lucrum. vt in vindemia que est vini collectio: vt meſſis frugum. Sunt ꝛ equeſtre genus medici. ꝛ hoc quoq; ſatyrice. equeſtres ſunt quia vnius fere vehuntur medici. venas illicitas ad ſemora mulierū. Nomina temeraria. i. reb' nō quorum ſtia que fingunt ne ignari deprehendantur. Et ſi tenebras palpant. i. ceci ꝛ ignari ſunt: eſt facta poteſtas a legibus q̄ medicis permittūt vt curent interficere. Cui vero populis preſunt. in primates ꝛ optimates ac magiſtratus mouit. Inſanire ſolent tanto amplioreum: tñ vel leue in altiſceleus in illis maximū ſit. Unde Iuue. Omne animi vitiū tanto conſpectius in ſe Crimē habet: quāto qui peccat maior habetur. Vbeunt peſſum. i. peſſundantur ꝛ pereunt: ſpoliata queruntur. id eſt conqueruntur templa.

Iſta tua o Cornix excandeſcentia fines — Fuli
Tranſit honeſtatis ſcelus omnibus obijcis omne.
Innocuos habitare homines & in vrbe memento
Non habitant colubri quędam balearibus arua
Proxima, non memini nomen, neq; noctua Cretā
Nec nemus egeriæ ſonipes, nec vir bonus vrbem.
Vir bonus eſt animal rarū, paucaſq; per vrbes Fu.
Et per rura locos habet eſt rariſſima virtus
Inſanis Fulica inſanis tot in vrbibus hoſtes cor.
Sunt tibi quot ciues, hi nos tondentq; pilantq;
Non habitā noſtri capitis ratione coarctant
Nos ad furta ipſi mox ad ſuſpendia mittunt.
Fas igitur ſi quid noſtris ſeſe vnguibus offert
Radere & inſidijs ac noſtra indagine captos
Deplumari leui tactu, ſenſim & pede preſſim
Si videt, excuſa, ſi ſunt ſecreta, negato
Furta, quod occultum eſt non eſt iniuria furtum
Quicquid habēt noſter labor eſt induſtria nra eſt

¶ Iſta tua o Cornix excandeſcentia. i. vehemens ira: fines. i. limites. tranſit honeſtatis. Baleares inſule ſunt Hyſpanie a grecis dicte a fundarū iactu. Nā bal

lo significat tacito. Tollit aũt munc Balearicos aũt cõtra glires a senatu auxi lium petisse cõstat: cum in quibusdã aruis vicinis non possint viuere serpentes. Ea aũt arua sunt in chyso que est insula inter ophiusam ⁊ pytiusam. Ebuli enim terra serpentes fugat olim venenosoꝝ animaliũ expers eadez cunctaos gignis populãtes messes balearicũ. Dicit aũt se nolle immemorẽ vt decoꝝ struct. Nam non cõgruit rustico longinquarũ insularũ nola scire: sicut Maro tantus rusticus oblitus erat nominis geometre dicẽs In medio duo signa: conon ⁊ quis sunt alter: Descripsit radio totũ qui gentibus orbẽ. Negz noctua habitat cretaz: cuius nomẽ non ignoro. quia sub venetoꝝ ditione est. Noctua aũt que in creta negatur plurima athenis est vsq adeo vt in puerbio sic glaucas ajs achinas. i. noctuã athenas aut in athenas. i. serius qui merces eo vbi abundant inutiliter transmittit aĩ aquas in mare vehat. Vegerie aũt nemus est vbi numa põpilius secum deus romanoꝝ rex colloquiũ cũ egeria nympha vxore sua de rebus religiosis habuit vbi sonipes negat vinere. Est autem equus a sono pedum dictus enel. liij. Stat sonipes ac frena feror spumãtia mãdit. Nec vir bonus vbẽ: sup. habitat sicut nec ab lion seu britãniam maior ẽ lupus. Vir bonus est alai raz. Maro. Vir bonus ⁊ sapiens: qualẽ vix repperit vllũ Willibꝰ e cunctis hoim cõsulens apollo. Judex ipse sui. Iuue. Rari quippe boni. rr. habet. i. habitat: residet. Sunt tibi videlicet rustico. plantaꝝ. horatius cõpto sed a lõga posuit. Ne me crispini scrinia lippi. C õpilasse putes: verbũ non amplius addam. Est aũt notũ gallis vocabulũ. Quod si tractũ est a pilo naturã primã corripit. Si aũt tractũ volunt per apologũ esopi: quo ꝙ duas vxores habuit alteram aniculã ꝙ canos decerpsit radendo: alteram grandẽ natu que vt sibi cõformẽ haberet marituꝝ nigros capillos sustulit: caluus ⁊ depilatus mansit: atqz ita mutatus ⁊ primatus intelligitur suiꝙ efficere pilare est. Coarctant. i. cõpellunt nos ad furta: quia extinguit quod sine furto nos haberenõ posse sciunt/ri mittunt mox ad suspendia. Potuit nosse condicius quẽ alius ex agro parmesi alius et mãtuano oriundũ dicit. Nostris vnguibus arguit: quia comices ⁊ fulice vngulꝰ diripiunt scissim. i. perptibiliter: hoc est paulatim ⁊ pedetrissim. i. quasi piesso pede sine strepitu. Deplumare: quia anes id authus facit. Si videt sup. quispiã furta ercula dicẽs videlicet te locaꝝ voluisse. si sunt secreta negato furtũ qõ occultũ est non est iniuria: quia quicqd habens. f. unes est noster labor ⁊ industria nostra. Dec aũt cornici potius ꝙ bono pastori cõuenunt dicere: quia furta nulli licita sunt: nec sua sibi vendicare sine superioris authoritate permissum. vdicit fulica.

Iam longe egrederis metam rationis & æqui Fu.
O Fulica improbitas vrbana coinquinat orbẽ co
Vnde tot in terras veniunt æstate procellæ,
Fulmina, venti, amnes, grando, vidisse recordor
Tellurem tremere, ac postes, & secta labare,
Solem obscurari, noctu obtenebrẽ cere lunam
Cur segeti solium, messi dominantur auenæ:
Vua in capreolos transit: caligine verni
Depereunt flores, mala parturit omnia nobis

Hęc ciuile nefas, pariet quoq; plura deinceps
Vnde venit furor armorum, belliq; tumultus
Qui genus omne mali ſecum vehit, oĩbus vrbs eſt
Fons & origo malis, deſcendit ab vrbę Lycaon
Deucalion Pyrrha cum coniuge ruſticus, ille
Intulit illuuiem terris, hic abſtulit, ille
Abſtulit humanum terris genus, intulit iſtæ
Si terra (vt perhibent) flamiſ. abolebitur vnq̃
Iſtud grande nefas vlla deſcendet ab vrbe
O Cornix iam pone modum ſermonibus iſtis Fu
Audio iamdudum pueros de pulte loquentes
Cætera, ſi quicquam ſupereſt poſt prandia dices.
Pulti indulgendum monet vrbibus hora relictis.

¶ Jani longe egrederis metã rationis ꝙ equi: quia vibanos deplumare ſic iam fore ſperetur ꝛſulis. Coniuratiõe tamen polluit orbẽ. i. vniuerſum mundum. Vnde tot in terras: dicit oĩa tempeſtatẽ i mportunẽ omniq; calamitatem propter vbanorũ ſcelera a deo demitti. Cur ſegeti. Virg. Grandia ſepe quib⁹ mandauimus hordea ſulcis. Infelix lolium ſterilesq; dñant auene. Eſt autem lolium de quo Salua. Nõne bonũ ſemen ſeminaui. vñ ergo habet zizania. Inimicus homo ſuperſeminauit. Vua in capreolos. i. acidos quaſi choreulos quib⁹ ſeſe vites palis ꝙ ramis alligãt: quibus etiã veſci ſolent diuites. Caligine. i. aerem obſcuro ꝙ obſcuro atq; ita infecto. Parturit proparit. i. pronocat ciuile nefas. i. nefandum ciuile ſcelus. Deſcendit ab vrbe lycaon quẽ ob perfidiã iuppiter in lycaon .i. lupũ transformauit ꝙ occaſione cuius ſceleris diluuiũ ſcõm Ouidium ſuperiu duxit. Deucalion cum pyrrha cõiuge i. vxore fuit ſupple ruſticus: quia in montibus theſſalie habitauit: vbi inter ſaxa degens ad ſe profugientes tẽpore particularis diluuij recepit: quocirca humanũ gen⁹ tactus poſt tergum lapidib⁹ ſeruaſſe fingitur. Ille. ſ. lycaon: hoc eſt ſcelus eius intulit illuuiem. i. mundationẽ aquarũ hoc eſt diluuiũ terris. i. in terras. vt inferetq; deos latio: hic ſ. Deucalion cũ pyrrha abſtulit ſcilicet illuuiẽ ille. ſ. lycaon. abſtulit genus humanũ terris iſte. ſ. deucalion: mauult ſ. in terras genus humanũ quod ſcõm fabulas perierat: aut ſecundũ hiſtoriã illic periſſet ſi non ſeruaſſet. Si terra (vt phibent) id dubitat vt ruſticus. aut ex ethnicis ſumptũ quib⁹ nõ eſt fides habenda niſi eadẽ in ſanctis quoq; literis habeãt. nos aũt credimus ignẽ cõflagrationis diẽ iudicij ſcelerũq; ſed ꝙ Ouidi⁹ aliqñ mundũ igne periturũ aſſerit Vera. i. Eſſe quoq; infaſtos remiſcetur affore tẽpus. Quo mare: quo tell⁹ correptaq; regia celi. Prędeates mundi moles operoſa laboret. vt. Iſtud grande nefas. ſ. propter quod mundus ardebit deſcendet ab vlla. i. a quauis vna vrbe ꝙ nõ ab agro. O cornix iam pone modum. i. finẽ ſermonibus iſtis. ſ. tuis improbis ꝙ cõtumelioſis. Audio iamdudũ pueros. i. minores famulos aut liberos loquẽtes. de pulte. i. ſtare heraũ prandere ꝙ ſupereſt. i. reliquũ eſt. Si eius vocet ſupereſſe ſupia iã qõ ſatis eſtimẽ. horati. i.

prandendi monet indulgendū. i. operā dandā esse. aūt mulgendū pulti. i. cibo illi rustico quo romani diui vixerūt vbibus. i. cōtumeliose de vbibus relictis.

Aegloga septima quæ dicit Pollux, de cōuersiōe Iuuenū ad religionē Collocutores Alphus & Galbula, cum iam author ad religionem aspiraret.

GAlbula qd sentis? pollux doctissim⁹ oli Al
Fistulicē, subito quodā quasi numie tact⁹
Destituit calamos tunicas armēta sodales
Bardocucullatus caput vt campestris alauda,
Quattuor ante dies in religiosa recessit
Claustra, ferūt illum pecudes, dum solus in agris
Pasceret, effigiem quandam vidisse deorum
Cetera non memini, sed tu quid Galbula sentis?

GAlbula. Si frivolū nō sic dicā non sine ratione in hac septima egloga agi de cōuersione iuuenū. Nā septenarij numerū quīter primo in partē prime illū subsequentē pari ꝓficitur ꝓfat habere nescio qd mistere: non solum in sanctis literis sed etiā apud poetas. Vñ est illud. Oterq; quaterq; beati. Et Nā re iam septimus portat. Ouidius errantē terrestres fluctibus estate. Dicunt terrea septimo quoq; anno immutari nobis etatē vt ipm septem annis sinus infantes. Pior imus pueri. tertijs adolescēter quartis iuuenes: qua etate constituendū est nobis genus vite quos & quales nos esse velimus & in quo genere vite. Bene ergo vt de ceterjs etatibus que pari ordine subsequuntur: tacet in hac septima egloga. agitur de iuuenū ad religionē cōuersione. Unde hactenus adolescentiā suā sic enim inscripsit opus poeta ceciuisse putetur. deinceps cantaturus inventā & virilē etatē in duob⁹ videlicet virilibus carminib⁹ que in religione composuit. Sed linquamus hec argutiorib⁹. Per pollucem hoc loco intelligo poetā. Fistulicē. i. canēs in fistula vt nostra etate scuttis dicē cantēs tibia gruis vt olim fecitabant vnū quoq; nonnunq;. Quodam quasi numine tactus quia sūs vbi vult spirat. Bardocucullatus caput. & habēs caput bardocucullatū. Bardocucullus vestis & gallica grossioris vili facta compositione ex bardis qui poete erant gallicant & cucullus: cucullus enī vestis grossior est capite tegendo apta. Bardi itē dicebātur olim stulti apud gallos vt possis accipere bardocucullū vestem fuisse gallicā stultorū & vilū hoīz. vnde Martialis in distichis. Gallia santonico vestiri bardocucullo. Cercopithecorū penula nuper erat. bardus ad hoc (auctore festo) stultus & tarditate ingenij appellatur grece autem bardos dicitur. Pretereā vt idem inquit Bardus gallice cantor appellatur qui virorū fortium laudes canit a genere bardorū de quibus Lucanus. & turma secuit fudisti carmina bardi. Nonnus autem dicit bardum esse propria vi & ingenio tardū. Nā greci bardos tardos dicebāt. Plautus in persa. Nimis ecquidem pro barda & pro rustica res habitam esse. Et hic & alijs multis vnde alpis

Bardocucullus Bardi

bus patet gallicarū quoq; linguā immutatā eſſe. Nā multa nunc aliter q̄ olim dicebantur a gallis dicuntur. Ut cāpeſtria. i. in cāpis verſari ſolita: alaudā aut cucullata ⁊ plumeā criſtā habens. Effigiem quandam vidiſſe deorū. vt in ſcriſſa patebit. videtur autē diuā virginem intelligere aut que herculi occurriſſe a cerone memoratur. de qua ſuo loco dicē. Cetera non meminit. Id enim ⁊ ruſtico conuenit vt iam ſepe dictum ⁊ economie ptm argumento huius eglege. Nam intendit narrando duo facere: Colligere videlicet laudes paſtorū ⁊ perfectionē religionis potiſſimum carmelitane que prima eſt.

Vt dixere patres faciens primordia rerum Gal.
Magna canā, nobis quæ quondā tradidit Vmber
Inſtituit deus agricolas, pecoriſq; magiſtros
Primus agri cultor rudis immanſuetus & aſper
Qualis humus ſegnis lapidoſa rebellis aratro
Aſt ouium primus paſtor mitiſſima proles
Inſtar ouis quæ bile caret, quæ lacte redundat
Mitis erat nullus vnq̄ paſtoribus aſper
De grege ſæpe ſuo ſacrum ponebat ad aras
Nunc oue, nunc pingui vitula faciebat & agno
Sæpius & magno diuos ambibat honore
Sic profecit apud ſuperos ſic numina flexit
Vt fuerit primo mundi naſcentis ab ortu
Tempus ad hoc cœlo pecoris gratiſſima cura
Aſſyrios quoſdam (ſed neſcio nomina, curæ
Diminuunt animum! deus ex paſtoribus olim
Conſtituit reges, qui poſtea murice & auro
Conſpicui, gentes bello domuere ſuperbas
Cum Paris ilica tria numina vidit in ida,
Aut paris aut alius, puerū qui abtrūcat ad aram
Paſtor erat, quando cœleſti exterritus igne
Venit ad oſtentum pedibus per paſcua nudis,

Pastor erat Moses, Moses a flumine tractus
Exul apud graios amphrisia pastor Apollo
Rura peragrauit posito deitatis honore,
Cœlestes animi Christo ad præsepia nato
In caulis cecinere deum pastoribus ortum
Et noua diuini partus miracula docti
Pastores primi natum videre tonantem.
Et sua pastores infans regnator olympo
Ante magistros regesq; dedit cunabula scire
Se quoq; pastorem deus appellauit, ouesq;
Mitibus ingeniis homines, & mentibus æquis
Et ne vana putes hęc somnia, nuper ab vrbe
Rus veniens, picto perlegi hæc omnia templo
Sunt pecudes pictæ, parui sub matribus agni
In tellure cubant, ingens equitatus ab alto
Monte venit, radiant auro diademata diuum
Et suspensa tenent vaga lumina prætereuntem.
Non igitur mirum noster si numina pollux
Vidit, amant villas, & oues / & ouilia diui.
Simplicibus præsens deus est, offenditur astu.

¶ Ut dixere patres. Ut probet verosimile esse pastori numen visum altius oriri laudes pastorū: docetq; q̃ verū est Abelem primū iustū fuisse pastorē: multosq; reges vt Abraham Dauid q̃ similes fuisse pastores Christū ad hoc se appellasse pastorē dicitem. Ego sum pastor bonus. q̃ recens natū primo a pastoribus agnitū atq; visum: q̃ multa in genus alia quę legendo patebunt. Ut dixere patres. Virg. Barbarici meminere senes. Rustici enim non exhibuis sed ex maiorū relatu historias sciunt: deus faciens primordia rerū. i. prima hoim. genesi illustris agricolas vt Adam q̃ primogenitū Cain pecudisq; magistratos vt Abelē: quia autem dicendo primordia rerū visus est altius oriri bonā facit parentesim dicēdo: Magna canū nobis quę quondā tradidit vmber. custotam doctrinā suam vbiq; accepti fert. Primus agricultor. i. Cain. At ouiū primꝰ pastor. i. Abel. In-

star. s. in statū ꝙ morē ac sim̃ litudinē quod Ualla negat. quebile .i. colera aniaricie animo afferētc. Sacrū ponebat ad aras. Yystoria patet in principio geneseos. Uitulo faciebat. s. rē sacrā. Sed facio ꝙ operor per se posita de rebus sacris intelliguntur. Nec dices faciā vitulā qa id tauri est: sed vitula aut vitulo: subaudiendo rem diuinā vt in buc. Maro. Quū faciā vitula pro fugibus ipse veniro. Diuos ambibat. i. ambientiū inore vnerabūdus adorabat. Sic. i. vsqz adeo numina fierit. vt cura pecoꝝ fuerit primo ortu mūdi nascētis sup. vsqz ad hoc. i. nostrū tēpus gratissima. i. acceptissima celo. i. celestib⁹ Assyrios. vt abrahā: Loth: Jobn ceteros patriarchas. Cū paris: alexander qui ꝙ paris pastor fuit. Nā cuz hecuba ipsa grauida visa esset gestasse catellū facē gestantē qua tota troia incendebatur idqz ad priamū retulisset ꝙ ille ad somniorū ꝙ fantasmatum interpretes responsum accepit filiū gestare qui troie cremande occasionē daret quo circa pater quicquid pareret interfici iussit: mater aūt non interfecit: sed exponendū feris dedit vbi a pastorib⁹ inuentus ab illis educatus quoqz in virū creuit atqz ab enone nympha adamatus est: iudicioqz inter tres deas dedisse ferk. Cum vero optimus esset athleta ꝙ cū hectore cōgressus eum vicisset: ab eo interemptus fuisset nisi frater agnitus: tandē pro helena promissa in greciā profect⁹ fatalem attulit predā. vñ statius in achilleide. Soluerat eb astopastor de littore classem ardentes. Paris ergo aut alius quia de nomine vt rusticus dubitat cum vidit tria numina. s. iunonē pallade ꝙ venerem de prestantia formē concertantes: in ida. s. silua sic dicta: iliaca. s. troiana: qō additur ad discretionē cretensis erat pastor. Puerū: qui obtruncat ad arā. s. Abrahā qui id facere voluit erat pastor. Pastor erat moses qñ celesti ecterritus igne. s. rubo qui non combarebatur. venit ad ostentū. i. miraculuz aliud portendens vt virginitatē diue genitricis christi. Pedibus nudis: quia nullus est calciamenta eruere. Moses inquaz a flumine tractus. s. a filia pharaonis regis egypti cū esset in fiscella sup aquas natans vñ numē accepit apollo spoliatus diuinitate pauit admeti regis armēta nouem annos. Uñ Nomius. i. pastoralis est dictus: pauit aūt iuxta amphrysuz fluuiū thessalie. Spoliatus dico diuinitate propter interfectos cyclopas. vnde in principio. iij. Georgi. dicit Uerg. Te memorā de canemus pastor ab amphriso. Ideo hec sc̄m Macrobiū lib. s. saturnaliū finguntur quia apollo ipse est sol qui omnia pascit. Deitatis latinius diceretur diuinitatis sed carmē id non recipit. Celestes animi. i. spiritus. Unde qui fecit angelos suos spiritus. In caulis .i. septis pastoriū vbi faciebāt vigilias super gregē suū vt lucas declare memorat ante magos. i. sapientes persarū ꝙ idoriū: quia eadē nocte qua natus est: cuz ipsis magis ad minimū dec̄ motertio die primū visus sit. Dico ad minimū: quia cōtroversia est an eodē anno an alio. Ante magos regesqz. Unde magos pro regibus accipimus. propter illud Reges tharsis. rē. Se quoqz pastorē deus appellauit dicens. ego sum pastor bonus. Ouesqz addens. Agnosco oues meas ꝙ cognoscunt me mee. i. mitti ingento prediti holes. Dicto perlegi hec oīa tēplo. i. in parietibus phani. Ubi pictura est rudiū scriptura ꝙ ideo dicit plegi. Maro in. vj. Quum protinus oēm perlegeret. Magna enim est cōuenientia pictoris ꝙ scriptoris vñ de eos Flaccus equiparat dicēs. pictoribus atqz poetis. Quidlibz audēdi semp fuit equa potestas. Sunt preudes. s. pastoruz qui Christū viderūt. Ingens equitatus. s. trium regū. Uidemata diuū aut regū aut angelorū aut Christi et parentum eius hoc est matris vere ꝙ patris legalis ac nutritij ꝙ naturalis a quibusdā putati. Et suspensa tenēt vaga lumina. i. oculos circumtiū hoc est cogūt preterire parētes immorari donec picturā perspexerint: tāmāt villas. i. domos rusticas: ꝙ oues ꝙ ouilia. Simplicibus presens deus. i. sancte ꝙ more liter.

Vera refers pecori sic sin innoxia nostro Alphus
Pascua vidi asinum, vidi presepe, bouemqz

Iam memini turbæ venientis, & ora videre
Indica, iam videor regum, sua dona ferentum
Vnum oro, quæ nam Polluci occurrit imago
Galbula si nosti, ne sit labor omnia fari.
Et noui, & memorare libet, res digna relatu
Res digna auditu, pia, sancta, imitabile factum,
Durus & immitis pater atq; superba nouerca
Pollucem graviore iugo pressere iuuentæ
Tempore, cũ dulces animos noua suggerit ætas
Et cum iam inualidæ longo sub pondere vires
Deficerent, nullaq; odium mansuescere arte,
Constituit tentare fugam, res vna volentem
Ire diu tenuit, nimis impacienter amabat,
Error enim communis amor iuuenilibus annis
Res est fortis amor, violentia fortior iuit
Et tales abiens (mihi namq; solebat amores
Enarrare suos) mœsto dedit ore querelas
O virgo lachrymæ ne tuis soluentur ocellis,
cum te tam charo cernes ab amante relictam
Vlla ne discessu duces suspiria nostro.
Tu ne mei crudelis eris forte imemor vnq̃
Vsq; adeo ne tuum poterit frigescere pectus
Pectus quod totiens, tot lumina fletibus implet
Tu ne trahes crebros gemit⁹, & pallida fies
Cerno oculos, cerno lachrymas, cerno anxia corda
Virginis, heu tantum qua dissimulare dolorem

F. Baptiſtę Mantuani.

Fas erit arte, dolor duplex mea pectora torquet
Illius atq; meus, ſed fas mihi flere, quod illi
Non licet, occultus longe magis æſtuat ignis
Incolumem mihi vos diu ſeruabitis illam
Vt quando exilio repetam mea rura peracto
Fiat amor fœlix ſaltem ſemel ante ſenectam.

¶ Vera refert. Approbat Alphus: vidi aſinū ꝙ bouem ꝙ preſepe. ſ. domini: qui in eo ante aſinū ꝙ bouem eſt poſitus vidi inquit de pictura intelligens tam memini turbe venientis. i. in mentē venit ꝙ ego video: mihi nunc videre ora indico. i. indorū regū ab india venientiū ꝙ video: videre ora regū ferentū. i. offerentium dona. ſ. auruz. thus ꝙ mirrham. Et noui ꝙ memorare lib. ꝙ quia res digna relatu .i. vt referatur ꝙ recēſeatur ꝙ fateor n. ſ. pollucis eſt imitabile Durus ꝙ immitis pater. Virg. Eſt mihi nāq; domi pater eſt iniuſta nouerca Videtur aūt hec vera vite ipſius poete deſcriptio. Erat iste virgo quia nimis rigidi ꝙ ſeueri erant vt in prima egloga docuimus. Eſt cum inualide. Eſt enim ea etas imbecillis ꝙ inops cōſilij. Nullaq; odiū ſ. parentū arte. ſ. filij Conſtituit tentare fugam. i. diſcedere eciam a parentibus tam duris Error eni cōmunis. Unde primo ſemel inſani animus oēs. Res eſt fortis amor violentia fortior. ſed ſup. violentia eſt fortior. O virgo. querulosa diſceſſio ab amica crudelis: que amantē nouerca amas. Maro. O crudelis aleri nihil mea carmina curas. ꝛc. quod lumia legenduz videtur tot vt fit pectus inquā quod implet totiens luminia tot fletibuz. Dolor duplex illius atq; meus illius. i. virginis quam occulto eſtuantē putat amore: ꝙ ſe qui manifeſto abſumit igne. Exilio peracto qz in exiliū voluntariū vt patria ſeuitiā et nouercale odium deuitet abſcedere deſtinauit. fiat amor felix vt potiatur amica ſaltem ſemel: id amatorie ꝙ modeſte.

Talia pergebā memorans, voluitq; reuerti
Tantus amor iuuenum vis tanta furoris agebat,
Sed iam iacta fuga cunctis erat alea nota.
Fronde ſub Herculea feſſus mœrore ſedebat.
Ecce puellari virgo ſtipata corona
Ora, manus, oculos, habitūq; ſimillima nymphæ
Et tali affata eſt puerum ſermone dolentem,
Chare puer quo tendis iter? veſtigia verte
Neſcis heu neſcis quo te via ducat, & audes
Ignotis errare locis nihil inſidiarum

Per campos ratus herbosos, nihil esse pericli
Omnia tuta putas, & quod placet vtile credis
More iuuentutis stolide, collectus in orbem
Sepe latet molli coluber sub graminis vmbra
Est facile in cautos offendere, paruulus infans
Innocuos rutilum digitos extendit in ignem
Nec nisi iam lesus vires intelligit ignis
Hæc regio intrãtes aditu consueuit ameno
Fallere delicias offert & gaudia, verum
Ingressus cum triste nihil super esse putatur
Mille parat laqueos, & mille pericula profert.
Trames hic vt collem gressu superaueris illum
Ducit in vmbrosam syluam crudele ferarum
Hospicium, loca tetra, situ & caligine opaca.
Quisquis eo deceptus abit, remeare vetatur
Et piceis primum velatur lumina vittis
Deinde per oñe nem⁹ dumeta per aspera tractus
Transit in effigiem monstri, dum voluere linguã
Atq; loqui tentat, mugit, dum attollere sese
Credit, humi gradit quadrupes neq; suspicit astra
Ima tenebrosæ vallis lacus equore nigro
Occupat, & nigris mõs plurimus imminet vndis
Huc tracti in stygios latices altumq; baratrum
Precipites dantur, rapidaq; voragine mersi
Instyga & æternas erebi rapiuntur in vmbras,
Heu quot pastores istis ambagibus acti

F. Baptiſtę Mantuani

Cum gregibus periere ſuis ego ſedula ſemper
Mõſtro iter, hic ad opem vigilo inde feſſa ferendã

¶ Talia pergebat memorãs. Cõmemorat que virgo viſa ſit polluci cum tam fugam facere decreuerat. Eam autem quia in carmelũ ire hadet ⁊ virginũ cotonã ſecum duxit nõ inepte putaueris duã virginem. Marianam: enim protectione ⁊ nomine inſignitur nũc carmelica religio quã author noſter profeſſus eſt. Qui adeo egloga. viij. id manifeſte docet. Alludit tñ ad eam que herculi apparuiſſe dicit (Unde dicit apparuiſſe lauĕti fronde ſub hercules reſpicit quoq; ad diuinã pytagoricelatere de qua in opuſculo Maroniano abunde dixim⁹. Ut vero ſciamus que herculi apparuerint: audiamus Ciceronem primo officiorũ ita diſſerẽtem. In primis conſtituendum eſt quos nos ⁊ quales eſſe velimus ⁊ in quo genere vite: que deliberatio eſt omnium difficillima. Ineunte enim adoleſcentia cui neſt maxime imbecillus conſilii: tũc id ſibi quiſq; genus eratis degende conſtituit quod maxime adamauit. Itaq; ante implicatur aliquo certo genere cuiuſq; viuendi q̃ potuit quod optimũ eſſet iudicare. Namq; herculem Prodicus dicit (vt eſt apud Xenophontem) cum primam pubeſceret: quod tempus a natura ad diligendũ (quam quiſq; viam diligendi ſit ingreſſus) dictum eſt: triſte in ſolitudine: atq; ubi ſedentem diu ſecũ multumq; dubitaſſe: cum duas cerneret vias vnam voluptatis: alteram virtutis: verã ingredi melius eſſet. hoc herculi Ioue fato edito potuit fortaſſe cõtingere: nobis nõ idẽ. ꝛc. hec Cice. Aiunt aũt interdubitandum duas accedſſe matronas virtutẽ ⁊ voluptatem. Quarũ voluptas prior ingreſſa: accuratiſſime erat ornata ⁊ omnes delicias poſt ſe trahebat: reſpectans aliquando cum faſtu: que multa oſtentans ⁊ multo etiam plura pollicens ſecũ trahere herculem tentauit. At virtus aſpera ⁊ dura ſeuereq; intuens contra. ſon polliceor inq̃t aliquã voluptatem aut quietẽ ſed laborẽ: periculaq; ſudores infinitos: terra marisq; tolerandos: ſed homũ preterea erit te deum ſerui. Quod audito herculis grauibus verbis voluptatẽ repellens. virtutẽ ſecutꝰ eſt. cuius (vt inquit Maro) primus ingreſſus difficilis videt. Nam via virtutis dextrum petit ardua callem. Difficultaq; aditũ primũ ſpectantibus offert. Sed requiem preſtat feſſis in vertice ſummo: ſed ad authorẽ. Voluitq; reuerti ſ. ad virginem quã conſtituerat deſetgere: quia nihil incõſtantius amante. Sed iaz alea erat iacta. i. tam perfricuerat frontem: hoc eſt periculum diffamie non amplius timuerat. ⁊ ita erat extra aleas: per quã ſignificatur omnis incertus euentus et omne periculũ: vt alea belli ꝛc. Erat aũt iacta fuga. i. per fugã quam paraverat nota cunctis. i. oſtes ſtrebant q̃ fugere conſtituerat. ⁊ hoc animo ſedebat feſſus meroie: amoris anguiens ⁊ meroie confectus: ſub fronde herculea. i. ſub populo q̃ plurima creſcit in ripis padi. Unde Ouidius. Populi ferte padus ꝛc. Ea autẽ arbor dicatur herculi. Unde in Buc. Populus alcide gratiſſima: da cipo fronde coronatus ad inferos deſcendit ac rediit. Significat aũt virtutẽ que intrinſecꝰ viret: ⁊ extrinſecus pallet. vt ipſa frons populea. Ora rami. ꝛc. Synecdoche eſt vt en eid. iiij. Omnis mercurio ſimilis: vociq; coloremq;. ꝛc. Per cipos herboſos id eſt viridis ⁊ ita adoleſcẽtiam notat. Sepe latet. Maro. Frigidus o puer ingit ſe hinc latet anguis in herba. Paruulus infans. Alludit ad Moſem: qui relicto auro carbonem ardentem in os ſuum intulit: quo ſe ipſum accenſum aduc declarauit. Aditu. i. introitu ameno: delectabili ⁊ voluptuoſo. Trames hic. ſcilicet ratus amenus. proiecẽ hic exceps eſt. hoc loco capitur aduerbiũ autem ſemper producti vult. Crudele hoſpitium appoſitione. ſicut eneid. vj. Stat in antiquam ſilua ſtabula alta ferarum. Stirpa. murice ⁊ ſanguine immixta. Remeare: vertitur. Maro. Facilis deſcenſus auerni. noctes atq; dies patet atri ianua ditis. Sed reuocare gradum ſuperasq; euadere ad auras hoc opus hic labor eſt pauci quos

Titꝛ genus conſtituendum.

Tue herculi oſtenſe.

Matroone herculi viſe.

Alea

equus amauit Juppiter aut aureo uexit ad ethera curru. Diis geniti potuere. Piceis uittis. i. caligine ignorãtie ⁊ desperatiõis. velatur lumina id est habet oculos velatos. Est enim greca locutio. Uittis. i. fasciis quibus ligari solent decollandorum oculi. Tramit. i. tranformatur in effigiem monstri: docet quid metamorphoses poetarũ sibi uolunt. quibus Uirtis socii in feras ⁊ pecudes uersi fingũtur. qui a deo uoluptati dediti fit bestialis. Animalis autem homo non percipit ea que sunt spiritus dei. Unde nec suspicit. i. rursum inspicit astra ut illic detenuati sint oculi mentis suspicientes in excelsum ima occupat. i. semper uersatur in limo carnalium desiderioꝝ. Mons plurimus. i. difficultates ⁊ pericula q̃ sunt in luxuriosa uita. Latices stygios. i. obscenas aquas tristitie infernalis. Altumq; id est profundum barathrũ id est uoraginem. Instygia id est lacum infernalem a tristitia dictum. Dicimatur aũt hec styx huius stygos unde hanc styga accusatiuum. Erebus fere a doctis sine hiatibitur dicitur q; lacus obscurũ nam erebennos obscurus dicitur. Ego sicz uirtus aut bona inspiratio. Indefessa id est indefatigabilis. Multa preterea quia nota sunt etiam pueris.

Tolle moras igit mortis fuge blanda propinquæ
Atria secreti tutam pete littoris oram
Qua contra idalios fluctus mihi tollit in altum
Aera carmelus uiridi caput arbore cinctum
Primus hic antiquis patribus spelæa domosq;
Præbuit arboreas intra nemus ilice densum
Ex hoc in uestros deducta cacumine montes
Religio uenit, sicut de fonte perenni
Flumina, & ex uno multi genitore nepotes
Illius in syluis abies ubi plurima surgit
Pinguis ubi piceæ sudat liber & terebinti.
Innocuum postquam fœliciter egeris æuum
Mox tua mutatis ætas renouabitur annis
In loca te tollam meliora, uirentia semper
Immortalis eris diuum comes, ire per astra
Inter hamadryades & oreadas atq; napæas
Flore coronatas, caput & redolentibus herbis

Fas erit ac ſuper, ſubter cognoſcere cœlos.

¶ Tolle moras. Proſequitur verba virginis que pollucī apparuit. Blanda ē iris mortis propinque: quia ducunt in bonis dies ſuos: et in puncto deſcendunt ad inferna. Et alibi. Stulte: hac nocte rapient animam tuam. Tutā oram. ſ. montis carmeli: qui cōtra tā alios lucos. i. cyprū portēdium. Vbi aut diue virginis: aut ſancte inſpirationi. Nam omnis religioſa profeſſio helię ⁊ heliſeū ceteroſq; filios prophetarū habet authores etiam hieronymus cenſore. Vic. ſ. carmelus prebuit primus antiquis patribus. ſ. tam dictis ſpelea id eſt ſpeluncas ⁊ domus arborē ag. i. ſub arboribus intra nemus denſum ilice. i. in memore ilicibus pleno. Vnde dixit caput eius cincrus viridi arbore. Religio venit deducta ex hoc cacumie i. ex hoc vertice carmeli in veſtros mōtes: qui ſcilicet in europa ſunt. Nam duce diuo Ludouico primū in gallią tranſlati ſunt. Sicut flumina ſupple deducūtur de fonte perenni. i. per totū annū: ⁊ ita perpetuū fluente. flumina enim fere in montibus fontes habent pro capite. Illius in ſyluis. Ordo eſt. Poſtq; egerio feliciter euū innocuū: in ſyluis illius ſcilicet carmeli: vbi. i. in quib⁹ ſurgit plurima abies ⁊ liber. i. cortex interior picee. ſ. arboris pinguis. quia picem erudat: ⁊ liber terebinthi ſudat. ſ. reſinā ⁊ picē. Allegoricos vult illic tranquillā ⁊ ſine penuria eſſe vitā: quia qui omnia derelinquunt chriſtum ſequētes centuplū recipiūt ⁊ vitā eternā poſſidebunt. Mutatio annis. ſ. in eternitatē qui erant tranſitorii. Ire g̃ eſtra inter hamadryades. i. nymphas arborū ⁊ oreadas. i. nymphas montium ⁊ napeas. i. nymphas floꝝ. i. inter cetus virginū: fas erit: quia ⁊ ipſa virgo. Hi ſunt qui ſequuntur agnū quocūq; ierit ⁊c. Ac ſup. ⁊ ſubter. quia in medio erit.

Sic effata leues virgo diſceſſit in auras.
Tum ſua iurauit pollux mutata repente
Pectora, & extemplo victum expiraſſe furorem.
Non aliter q̃ flamma cadet ſi ardentibus agris
Effluat, & totas præceps padus euomat vndas
Sic abijt crudelis amor, qui ſepe pharetram
In iuuenem dum principijs obſtaret amādi,
Dum tepet, ac timide inſanit, conſumpſerat oēm
Sic igitur Pollux, in clauſtra ſilentia venit.
Sunt quib⁹ aſpirent etiam nolentibus vltro, Al
Sunt quibus infenſi ſine cauſa & crimine dij ſint
Qđ nos in pecudes, in nos id iuris habēt dij. Gal.
Hoc rus ſcire ſat eſt, ſapiant ſublimius vrbes

Sic docuit rediens aliquando ex vrbe sacerdos
Ianus, & in magno dixit sibi codice lectum.
Sol cadit, & Baldi vix summa cacumia tangit Al
Nos quoq; iam sero cum sole recedere tempus
Galbula sarcinulas ne sit tibi ferre molestum
Pera leuis, leuis est & cantharus, omnia paruus
Ferre labor sero graue mane, sed vtile pondus.
Ipse pecus ducam mihi pars erit ista laboris.

¶ Sic effata. Bene effata: quia sic dicuntur oracula. Virgo aut virtus aut diua virgo. discessit ut leues auras id est euanuit. Cum iuit iurauit pollux. Ideo iurauit quia difficile creditur. Simile dicto thome aquinati cõtigisse dicunt: q̃ accincto lumbos postea ren: rei ardorem non sensit. Et extemplo id est illico e vestigio tractus ab augustibus volunt qui designato templo: dicebant extemplo quo dicto subito abscesserant. Furorem scilicet amoris. Non aliter. ivt aqua extinguit ignẽ. Qui consumpserat in iuuenem omnẽ pharetram. i. omnes vires suas. dum principijs obstaret. i. obstare vellet aut deberet. Iuxta illud. Principijs obsta. ꝛc. Dum tepet id est dum animus in dubio est facili momento huc aut illuc impellitur ac timide insanit id est adhuc cum timore q̃ pudore et nondum consentit in illecebras. Sic agitur pollux qui dum ira sentit venit vbi impotẽtia habet venã ne libere capiat. Sunt quibus adspirent quia spõ vbi vult spirat. Sunt quibus infensus sine causa ꝛc. mie dij sunt. Id impie nõ rustice: quia cõsilia dei sepe occulta sunt nunq̃ autem iniusta. Videtur autem dij infensi bonis et misertibus qñ maxime amici sunt: hoc est quando eos tribulatione vt meliores euadant demittunt. Nam virtus in infirmitate perficitur. Quia ergo rustici id non animaduertunt videntes bonos affligi dicunt deum eis infestum cum minime sit. verunch̃ si sit non tamẽ iniustus sit quia non habet prescriptam legem. vnde dicit galbula. Quod nos impendes. Dico est: dij habent id iuris in nos qõ nos sup habemus in pecudes. Hoc nos scire sat est. i. rusticos. sapiant sublimius vrbẽs. id est vrbani. Sic docuit rediens id est veniens cum illic habitent fere predicatores: ianus dixit scilicet in magno codice s. decretorũ aut in biblia. Sol cadit qui meus suo finem parat egloga docens disserendi tempus. Galbula sarcinulas. Quod est. o galbula ne sit tibi graue. i. molestũ ferre. i. auferre et colligere sarcinulas id est parua onera. pastoralia sarcinas. Pera. scz nostra: in qua panis ꝛ cetera edulia ferri solent est leuis. vnde dicunt eloquẽtes alijs accincti ad iter libenter subiisse reticulum panis licet põderosius esset. quia nouit in itinere imminutũ iri. Cantharus est poculum quo silenus vti dicitur in buc. Ver. Et grauis attrita pẽdebat cantharus ansa. Cantharus ergo leuis. quia exhaustus. Paruus labor est ferre ociosa. s. potus ꝛ cibi repositoria: sero id est vesperi. Et graue pondus sed vtile est ea omnia ferre mane. Ipse. i. ego ducam pecus id est gregem nostrum.

Egloga octaua que dicit Religio de ruſticorũ religione Colloquutores Candidus & Alphus

HOrrida ſolſtitio tell⁹ ſitit alphe reuerſo C.
Ad ſolitos mõtes vbi ros i gramie, & eſtas
Mitior, hęc armẽta monet deducere tẽpus
Aereos montes & ſumma cacumina longe Alph.
Proſpicio, quid ſint montes (tibi vera fatebor)
Neſcio, ſemper enim campeſtria rura lacuſq;
Incolui, montanus ager qua fruge redũdat
O rude & illepidũ ingeniũ, prope flumia ſp Can.
Verſatus ſulice in morem, limoſa per arua
Sunt vbi ranarum, culicum, pulicum, cimicumq;
Luſtra, inter ſalices, vlnas, virideſq; papyros
Irridere audes, & nauci pendere montes
Vnde fluunt amnes? templis vbi tantũa locandis
Marmora ceduntur? fulgens vbi naſcitur aurum
Quę parit antẽnas tellus, medicamen ab herbis
Dic quibus eſt niſi montanis? de vertice Baldi
Sæpe melampodion legi, medicina capellis
Nulla magis præſens, quondam valſa ſinus ægon
Tradidit hoc, dum vere ſues caſtraret & agnos
Tradidit & dixit, ſolus medicamen habeto
Dic vbi caſtaneæ plures? vbi copia maior
Glandis? in excelſis fontes & paſcua vidi
Montibus, artocreas & pingue polenta comedi
Sunt populi fortes illic, robuſta iuuentus

Lata pedes, callosa humores, nervosa lacertos,
Hispida, dura manus, molli indefessa ferendæ.

Portida solstitio tellus stetit. In hac egloga q̃ inscribit de religione pastorũ habentur primo laudes montiũ: quos candidus nactus occasionẽ ex calore solstitiali: quo vigente montes petere suadet accumulat. Non immemor si recte cẽseo carmeli sui. quẽ incolere iam tum alio cõstituerat: & cuius laudes sequi inchoat. Solstitio. s. estiuali nõ brumali. Est enim duplex alterũ quo sol stare dicitur q̃ altius assurgere epicicio suo nequit. alterũ quia profundius descendere nõ potest. vt in bruma. Ad solitos. s. cãdido et gregi eius. nam Alphas mõtes ignorat. Ordo est. tẽpus monet deducere (dicerẽ diducere aut pducere nã deducere in altũ inusitatũ est) hec armenta montes solitos vbi ros est in gramine & est as mitior. i. temperatior estus: qa in summis montibus tpe estiuo frigus opacum est. Montanus ager qua fruge redundat. Ex hac questione nauci scitur occasionẽ mõtiũ describendorũ. O rude ingeniũ versatus constructio ad rẽ respicies nõ ad voces. sicut apud Comicũ. sceleste qui me perdidit: pulicum prima cõmunem habet hec vox. cimicũ: cimices sunt vermes feridi parietibus & lectis inherentes. & vbicũq; vapor est aquarũ frequentes vt cultices: pulices: muscet: & id pen' desiciole. Ultra potinoserarũ sunt. Inter salices q̃ in locis humidis nascunt. Ulua. herbas palustres & papyros. i. arũdines que in egypto tante nascunt vt ex singulis internodijs faciãt nauiculas. Habet antẽ membranã tenuẽ in qua olim scripturabãt. vt nunc abutũtur vocabulo papyrus pro chartis dicentes. Et nauci pẽdere. i. nõ pluris facere q̃ nauci: qõ aut pituitamen est nucis. vt Plinius & Torquatus sentiũt: aut grani fabe cum se aperit vt Seruius vult. aut nonnulli mucor micis panis q̃ cõdensatur in nucleum. Ponitur ãlr pro nihilo aut re minime pretiosa & valoris. Ubi fluunt amnes: quia fere in montibus ortũ habẽt vbi tanta marmora ceduntur locandis. i. constituẽdis templis. i. ad cõstruendã triplã Troadas. i. paleos telluersos. Sepe melãpodion legi. i. colligi. Melãpodion autem est genus elebori nigri melãpode quedã qui eo vsi in diuersa studia solebãt ad diuersa: sutor pastore erubescit nominis qui primus hanc herbã inuenisse dicitur: cui capras eo purgari animaduertit datoq; earum lacte furentes poetice sanari. Unde dicit Varro geor. iii. Inuentaq; nocent artes cessere magistri Philirides chiron & mithsonius melãpus. Interpretatur autẽ melãpus nigri pedis. Uocant enim melã nigrũ epo ya pus dicit pes. Fuit et alius mantis id est vates insignis. Medicine capillis. Nulla magis presens. i. presentius & sitim sanãs. Quondã valla sine ego. Ne cõtra decoris medicine peritus censeat dicit se accepisse ab egene pastore: quem valsasinũ a loco nominat. Dicit vbi castanee plures vidicet in montibus q. d. nulli arrocrẽo id est panem cui raro includitur pastilli vulgo vocant. artos enim dicitur panis & crepo caro. Lata pedes id est habẽs latos pedes. callosa humeros. habens humeros callosos ex labore aut palpolos. Nervosa lacertos id est habens lacertos nervosos. hispida. i. pilosa. Molli ferendæ id est ad molem ferendam id est quod ipse onus portandum indefessa id est indefatigabilis.

Nauci

Melampodis

Vallibus ex illis, onera & naualia curet
Confluit huc nullum est hoim genus aptius vrbi
Siue velis castrare pecus, seu scindere phagos

Siue fimum ferri eſtabulis, haurire cloacas.
Latrinas curare, viamq; aperire coactis
Sordibus & ſcalis puteos deſcendere in altos
Ingenio callent, & duro robore pollent
Sed quíd opus multis? ſubeũt opus oñe popínis
Inſeruire, focos lignis cumulare, veruq;
Artifici verſare manu, dare libera fumo
Spiramenta, boum ventres ad flumina ferre
Vertere humũ imundã ſcopis, doctiſſima gẽs eſt
Quodq; magis miror, ſemper ſub põdere currunt
Cotibus in duris oriuntur, & ardua viuunt.
Per iuga cum capreis habitant ſpelæa ferarum.
Adde q̃ in celum breuis eſt e montibus altis
Tranſitus erectum caput vſq; ad nubila tollunt
Nubila tranſcendunt aliqui, puto ſydera tangant
Eſſe locum memorãt vbi ſurgit ab equore títan
Qui niſi dedidici, contingit vertice lunam
Et vixiſſe illic hominem, ſed poſtea abactum
Imbrobitatæ gulæ, q̃ ſcilicet omnia poma
Manderet, & magno ſeruaret nulla tonanti
Hinc diui ſanctiq; patres in montibus altis
Delegere domos tacitas, chartuſia teſtis,
Carmelus, garganus, athos, laureta, lauerna
Et ſina, & ſoractis apex, vmbroſaq; vallis.
Et iuga nurſini facro fenis inclyta, & altis
Abietibus turrita caput, gamaldula ſanctum,

Cætera prætereo, nec enim sermonibus istis
Omnia cõplectri tatuo, montana frequentant
Culmina cœlicolæ, sed anates, mergus, & anser
Ibis, onocrotalus, milui, fulicæq; paludes

¶ Vallibus ex illis. i. inter montes sitis. aut loqtur de planicie que est in mõtib⁹ Enumerat aũt sordida ministeria ad que fere aptiores sunt in mõtibus ortis. cũt ad oẽm laboriem. vnde Iuue. satyr. ij. Et illud. Audiret pot⁹ tis montanũ vulgus aratrie Posset ti videri loqui de implanicie q̃ conuallibus notis vtilis det honesta ministeria: hts sordidiora: sed de iis qui in mõtibus nascunt tor⁹ est sermo: quia dicit Coribus in durũ oriũtur. Credã de illis loqui: qui Francia veniũt purgaturi cloacas q̃ fumaria. Jdq; ẽ ironice rustico motu: vt nescias an laudet an verius irrideat eos. Nisi qua rustico dat partes laudandi cui etiã vile ministeriũ: dũ strenue fit laudabile videtur. Ex illis igitur vallib⁹ q̃ sunt sub vertice mõtium inter montes th cõfluit hue. i. ad hec plana loca subauditur ex superioribus robusta iuuẽtus. vt curet opera naualia. i. nautica expleat munus. Castrare. i. emasculare aut excolere seu scindere. i. incidere et amputare phagos arbores glandiferas a phage in. i. comedendo dictas. Nõ aũt intelligo vt torcumata faciant aut celaturas ad quas pl⁹ agnus apta. vñ est Tibi pecula ponas Phagina. celatũ diuini opus alchimedõtis. Cloace sunt scripte subterranee per quas sordes in fluuiũ dimittũtur. Sordidus coactis id est cõgregatis q̃ cõpactis vt aque ductus claudant in altos puteos. cotũ purgãdi gratia. Pomis. i. culmis dare libet a fumo ipsa tramẽta. i. purgare fumaria. vulgus caminos vocat vẽtres ad flumina ferre: aut sordes aluorũ. aut intestina pecorũ macatorũ. Semper sub põdere currunt quod in vallib⁹ ortis nõ cõgruit q̃ multo minus qõ sequitur. Coribus in duris oriuntur. i. inter cautes q̃ faxa aspa. Specla. i. spelunce: sed grecum est. adde q̃ in celum. Jd scõmate non caret aut rusticana simplicitate quasi vero animo spacio ferantur in celum. Nubila transcendunt aliqui. Athos enim est vltra mediã regionem aeris vsque adeo vt in eo neq; nubes neq; vẽti sint sed cineres ex sacrificiis derelicti repiantur anno peracto indispsi. Esse locũ memorãt Pharadisum terrestrẽ quem quidam sub lunari globo ponunt. q̃. omnia poma. Jd quoq; loco pastoral non caret. vnde diui sancti q̃ patres: hoc videtur principaliter intendisse vt tandẽ carmelũ laudet. Carthusia nõ lõge a grationopoli in delphinatu prima domus carthusianorũ: virorũ perfecto celestiũ quibus vt solidis tibicinibus christiana fulcitur religio Carme no antiquitate olim excellẽ et obseruatiõe cãdide religiõis ceteris nõ inferior. Gargan⁹ duo michaele mons insignis. Athos mons thracie in cõfinibus macedonie mire altitudinis in quo est potides: religione insignis: quia cineres in aria derelicti illic disturbari negantur. Laureta vbi diua virgo habet edẽ excellẽtissimã q̃ miraculis ac donariis clarissimã. Lauerna dea a furib⁹ colebatur cui edes erat iuxta lauernalem portã: que in christianũ conuersa est vsum. Et sina mõs est (vt dicitur gala. i. ii) in arabia: sepulchro dine catharine religiosue et preceptis mosi datis olim ips illustris. Aper soractis apollinis obseruatiõe olim preclarus. Virg. Sũme deus sancti custos soractis apollo. Hunc quoq; q̃ illic sub constantino nondũ conuerso dilituit siluester romanorũ pontifex insignis. q̃ vallis igit vmbrosa in qua ille dilituit. Et iuga nursini facto sanctis inclyta: a nursio oppido in mõtib⁹ posito. eneid. vii. Et te montose misere in plia nurse. Ufens insignis fama q̃ feticib⁹ armis. Et camelidula turrita caput sanctũ. i. habẽs sanctũ caput turritũ. i. qui turrib⁹ in

ſignifti: abiectibus: que arbores in mõtibus naſcunt ſuntq; quas ſappinos vocãt
Eſt alit non longe a florentia Celicole vt michael: & ceteri angeli in ſinu suciti.
Anas anis immũdicia aquarũ gaudẽs & mergus ad limũ tendens. & anser etiã
illuuie aquarũ paſtus & ibis vt cyconia cui ſimilis eſt ſerpẽtib⁹ nutrita. onocro
talus etiã obſcenitatẽ amãs nã ad Onoo quod eſt in cõo deduci videtur. Mi lui
ues rapaces & obſcene vmentes. Fulice. aues circa littora nirpem victũ que
ritantes: frequentant ſup. paludes.

Inter montanæ tantos regionis honores Alphus
Cur de meſſe nihil, nihil eſt de palmite dictum?
Hæc tamen humanæ duo ſuſtentacula vitæ
Maxima, monticolæ veniunt e rupibus ad nos
Hordea mercatum torui fuligine tincti
Setoſi, macie affecti, laceri ac ſituoſi
Indigenæ oſtendunt quæ ſit natura locorum
Sed quod montanis de religionibus inquis
Rettulit in mentem quæ de polluce feruntur
Quæ dea ſi noſti viſa eſt, quæ candide nympha?
Dic age, nam cœptum certamen inutile nobis
Vtilior ſermo de religione tenendus
Galbula qui ſolitus pecudes in paſcua tecũ Can.
Ducere, te ſatis hoc potuit docuiſſe quod optas
Plura quidem polluce ſuper narrata, ſed ipſã Al.
Nec docuit nympham, nec me queſiſſe recordor
Nunc ſubijt mentem, cum religionis ab orta eſt
Mentio & illarum viſa eſt mihi maxima laudum
Non erat illa dryas, neq; libetris, nec oreas Can.
Venerat e cœlo ſuperum regina, tonantis
Mater, anhelanti pacem latura iuuentæ
Huic Tethys, huic alma Ceres famulãtur, & ipſe
Aeolus æquoreis ventos qui frenat in antris

Anastrophe eſt dictionũ præpoſterus
ordo latine inuerſio ſine reuerſio dicitur
vt mecũ terra eſt

Hanc deus astrorum flammas super, atq; volantes
Solis equos, supra fulgentē Cassiopēam
Extulit, & sacram bisseno sidere frontem
Cinxit, & adiecit subter vestigia lunam

¶ Inter montane. ꝛc. Dixit Alphus nullā esse mentionem factam de frugibus quas yberiores equote seu planicie nasci contendit. De messe. i. de frugibus. de palmite. i. vitibus. Mercatū sup̄mum a mercor. i. emptū. totui. quis immiti fere sunt fronte: vsq; adeo vt immites dicātur in cotibus orti. Unde Maro in Bucol. Nunc scio quid sit amor: duris in cotibus illū. Ismarus aut rhodope aut extremi garamantes. Nec nostri gñis puerū nec sanguine edūt. fuligine. i. pingui fumo Setosi. i. hirsuti. Iuue. Hispida membra quidē ꝛ dure per brachia sete. Promittunt atrocē animū. Situosi. Ualla docet siticulosi esse in vsu licenter abūt hic vsurpatur situosi: quia per regulā fieret sitosus. Indigene. i. inde geniti hoc est vt hic accipitur incole. Sed quod tēdit ad principale quod est declarare diuā virginē esse visam polluci. hoc est poete eiusq; laudes accumulare; ꝛ poete in religiōe vitaz paucis significare. Galbuta de quo in polluce satis dictū est. videtur q̄ diminutionē dicti a galba. de quo Iuuenal. Nec vilis galba tulisset. Polluce super. i. de polluce est enim anastrophe. super adit scribitur cum ablatiuo prodevt eneid. i. Multa super priamo rogitās super hectore multa. Hic subiit mentem. i. venit in mentem. Non erat illa dryas. i. dea arborū ꝛ precipue querculū vt dixim⁹. neq; libetris. i. vna musarum que libetrū incolūt nec oreas. i. dea montiū. nam oros mō dicitur. Tonātis. i. veri iouis cui⁹ est tonare: hoc est Jesu christi filij dei mater. s. Maria. Iuuente anhelāti. i. laborantis in periculo vite. pacē. i. tranquillitatez mentis. Tethys est magna dea maris vxor oceani facitq; tethyos in genitiuo ꝛ vtrangz pducere potest vt in Geor. Teq; sibi generū tethys amat omnibus vndis. Ceres dea frugū dicta a regia cicilie. alma: q̄a nos suo inuento alit ꝛ ipse col⁹ rex ventorū dictus: q̄ illorū vsum mari fecit. abcisa silua que impedimento erat In antris equoreis. i. vicinis equori enei. i. Eolia venit loca feta furentibus austris. ꝛc. Frenat ibidē illa se iactat in aula Aeol⁹. ꝛ clauso vētorū carcere regnet Deus erulit hanc. s. diuā virginez super flāmas astrorū vnde canitur. O gloriosa domina excelsa supra sydera: quis assumpta est Maria ad ethereū thalamū ꝛc. Atq; volantes. i. pernices equos solis: quos quattuor Ouidius in principio scōi metam. ponit vt alibi diximus. Supra fulgentes cassiopeā q̄ est in circulo artico effigies tamen corporis ad estiuū circulū peruenit quez capite et pectora manu tangit quā prope mediū diuidit circulus lacteus nō longe a cephei circulo locatā. vbi occidit cū scorpione: eroi tur cum sagittario. Hanc Euripedes et sophocles ꝛ alii multi scripserūt gloriatā olim fuisse q̄ nereidas corporis pulchritudine superaret propter quod in sit⁹ quā astro conspicitur sedens: ꝛ vertentem se mundo resupinato capite ferri videtur. Bisseno sydere vt in Apoca. xii. Mulier amicta sole ꝛ luna sub pedibus eius.

Oreas:

Tethys:

Aeoli:

Cassiopea:

Cādide mira canis, nullis pastoribus vnquam Al.
Cognita, quid tethys? quid fulgens cassiopea?
Aeolus æquoreis ventos quis frenat in antris?

Qui ſunt ſolis equi magna atq; ignota recenſes
Sydera ſunt parti, parti ſunt numina priſca Can
Omnia quæ Pollux mihi cum naraſſet, in ædem
Duxit, & iſta ſacer paries ait omnia monſtrat
Pictus erat paries ſignis & imagine multa.
Omnia non memini mens eſt mihi debilis, iſta
Vix tenui, dum ſæpe animo voluo atq; reuoluo
Sæpe recordari medicamine fortius omni
Iſta poteſt nigro depellere nubila cœlo
Iſta poteſt ſiccis fluuios dare frugibus imbres
Cum volet, iſta nouos duris emittere campis
Cum volet, emiſſos poterit reſtringere fontes.
Qui modo ſunt ſteriles & nudi gramine campi,
Si volet, in pingues poterit conuertere glebas.
Frigida Saturni cum ſydera ſuſcipit atro
Scorpius hoſpitio, non auferet ordea grando
Nec domus ardebit, nam tunc hæc omnia cœlum
Dicitur iratis in terram effundere ab aſtris,
Si volet, hæc nobis, cuſtodiet omnia virgo.
Si fauet hæc nobis, complebunt horrea meſſes
Adijcietq; gregis ſemper fœtura gemellos.
Si pecus infœlix erit & ſine vellere, ſolo
Ipſa poteſt nutu dare lac, dare vellera & agnos
Et curare greges, omnemq; auertere morbum.
Nil opus eſt modo pana ſequi, neq; cætera turis
Numina quæ veteres fruſtra coluiſſe feruntur.
Vidi ego circum aram nymphæ pendere capellas

Plaustra, boues, & oues, hic Iani vidimus hircum
Et memini inscriptam versu hoc legisse tabellam
Votum pro saluo Ianus breue reddidit hirco

¶ Candide in tra. Ne contra decoꝝ maiora & que pastoribus cõueniẽt cecinisse putet castigat poeta: dicẽs a pollione dediciſſe. Sidera sunt partim vt cassiopea. Et ista sacer parrex. scilicet cherubin de sacra. Seperet ozidari sub aquilone: fortius omni medicamine. Fluuios imbres. i. effluẽtes & abũdantes. Nouos fontes emittere quod vsu veniſſe varijs locis predicant. Frigida saturni. Sẽ enim prognosticũ est future calamitatis. i. culmoꝝ per grandinem deiectionis. Unde dicit Maro georgicoꝝ pmo. Hoc memeno celi menses & sidera seruã. Frigida saturni sese quo stella receptet. quia vt author noster iterpretatur dñs in secundum venit grandinem ghat saturni sidus. sed diua virgine intercedẽte: non infert hordeo grando. nec dom⁹ ardebit. i. nec cõburetur fulmine. Fetura. i. secunda productio fetus. Maro. Si fetura gregẽ suppleuerit aureus ẽto. Adiciet. s. ad gregem: gemellos. i. geminos fetus. Si pecus infeliz. i. morbidũ & miser abiecerit. bene aũt conuertit sermonẽ ad pastoralem. Solo nutu solo iudicio captus. Pana deum pastoꝝ: de quo Maro. Pan curat oues ouiũq magistros. Cetera numina vt palle: apollinez: faunos illuanos: egipanas: satyros: cererem: bachum. ꝛc. Nymphe. i. pura virginis eterni patris sponse. Capellas. i. capras cere as. hircũ Iani. i. qui Ianus putarat a mulum cum a puero in veribus alligat⁹ esse: vt primo vidimus. Est aũt artificiose hoc dictũ. Nam sic puer dicta: veram historiam asserit. Erat aũt hircus cere⁹ aut depictus. vt patet ex carmine. Moris autem erat romanis in tabellis votiuis depingere casus suos a miraculosa liberationes aut rerum recuperationes. Unde & maſuo poeta. Nunc deus nunc sucurre mihi: te posse mederi. Picta docet templis multa tabella tuis.

Dum ea perlegerẽ, pollux hæc carmina supplex
Ante aram genibus positis in marmore dixit
Odea quæ seruas vrbes & rura, præcamur
Ne padus exundet, ne stix nocturna fugendo
Hauriat infantes, nec eant per compita laruæ
Diua faue agricolis, talpas occide malignam
Aggeribus pestem, gelidis sata læta pruinis
Quando bruma venit, conspergere diua memẽto
Ne tineæ erodant anno frumenta sequẽti
A boreæ flatu pingues defende mariscas
A gruis ore fabas, & ab anſere farra palustri
A serpente boues, a vulpe & fure cohortem

Abruco erucas, a bruma & grandine vites
A vi & fraude lupi pecus a rubigine fruges
A rabie catulos a flamma & fulmine villas
A murum inſidijs petaſonem a milite pernas
A campe & pigris, pigris heu cætera neſcit
Meus oblita ſequi, numerus me in verba reduxit
Sæpius in numerum rediens obliuia forſan
Mente abigam, retrogradior numerũq; recurro
A campe, & pigris virides limacibus hortos
Alphe viden, quæ vis numeri? iam cætera cerno
A tonitru reboante cados a frigore fœtas
A grauibus vitulos œſtris, a gutture porcos
Anginoſo, oneras pubes ne ruſtica perdat
Adſis o dea, nec lædant examina fuci
Neu miluum furentur aues, neu vellera ſentes
Succida, neu lappas apprendat lana ſequentes
Diua gubernatrix hominum, cuſtodia vatum
Diua laborantum requies, medicina dolentum
Et tutela gregum, noſtris precor annue votis.
Talibus orabat Pollux, ego poſtibus hærens
In baculum pede porrecto recitata notabam
Altius, ac memori condebam ſingula mente.

¶ Vũq; ea perlegerẽ. Oſtendit pollucẽ in relizione memorem paſtorẽ atq; otaꝫ repto rerũ ruſticarũ conſeruatione. Unde carmẽ eius depiecatoriũ recenſen Perlegerem. ſ. occulto nõ ore nam vt dixi pictureſ ũt indoctoriũ libri: ea ſcilicet q depicta dirit. Ji marmore: ſuper marmoꝛa pauimentiũ. Ne padus exũdet: quia ſepe vt maro dicit flumiorũ rex eridanus: cãpoſq; per omnia. Cũ ſtabulis armẽta trahit. Noctua nocturna. Jd ruſticorum ſuperſtitione: qui putant ſtriges et

Lamias noctu volare que infantes auferãt cõcãos: qõ fictũ ad terrores puerorũ Lamiæ
ne noctu vagentur author est porphirio ad illud Horatij in arte poetica. Nec qõ
cũq; velit pascat sibi fabulla credi. Neu pranse lamie vñ puerũ exirahat aluo.
Perotꝰ aũt dicit de strigibꝰ sic. Striges nõ a strigendo infantũ corporibꝰ vt q̃
daz falso existimãt: sed a stridore nomen hñt. Fabulosissimoq; est q̃ castradũt vbe Striges
ra infantiũ labris immulgere. Aues sunt nocturne. Lucanus. Quod tepidus du
bo qõ strix nocturna queruntur. Constat tamen in maleficis tam esse q̃ etiam a-
pud vetustissimos fuisse: accipiẽtes pro maleficis mulieribus q̃ noctu gradientes
infantiũ corpora sanguinem sugendo exhauriunt. hec ille. Hauriat igit. i. exhau
riat sanguinem sugendo: nec larue. i. cacodemones aclemures: hoc est nec spirit
ligna pestem aggeribꝰ. i. tumulis terre. Ne tunce. i. nuales aut alii vermiculi vt
limaces: buci: tineę blatte. Warices. i. ficꝰ. Anser e palustri. i. indomito in palu
dibus versari solito. A serpente boues quia in aluum immitti solent. Cohortem
. i. gregez. A bruco. i. vermiculo caules q̃ eruca qui salaces sunt herbe depascere
solito A bruma. i. hyemali frigore. a rubigine: infesta pluuia que rubiginẽ indu
cit. Catulos. i. catellos villas. i. domos in agro. Petasonez. i. anteriora crura suũ
A militie. i. stipendiario franci architenentem francũ appellãt. A campe. i. ver Campe
miculo illo hortensis maxime herbas q̃ herborũ frõdes erodere solito. Unde Co
lumella. Nec solum teneras audenter rodere frondes Implicitus conche limax:
hirsutaq; campe. Fingit aũt rusticũ oblitũ carminis: vt decorũ seruet. Que vio
. i. virtus/numeri/rithmi/q̃ metri. quia metra iuuãt animoe. i. memoriã. Unde
ille. Fuerios meminiũ verba tenere. A tonitru reboante cados. i. vasa vinaria
in quibus per vehemẽte tonitru vina obuerti solent q̃ in vappã mutari. Fetas
. i. grauidas oues. Oelires quos latini asilos vocant. Maro Geotgi. iij. Qui no
men a suo Romanũ est. oestrum grauẽ vertere vocãtes. Ustos ardente sole ni
miũ exercẽt q̃ in fugam quasi furentes vertunt. A gutture anginoso. Is effi sut
bus peculiaris est n. otbus. Operae. i. labores diurnos. Fuci reipe sunt inutiles
apes aut musce non mellificãtes: sed mella furantes. Uñ dicit Maro de apibus
Ignauũ fucos pecus a presepibus arcent. Examina aũt sunt apũ seu apum feru
re. Iume. Examenq; apũ longa cõsederat vua. Milũ legumen: vt quidã volunt
a mille dictũ q̃ millesimũ reddat ñ primam corripit vt Geor. j. Et milio venit
annua cura. Uellera succida. i. cũlana nõdũ lota sentes. i. spine q̃ vepres hirsuti
Lappas. i. nodulos hirsutos in lappa herba crescentes. Memori mente: vt vero
simile faciat.

Candide pollucí pro sollicitudine tanta, Alphus
Pro præcis officio, pro rellígione putasne
Dandum aliquid nobis? pietate peculia crescunt
Quid ni aliqd dandũ est? opꝰ psoluere crates Can
Rusticus es, crates enim pro gratibus inquis. Al.
Crates & grates paruo discrimine distant Candi.
Dandum aliquid, neu bis deꝫ, sine pascha reuerti
Quando sacerdotes commissa piacula soluunt,
Quid dabimꝰ? vituli grauis ẽ iactura vel agnũ Al

Ogdoas: us aut tertius octonarius numerus (Eſt enim ogdoas ados ogdoas ogdoados numerus octonarius: quo ter replicato poſt aſſumptionē habeꝫ natalis virginis) fluxerit: ꝛ toto orbe iterum ſupple eſt feſta dies: quia natalia virginis illa ſtrant aras virginis ignibus id eſt luminib⁹. Sacerdos offert noua libra. i. libamina. Libra. i. ſignū redit properās. i. feſtinans equare noctes die⁹. quia paulo poſt eſt equinoctiū autūnale. Unde Maro. Libra diem noctiſq; pares vbi fecerit horas ager piceꝰ exultat. ſ. feſto ſolēni. Adria. i. mare adriaticū vehit puppes illiricas ꝛ chaonias. i epiroticas. i. venientes illiricos ꝛ chaōes ſeu epirotes lauretū viſentes: tuſci adſunt cū mercibus. i. reb⁹ veni alib⁹ ꝛ vmbri ꝛc. In ingū ſublime: vbi edes eſt diue virginis. Et cū theſſalicas. deſcribit feſtū preſentationis eiuſdē virginis qō celebrāt cū ſol ſubit curſu breuiori. da tunc bruma eſt. ſagittas theſſalicas. i. ſagittarij ſignū qō chiron theſſalicus cōſtituere dicitur. da tūc clauſa ſacris penetralib⁹. ſ. tēpli. ꝫ gyneceī. i. ſecreti virginū. Eſt ei gynaike iō. i. gyneceū locus vbi mulieres verſantur: vbi cauſa hauſit deum toto corde obliti proprios parentes quia ſoli cōtēplationi diuine vocabat nil terrenū ſapiēs. Hoc aūt feſtū celebratur. xj. kalēdas decembres. Et cum ſemiferi. i. cē. deſcribit feſtuz conceptionis eiuſdē diue virginis ſequēs ordinē kalendarij ſnōrei geſte ꝺa prius concepta ꝺꝫ preſentata fuit. Et cū ſol fugiēs ab arcu chironis ſcilicet ſagittarij ſemiferi. i. centauri. Centauri enim ſunt populi theſſalie ꝺ primi ꝛ quos illic aſcenderūt. Unde procul viſi creditī ſunt vmbilico tenus equi: vnde fabula orta vt inferne equi ſuperne homines dicantur. languet quia paruz habet caloris ad limia glacialia: id eſt ad ingreſſum frigidū capiti id eſt capricorni hiberni id eſt hyemalis ſigni tunc ſupple ꝛ mas ꝛ femina induat ornatas veſtes: immo ornantes: ꝛ celebrent letitia. ſuadendi cū. i. letentur die quo pater. i. Joachin vtpotior eſt ſententia: annoſus. i. vetulus imbuit ſemine ſacro. i. fuento ab originali macula: aluū cōiugis ſcilicet anne grauidā. Etenim illa dies fecit primordia. i. conceptū ſancte nymphe. id eſt ſponſe altiſſimi patris ꝛ voluit deſcendere in noſtras ſordes: ſcilicet originalis peccati in quod oēs preter hanc de femine nati deſcenderunt.

Cum volat imbrifera lampas phœbæa ſub vrna
Ad vernos reditura dies, iam proxima veri
Ite nurus omnes, ſacros altaribus ignes
Thura focis, faculas manibus date, ducite pōpā
Attullit in templum noua dona puerpera virgo.
Quando gregis princeps aurato vellere fulgens
Incipiet zephyris aperire tepentibus annum
Et dare maiores luci quam noctibus horas
Aliger occultam redeat paranymphus in ædem
Et noua miranti referat mandata puellæ
Feſta dies thuſcis populos de collibus omnes

Cogit, & arnicolas vocat ad florentia templa
Tum quoq; sed tenui virgo prius interuallo
Nupsit, & hæc teneris lux est celebranda puellis
Quando sub extrema cancri testudine phœbus
Voluitur, & reuehit vicina canicula morbos
Thure piam celebrate diem, redit hospita mater
In propriosq; matre lares altaria circum
Primitias cereris geminæ suspendite matri,
Ista dedit Pollux, vigilans quæ in montibus olim
Fecerat ad pecudum caulas, dum nocte serena
Militiam cœli sparsosq; examinat ignes
His quoq; plura dedit sed carmina plura referri
Non sinit, extremum deponens vespera solem.

Finis Aegloge Octaue

¶Cum volat. Docet quando celebrandū est festū purificationis aut verius presentationis ⁊ apparitionis christi: quo presentatus est a diua virgine in tẽplo. Ordo est. Cum lampas phebea. i. sol volat sub vrna imbrifera. i. sub aquario ad huc existens: reditura ad dies vernos qui incipiūt in martio. existens tā prima veri. O nurce. i. nupte offerte: ite date sacris altaribus ignes. Date focis thura date manibus vestris faculas ducite pompam. i. letas supplicationes seu processiones: quia virgo puerpera. i. que virgo permanēs puerū peperit: attulit in templum noua dona. qui aptierū qui datus est nobis hoc est deus incarnatū ⁊ de virgine natū: que duo maxime sunt noua nec prius visa nec deincepe videnda. Qñ gregis princeps. Describit festum annunciationis ⁊ incarnationis dominice qō in martio celebratur sole existēte in principe gregis. i. ariete. Paranymphus. i. pronubus gabriel archangelus. i. aliger: da alati pinguntur angeli. Mirāti quia turbata est in sermone eius. Luce primo. Nous mandata: quia. Ecce concipies in vtero ⁊ paries filiū. Arnicolas. i. armū amnē colentes. cui⁹ accolas quidē finēti nos volūt appellādos vñ nō semel p floretia fluēta ⁊ p floretinis floretini legunt. Jā aūt festū floretine peipue celebrāt. Nō est aūt legendū arnicole ēst arua colētes: da illi vbiq; sunt: arnicole in tuscia nñ. Tū quoq. Tāgit festū nuptiarū da primus nupserat. nā cū esset desolata missus est angel⁹. ⁊c. tenui. i. modico interuallo. i. spatio tpis. Est aūt spōdaicus ⁊ sus. ⁊ hec lux. i. nuptiarū: puellis tenueris: nubere sperātib⁹. Qñ sub extrema cancri. ⁊c. diserte docet festū qō visitationis quis nolit celebrare. i. vj. nonas iulias: potiꝰ dicēdū reuersiōis. quia statiz vt conce

Arnicolas

pit abiſt cum feſtinatione in montana: ⁊ manſit illic menſes tres vſq; poſt natiuitatē diui Ioannis precurſoris dñi. Quando igitur phebus id eſt ſol volutur ſub extrema teſtudie cancri. i. in extrema parte que teſtudinata videtur. ⁊ cantcula ſcilicet celeſtis. i. vicina. i. mox oritur: renehit morbos. celebrate diem piaz. i. pii. officij: thure quia mater. i. pregnās virgo que etiā ab Elisabeth mater vocata eſt. quia vnde mihi hoc vt mater domini mei. ꝛc. qō de ea potius q̄ de alia pregnante dicit. quia per eū quem geſtabat certa erat etiam partu futura mater. hoſpita. ſ. elizabeth: redit a matre. ſ. Ioannis in proprios lares. i. ſuos edes. ſuſpendite ergo ci. cū altaria gemine matri. ſ. Marie et Elizabeth. quia a quibuſdā vocatur feſtū Elizabeth. Primitias cereris. i. nouas fruges que tunc maturę ſunt. Iſta dedit pollux. dum examinat ingeo. i. dū virtutem ſcrutatur aſtrorum. Veſpera. i. veſperus aut veſper ⁊ veſperus ⁊ veſperugo: ſtella illa veſpertina que mane lucifer dicitur.

Egloga nona quæ dicitur Falco de morib⁹ curiæ Romanæ. Colloquutores Fauſtulus & Candidus Poſt religionis ingreſſum.

CAndide quo caſu patrijs ꝓcul act⁹ ab oris
Hæc i rura venis? hic paſcua nulla nec ānes
Nec liq̄di fōtes, nec ouilia tura, nec vmbrę
Et tamen aſſiduos gregis hæc paſcuntur in vſus
Fauſtule me noſter Corydon (qui plurima quōdā
His armenta locis habuit magnamq; peculi
Congeriem fecit) pecori me credere adegit
Eſſe ſalutares iſtis in montibus herbas
At poſtquam ſegnes agros & inertia ſaxa
Vidimus, & ſiccis arentem fontibus vndam
Pœnituit longæq; viæ patriæq; relictæ.
Poſtq̄ te incolumem ſaltus intrare latinos Fau.
Contigit, antiqui potes hæc mea tecta ſubire
Iure ſodalitij, ſunt hic mihi pauperis agri
Iugera pauca, meæ vix ſufficientia vitæ.
Quicquid id eſt, commune puta tibi, forſitan vlla

Proſpera ſors aderit, fortuna ſimillima vento eſt
Cariceæ ſuccede caſæ, dum preterit æſtus
Dum grex in gelida procumbens ruminat vmbra
Pone pedum, diſcumbe parum, recreabere potu.
Potu opus eſt, potu iſte grauis compeſcitur æſtus
Pocula prende, fluet melius poſt pocula ſermo
Pocula quis tanta demens æſtate recuſet? Cand.
Vina ſitim minuũt, animiq; doloribus obſtãt Fa
Vina vt amiticias, vires ita corporis augent.
Hæc parit ora bonos, ſi patria vina, racemos. Cã
Funde iterũ, potare ſemel guſtare, ſecundus Pau
Colluit os potus, calefacta refrigerat ora
Tertius, arma ſiti bellumq; indicere quartus
Aggreditur, quintus pugnat, victoria ſextus eſt
Septimus (œnophili ſelis hæc doctrina) triũphat

Candide. Inſcribitur hec q̃ cõpoſita eſt in gratiã falconis Simbaldi patrici romani protonotarij apoſtolici apoſtoliciq; fiſci cuſtodis. de quo in epigrãmatis mentio freq̃s eſt; de moribus curie romane. Inducitur abt Cãdidus perſuaſus a Coridone cum pecore romã pſi ciſci relictis patrijs paſcuis. cuius incepti cum ſero peniteret occaſiõe cuius multa dicunt in deteſtationẽ nugacie romane curie. hec in ru ra. i. romana (preterit bo rũq; nota ſunt) Jure antiqui ſodalitij. i. ſodalitatis ⁊ hoſpitalitatis. Fortuna ſimillima vẽto eſt. i. marie incerta ⁊ inconſtans Cariceæ caſæ. i. tecte carise que eſt herba acuta. Maro. Et carice paſtus acuta, Pone. i. re pone aut depone vt quieſcas pedũ. i. virgam paſtoralez qua pedes ouiũ capiũt ⁊ dirigũt. Jmitat abt ad potandũ nec abnuit Candidus vt ſi qua peruiantino in curiã romanã dicta ſint a poetis dicta cenſeantur. Animiq; doloribus obſtãt vnde bacchus deus q̃ curas ſoluat ⁊ liber q̃ ab eis libere dictus eſt. Vina vt amicitias ea cõpotando trahitur magna familiaritas. Comicus. quia cõpatrie eius eſt Salomõ ⁊ Cicero cõparant vina ⁊ amicitias in hoc q̃ vtraq; quo veteriora eo meliora putẽtur. hec ora. i. regio parit bonos racemos ſi hec vina ſunt patria. i. in hac patria nata. Unde Fauſtulus potui magis q̃ verbis intentus inquit. funde iterũ quia potare ſemel eſt guſtare. i. pitiſſare dutaxat. Secundus potus. i. hauſtus colluit. i. irrigat. penitus os. Tertius refrigerat ora calefacta. Quartus aggreditur indicere ſiti adhuc predominanti bellũ. Quintus pugnat victoria eſt ſexti ſ. hauſtus. Septimus triũphat. ſ. deſiit. hec doctrina eſt ſtnio enophili. i. amatorio vini. vt prius docuimus.

Res eſt conſilijs ſecura fidelibus vti Candi.
Vtile doctrinis præbere ſenilibus aures
Victa ſitis, mens egra manet, curæq; ſuperſunt.
Vt ſedata ſitis, ſic mens ſedabitur ægra Fau.
Fũde merũ, bibe, cardiaco medicina dolori hæc
Vtitur ad curas iſto medicamine roma.
Omne opus atq; labor vult iterualla, quieſcat Cã
Obba parum, contra muſcas impone tabellam
Nõ madet ibre dies, nec habet nox humida rorẽ
Creſcere nec duris poſſunt in cotibus herbæ
Importuna fames, labor improbus, aeris ardor
Confecere gregem macie, vix debile corpus
Spiritus æger agit, vacua cute porrigit oſſa
Clunis, & exilis caua contrahit ilia venter
Hic aries qui fronte lupos cornuq; petebat
Nunc oue debilior, pauidoq; fugacior agno eſt
Hæc mihi, ſed nimium me ardẽtia vota ferebant
Omnia diuino prædixerat omine cornix
Vix egreſſus eram limen, cum triſtia portans
Argutia a dextra venit, terq; ſiniſtræ
Culmine conſedit, preſſoq; minaciter ore
Vociferans, iter auſpicio prohibebat aperto,
Heu pecus infœlix, quod lacte & prole ſolebas
Affluere, in noſtris licuit dum paſcere campis.
Gramina dum quæris, ſucci plus perdis eundo
Quam referas paſtu, ſimul hic tabeſcimus ambo

Tu tenui victu, curis ego victus amaris,

¶ Res est consilij. Graphice docet quid cure valeant: quia victa satietate sup. est. Si mens egra manet cure eque superiunt. Ad quod Faustulus. Ut satis sedata est mente sedabitur egra. Cardiaco medicina dolori hec. Dec medicina. i. frequens potus est medicina dolori cardiaco. i. cordis quem qui patiuntur nimiū sitiunt. Unde Iuuena. Cardiaco nunq; ex ratibū missurus amico. dicitur autem acardia que grece dicitur cor. Quilecat obba. i. lagena lato fundo vnde a Persio dicitur testilis obba. Impone tabellā petra mulcas. Importuna fames que importuna est de via festis labor improbus id est assiduus ita improbādus. Maro. Labor omnia vincit Improbus. i. ardor aeris cōficere gregem macie. i. emacerauerūt sed plus est cōfici macie q; emacerari. quia quod cōficitur deficit. Uenter exilis quia vacuus. Diuino omine. i. a dijs portēto: aut diuinandi vim habēte. Maro. Sepe malum hoc nobis si mens non ieua fuisset. De celo tactas memini predicere quercus. Sepe sinistra caua predixit ab ilice cornix. A dextra venit. Cicero in lib. j. de diuinatione scribit cornum a dextra: a sinistra cornices facere ratum, vnde hic potius videtur dicendū a leua verū addit: tegetq; sinistre. Culmine cō sedi: vbi. i. visa est: quia sola ifausti est augurii. vt Plinius docet. Teges dicitur tugurium. Nocifera ano est enim infelicis garrulitatis auis. Auspicio apto. i. manifesto. p. prohibebat iter. i. profectionē. In nostris. i. mātuanis. q; referas pastu. i. e pascendo. est enim nomē. Simul hic tabescimus ambo nu. s. infelix pecus tabescis sup. tenui victu. i. penuria victus i. inedia: ego scilicet tabesco victus amaris.

O nostræ regionis opes, o florida prata, Fau.
O campi virides, o pascua læta, feraxq;
Et nunquam sine fruge solum, curentia passim
Flumina per villas, riui per rura per hortos
Hinc pecus, hinc agri pingues, sub sydere cancri
Cum tritura sonat passim cum iulius ardet,
Arua virent, texte lento de vimine sæpes
Poma ferunt, redolent ipsis in vepribus herbæ
O nemorum dulces vmbræ moleſq; susurri
Quos tecum memini gelidis carpsisse sub vmbris
Turturis ad gemitus, ad hirūdinis ac philomenæ
Carmina, cum primis resonant arbusta cicadis.
Aura strepens folijs nemorum veniebat ab euro
Et bacchata super tendebat brachia comus

F. Baptiſtę Mantuani.

Ipſe ſolo recubans pecudes geſtire videbam
Atq; alacres teneris luctari cornibus agnos
Poſt ſomnos per gramen humi nunc ore ſupino
Aut flatu implebam calamos, aut voce canebam
Pectore nunc prono rutilantia fragra legebam
Viuere tũ felix poteras, diciq; beatus Fau.
Sed bona, ꝙ nondũ fueras expertus acerbam
Vilis erat tibi, teq; ideo fortuna reliquit
Quando iterũ veniet (veniet ſi forſitan vnquã)
Sicut capreolis ſurſum nitentibus hærent
Stipitibus vites, ſtringuntq; tenaciter vlmos
Sic illam tu prende manu neu deſere prenſam
It, redit, effigiem mutat, nec imagine conſtat
Par lamijs, quas nocte ferunt errare per vmbras.
Mobilis vt facies, ita nos deludere gaudens
Quod dederat tollit, penſi nihil, omnia caſu
Qui nimium metuunt ſapiunt ve, repellit & odit

¶ O noſtro. Cõtinue ſunt verba cãdidi. Nã fauſtus ſe latinũ ſignificat vt atq; in ſua patria eſſe. Omnia aũt vſque adeo facilia ſunt vt vel minima eruoſitio videatur inanis: nihil tamẽ eſt obiectiuo dictũ ꝙ huicſtilo congruat. Brua virẽt. Ut ꝙm longis carpẽtarmenta diebꝰ. Exiguus tantum gelida ros nocte reponat Sepes poma ferunt. Miraz narrat fertilitatẽ: ſed nõ rarã italie vbi in vnis hortis poma vitem fruges z legumina nõ ſemel vno anno colligas. Redolẽt ipſe in vepribus herbe. Id quoq; verũ quia roſe naſcuntur. Molleſq; ſuſurri z fontiũ et apium. Maro. Sepe leui ſomnũ ſuadebit miro ſuſurro: Eſt aũt ſuſurrus raucum q leue murmur. Gelidis ſub vmbris. Idẽ hic inter flumina nota. Et fontes ſacros frigus captabis opacũ. Turturis ad gemitus qui a eius cãtus eſt gemitus. Idẽ Nec gemere aerea ceſſabit turtur ab vlmo. Ad hirũdinis ac philomene carmina. De enim auicule dulciter canunt. Maro. Vic alta ſub rupe canet frondator ad auras: quod de philomena intelligi poſſe docet Seruius cũ primis. Idem. Sole ſub ardenti reſonat arbuſta cicadis. Ab euro. i. oriente. Tornꝰ baccata aut bracchia baccata. i. baccis ornata hoc eſt cornea. Idem. Dictũ infelicem baccas lapidoſaq; cuda dant rami. Et in eodem tertio enei. Baccatãq; iugis naron. Solo recubans Idem. Recubans ſub tegmine fagi. Geſtire. i. geſtu alacritatẽ prodere aut voce. Idem. Nec calamis ſolũ equiparas ſed voce magiſtrũ. Rutilãti qua-

tura fragra legebam. Idez. Qui legitis flores & humi nascentia fragra. Viuere tum scire poteras: dicig beatus sed bona fortuna erat tibi tamen vilis q nõdũ fueras experrus acerbam. Id vero vetus est. vnde dici solet. Dulcia non meruit qui non gustauit amara. Et sic. Dulcia non sapiunt cui nõ gustantur amara. Et ideo quia despecta tibi fuit fortuna reliqui te. Id quoq moraliter quo suadet psentu vti fortuna: quia multis dilatio nocuit. Unde Luca. Tolle moras: nocuit semper differre paratis. Quando fortuna veniet iterũ si veniet forsit an vnq̃ bona parẽ hesie: que incertitudinẽ fortune significat sicut vites herent stipitib⁹. i. palis hoc est ad palos: capreolis. i. hordeis quibus dã ad hoc rotũ: nitentibus. i tendentibus sursuz. sic prende manu: illã scilicet fortunã: neu. i. neue delere pẽ sam⁹. i. semel compensam. Fortuna it & redit & mutat effigiem: nec constat imagine. i. nec seruat semper eandẽ imaginez. par. i. similis lamijs. i. mulieribꝰ que se transfigurare dicuntur. Pensi. i. excogitati & deliberati nihil. s. habens ola cassu. s. faciens repellit & odit qui nimiũ metuũt. Unde dicũt a Marone. Audaces fortuna iuuat. aut vt alii legunt audentes. Uel pro vel qui nimiũ sapiũt. da philosophus docet: quanto plus est sapientie tanto min⁹ fortune quia sapiẽtes sunt prudentes omnia prospicientes priusq̃ cueniant & ita pauca eis a casu & fortuna obueniunt.

Delitias patrij quotiens reminiscimur agri, Can.
Ferre tot erumnas animo non possumus æquo.
Sed quo mente feror? casu afflictatus acerbo?
Vnde magis crucier? fœlicia tempora voluo.
Maius adest, floret vites, humilesq; geniſtæ
Iam spicata seges, malus iam punica multo
Flore rubet, redolent sepes albente sabuco
In patria, per rura padi, per pascua minti
Hic vero nec dum incipiunt pubescere montes
Quod si vere solum torpet, quid frigora brumæ,
Solstitiumq; feret, gelidis cum terra pruinis,
Albicat, & rapido cum cœlum incanduit æstu?
Sunt tamẽ hic armẽta, quibus cutis vuida, ceruix
Non signata iugis, gemino frons ardua cornu
Luxurianſq; toris pectus, nisi pabula carpant,
Non erit hac tanta humectum pinguedine corpus

Hæc armenta quibus caput a tellure leuatur Fau.
Altius, & cui ſunt longa internodia crurum
Cuncta vorant, herbas primum, mox ore ſupino
Arboreas frondes, ſummæq; cacumina ſyluæ
Hoc imbelle pecus quod humi naſcentia tantum
Gramina decerpit, vacuis ieiunat in aruis.
Quid verbis opus eſt? cunctis aiantib⁹ vna eſt Cã
Conditio, ſemper maiora minoribus obſunt
Agna lupo, mites aquilis ſunt præda columbæ
Innocuos delphin venatur in æquore piſces
Vnde fit hoc? certe res prodigioſa videtur
Hæc loca ſi procul hinc videas e rupibus altis
Pingne ſolum, & multo veſtitum gramine dicas
Quo magis appropias, tanto magis omnia ſordẽt
Hoc eſt roma viris, auib⁹ quod noctua, trũco Fa
Inſidet, & tanquam volucrum regina ſuperbis
Nutibus a longe plebem vocat, in ſcia fraudis
Turba coit, grandes oculos mirantur & aures
Turpe caput, roſtriq; minacis acumen aduncum
Dumq; ſuper virgulta agili leuitate feruntur
Nunc huc, nunc illuc, alijs veſtigia filum
Illaqueat, retinent alias lita vimina viſco
Prædaq; ſunt omnes virgbus torrenda ſalinis

¶ Delicias patrie ꝛc. Permanet querulus cãdidus: vt tandẽ perueniat ad mores curie romane notandos. vñ magis cruciet: quia ſummũ infelicitatis genus eſt fuiſſe felicẽ. Maina. ſ. menſa floridus. Jam ſpicata. ſ. inſpicas formare. Mala punica. ſ. que aurea mala fert. Albente ſabuco. ſ. floribus eñ acinos nigerri

mos habeat. per pascua mutti pro mutuis per apocopē aut fineresim. pubescere. i. frondescere. quia ii vere. i. tempore veris de quo dictū est. Hāc omne parturit arbos. Torpet constrictū frigore iacet. Quia frigora brume sup. ferent q̄ solstitium. i. estiuale ferret. Brume inquam gelidis cū nix a primis albicat. Solstitium autē rapido cū cēlū incanduit estu. Cutis nitida. i. habita r nitida. Horatius. Me pinguē r nitidū bene curata cutervies. Cerritum ex signata vngis. i. qui nondū posset auerat vngū. Luxuriantiq; totis pectus quod indicium bonū indicat Maro. Allegoricos aūt vult diuites omnia ingurgitare. vt docet manifeste faustulus. vnde addit candidus. Semper maiora minoribus obsunt. Agna est lupo preda. milites cohibe iunt preda aquilis. Velyn qua balena aspicerao alere dicitur quia intrat eorū ora r egreditur sequēt. o piciculi in alueum balene demittantur. Vñ quidā latrone appellant. Venatur. i. insidiis capit: quia nihil est pnicius eo. Multa aūt per allegoriā. dicūtur. Hoc est roma viris. i. captatrix ostentat enim se placidā r opulentā r adulterantes in media cōfici sinit noctua auibusque admirationi est eis ita circumuolātes capiūtur aut visco aut thete. Lita. i. illita alino vimina. i. virgule aut perisce parue. Sunt preda tortēda veribus: alii verubus legunt: sed r Maro veribus dixit. Paro in frusta secant veribusq; trementia figunt. Saligno autē. i. ex salicibus quia talibus vtuntur rustici.

O bellum hoc poterit dici nihil aptius vnquā cā
Sed procul en colubet tortos in puluere gressus
Flectit, & exertis sitiens ferit aera linguis
Cādide q̄ moneo memori sub pectore serua Fau
Quando inter syluas graderis, defende galero
Lumina, nanq; rubi prætendunt spicula longis
Dentibus, & curuus discerpit pallia mucro
Nec depone pedum, multaq; armare memento
Cote sinum, ne te subito nouus opprimat hostis
Et perone pedem tegito spineta colubris
Plena hominum vitæ morsu insidiantur amaro
Et nunc longa dies æstu facit acre venenum
Mille lupi, totidem vulpes in vallibus istis
Lustra tenēt, & quod dirum ac mirabile dictu est
Ipsi homines (huius tanta est violentia cœli)
Sæpe lupi effigiem moresq; assumere vidi
Inq; suum seuire gregem multaq; madere

Cede ſui pecoris, factum vicinia ridet
Nec ſcelus exhorret, nec talibus obuiat auſis
Sępe etiam miris apparent monſtra figuris
Quæ tellus affecta malis influxibus edit
Sæpe canes tantam in rabiem vertuntur, vt ipſos
Vincāt cede lupos, & qui tutela fuerunt
Hoſtiles ineunt animos & ouilia mactant

¶O bellum hoc. Aſſentatorū more: vt Perſius indicat: laudat dictū fauſtuli: qđ tamen hic amice fieri poteſt. verū oſtendit columbum inſidiari cantantib⁹. exertis linguis ab ex. ſero. Maro. Et linguis micat ore trifulcis. Defende galero. i. largo pileo ruſtico. Curuus mucro. i. pugio ſpinarū. Nec deponere pedum. i. baculum paſtoralem. Multa cote. i. duris lapidib⁹. Nouus hoſtis improuiſus. & inexpectatus ſerpens. Et perone. i. calciamento ruſtico crudo corio crura ambire ſolito. Spineta. i. loca ſpinis. & vepribus cōſita. Maro. Nunc virides etiā occultant ſpineta lacertos. Sępe lupi effigiem. Maro in pharmaceutria. His ego ſępe lupū fieri. & ſe condere ſiluis. Verum. ꝛc. Id aūt archadib⁹ dictū eſt euenire ſolitum: ſed ſic intelligo lupos fieri: vt ſocii vitiis dicti ſunt. & viſi leones/ac porci: q̄ eorū mores aſſumpſerunt. vnde furaces. & rapaces ſignificat. Sed ad fabulā quoq; reſpicit. nam effigiem dicit. & mores. Auguſtinus docet in italia viſus eſſe quibuſdam: q̄ in aſinos eſſent verū. & ita ſubire onera a cōſuetis impoſita more aſinorum. Malis influxibus. i. in alis influentiſq. Aeri profecto aceto cōſpergit romano: quaſi vero celum id faciat. Canes ouilia mactant. Mota allegoriam in prelatos: qui ſubditos ſpoliant.

Fama eſt egyptum coluiſſe animalia quædam
Et pro numinibus multas habuiſſe ferarum
Iſta ſuperſtitio minor eſt quam noſtra, ferarum
Hic aras habet omne genus, contraria certe
Naturæ res atq; deo, qui dicitur olim
Præpoſuiſſe hominem cunctis animantibus vnū
Sæpe etiam morboſa æſtas, & peſtifer annus
Ingruit, & paſſim languens pecus omne per arua
Sternitur, extinctum balat ad vbera matris
Agnus obit, moritur duro ſub pondere taurus

Nec modus est morbo, non est medicina veneno.
Sed vicina domus vicino a limine mortem
Haurit, & assidue sumunt contagia vires,
Ista feras raro pestis rapit, vtile semper
Fert pecus, extinctas caulas epulantur atroci
Dente lupi, nostraq; feræ iactura opulescunt.
Heu heu q̄ præceps miserū me insania traxit
Credere fallaci, grauis est dementia fame.
Romuleos colles, tyberim, romanaq; tecta
Audieram, & studio mens est accensa videndi
Ducendiq; bonis in tot præstantibus æuum.
Accessi cum parte gregis, tentoria demens
Totum pene larem cum pastoralibus armis
Trās iuga summa tuli, mulctraria, cymbia, ahena
Et cacabos, & quo formatur caseus orbem
Phagineum, impensam atq; operas amisimus oēs.

¶ Fama est egyptū. Docet omne genus ferarū habere aras suas rome. i. omne genus vitiosorum esse in honore ⁊ pretio. Quod Iuue. satyra. i. graphice docet: asserens nō nisi flagitiosos erudito ⁊ carcere dignos sublimari ⁊ ideo inquit. aude aliquid breuibus gyaris: aut carcere dignus si vis esse aliquid. Fama est egyptū Idem docet Iuuenalis satyra. xiiij. Quis nescit volusii bythynice qualia demens egyptus portēta colat: crocodilon adorat. Pars hec illa pauet saturam serpentibus ibin. ⁊c. Multaq; ferarum. i. multas feras. Ista. s. egyptorū superstitio. Superstitiosorum ⁊ vanissima religio. minor est ch nostra. i. romana quia ferarum hic aras habet orbe genus. Preposuisse. vt in paradiso Gen. i. Dominamini piscibus maris et volatilibus celi ⁊ vniuersis animantibus que mouentur super terrā. Sepe etiā morbosa est ea. Hoc quoq; verū. Pecus omne. id quia pastor dicit: sed ⁊ hominum plurimi nil pestilentia absumi illic quotannis solet. Vū balat. id proprium est ouis vt boare bouis ⁊ mugire tauri. Mollit duro sub pondere taurio. Hec omnia animalia graphice habent georgi. iij. Lece aūt duro fumans sub vomere taurus. Concidit. ⁊c. Hec modus. i. finis est morbo. Non est medicina veneno. i. infectioni venenose. Ibidē. Que sint atq; nocent arces cessere magistri. Phillirides chiron amithaonius q; melāpo. Ista feras raro pestis rapit. Id quidē verum ⁊ ih nō ita multiplicant vt pereides. Opulescūt. i. opulēte ⁊ diuites fiunt vt fere sit nomē. nam si fere scribit referetur ad lupos. Credere fallaci grauis est dementia fame. proverbiale. Sensus aūt est. Ire tractū fama que erat omnes quitos

mam accederēt ditari illuc cum pecore cōmigraſſe ꝙ cū armis paſtoralib⁹ que graphice enumerat. Mulctralia vaſa in quę lac tragitur ꝙ mulgetur. Cymbia vaſa in morē cymbarū in que trāſfunditur. ahena. i. lebetes ex ere factos Et cacabos aliud gen⁹ vaſis. quidā caldaria vocāt ꝙ quo formatur caſeus orbē. i. vas rotundū quo imprimitur. Unde a forma formaginē vocat. Apul. vnde gallicum vocabulū hūc vt charū oſtendat phagineū. i. ex phago cōmemorat tornatū. Impenſam. ſ. pecuniā atq; operas amiſimus omnes: quę erat vox coīs aliquando rome venum expoſiti.

Quid faciam? quo me vertam? ſperata negantur
Pabula, tot caſus, tot vbiq; pericula, cogor
In veteres remeare caſas, & cœpta fateri
Conſilijs egreſſa malis, iterumq; per æſtus
Et montana pati longos per ſaxa labores
Heu pecus infœlix, o leuo ſydere paſtor
Huc auecte, fuit multo præſtantius iſtud
Ignoraſſe ſolum patrioq; in limine tutos
Conſumpſiſſe dies, gelidis ſenuiſſe ſub antris
Atq; padi circum ripas atheſiſſue per agros
Aut vbi per virides campos & paſcua nota
Mintius it, vel qua vitreo natat abdua curſu
Conſediſſe, gregem pauiſſe ſalubribus herbis
Te tua credulitas, & me mea fallit in horas Fau
Vidi ego ſupremę qui proſperitatis habebant
Culmina, dum laudata petunt, cecidiſſe nec vnq̄
Emerſiſſe malis, facit experientia cautos
Hi prius exſplorant, & non laudata ſequuntur
Omnia, laude carent que ſunt meliora, fuerunt
Non nego quæ famā retinēt ac nomina ſeruant
Cuncta ſuis pollent vicibus, luna, adria, troia
Saluia, quas nobis memorabat ſæpius vmber

No mine sunt solo, deleuit cetera tempus
Si minor est patriæ forsan modo gloria nostræ
Res tamen est melior, laudate gloria romæ
Quanta sit, in toto non est qui nesciat orbe
Fama quidem manet, vtilitas antiqua recessit
Illi prisca quibus maduerunt pascua fontes
Nunc humore carent, venis aqua defluit haustis
Nulla pluit nubes, tiberis non irrigat agros:
Tempus aquæ ductus veteres contriuit & arcus
Et castella ruunt, procul hinc procul ite capellæ
Hic ieiuna fames, & languida regnat egestas.

¶Quid faciam. Desperantis vox. Et cepta fateri. Consilijs egressa malis quod summe dolendū inuit Virgiliana mno eneī. s. Mene incepto desistere victam? Oleno. i. sinistro ꝙ simico sidere pastor hūc auerte: potius & aduerte dicit) quia a bonis pascuis ad sterilia magrasse dolet. Alto. s. sterile ꝙ sceleratū. Patrioq; in limine tutos. Consumpsisse dies. repete fuit multo tutius. Athesisue per agros. qui fluit ex tridentinis alpibus tridentum alluit ꝙ Veronā diuidit. Mintius fluuius mantuanus nō longe a mantua in padū influēs sepe cōmemorat⁹. Abdua qui a strabōe adua dicitur fluuius ex verbano lacu ortus in padū quoq; incidit Verbanus aūt vtlarius ꝙ Benacus ex alijs⁹ ortū habet atq; incrementū. Consedisse a cōsido. i. locū habitationis cepisse vt eneidos. s. Vultis ꝙ hic mecū pariter psidere regnis. gregē pauisse repete vt dixi fuit multo salubrius. Te tua credulitas. Docet non facile credendū. Itez horas ꝙ non in oras legendū sed sēm vallā quia non ponitur nota incremēti potius diceret in horā. Vidi ego a certitudine argumentat. da plus valet oculatus testis vnus ꝙ auriti decē. Ordo est. Ego vidi eos q̄ habebāt culmina. i. summitatē supreme. i. summe prosperitatis aluidit ad rotā fortune: ceciditsse dum petunt laudata: quia sepe que bona ꝙ leta videnī vertuntur in pena. Unde dici solet. Dii bene vortāt. Hec ynchi. s. postq̄ se mel inciderāt: mersisse malo. i. caput extulisse ex malis quib⁹ obruti erāt. Facit experientia cautos. ꝙ ideo seneo difficulter inducūtur ad credendū quia multas experientiā frondis habēt. hi. s. cauti explorāt. i. exquirūt ꝙ examināt prius ꝙ nō sequuntur ola laudata: sed q̄ cōperiūt bonacia sepe laude carēt que sunt meliora. s. laudatis. Nō nego. i. fateor: fuerūt. s. multa que retinēt famā ac seruāt nota si nihil habeāt rei. sed cūcta polliet hito vetib⁹. i. vetustissimis⁹. Unde comicus Terū vetustissimo ī. Lūa adria troia. saluia heribeo qnq; vmber. i. doctus ille cuius sepe meminit mēorabat nobis (hoc sz ne ꝓtra decoꝛ /plus) vt pastori cōpetat sapere dicat hsunt. s. nō solo nole. da tēpus deleuit cetera da ola senescūt ꝙ labescūt ītpe. Ubi tho edax rerū. ī. Luna ciuitas olim hetrurie ad macrā fluuiū iacebat. de qua Lucan⁹. Hoc ꝓpter placuit tuscos de more vetusto. Accipi vatē quoniz q̄ maxim⁹ euo. Arnno incoluit deserte mentis hinc. Interiit enī nūc sz regio adhuc lunēsis nolatur. Adria quoq; vbs italie fuit q̄ mari cui ꝓxima nomē dedit quod

adrianũ ſeu adriaticũ adhuc dicitur ⁊ interdum etiam adria genere maſculino mare ipſum quod ſuperũ vocant quia orientem uerſus in qua ora venetie ſunt. Troia nobilior eſt ꝯ vt de ea quicꝯ dicendũ ſit. Delata eſt ⁊ ſalua vt alie multe vt ſagũthus in hiſpania. Carthago in aphrica. Corinthus i peloponneſo. ꝛc. Si minor eſt patrie forſan modo gloria noſtre. Ergo ⁊ Fauſtulus ſe mãtuanũ indicat quia ait. Res tñ eſt melior. Illi priſca. ꝛc. Per fontes beneficos in poetas intelligit. Ut mecenatẽ. auguſtũ. meſſalam. pollionẽ ⁊ ſimiles. Aqueductus ve teres manifeſta eſt allegoria. Hic ieiuna fames ⁊ languida regnat egeſtas. Selecta ⁊ apta epitheta. Nam ideo fames quia ieiuna. ⁊ ideo languidus quis fere quia egenus. egeſtas enim elanguorem parit ſicut ⁊ media vt patet in apologo quem Liuius recitat de membris que in ventrem conſpiraverunt.

Hic tamen (vt fama eſt) & nos quoq; vidimus ipſi
Paſtor adeſt, quadam ducens ex alite nomen
Lanigeri pecoris diues, ditiſſimus agri,
Carmine qui priſcos vates atq; orphea vincat
Orphea qui traxit ſyluas & ſaxa canendo.
Hic alios omni tantum virtute latinos
Exuperat, quantum tyberim padus abdua macrã
Lenta ſalix iuncum, tribulos roſa, populus algam
Credimus hunc illi ſimilem, cui Tityrus olim
Biſſenos fumare dies altaria fecit
Hic ouium cuſtos ipſo vigilantior Argo,
Daphnide nec ſolum, ſed eo qui dicitur olim
Admeti pauiſſe greges per theſſala rura,
Doctior, omne pecus ſolymi curare magiſtri
Dignus & antiquo dignus ſuccedere patri
Qui fuit aſſirij pecoris poſt retia paſtor.
Ille poteſt ſeruare gregem, depellere morbos
Humectare ſolum, dare paſcua, ſoluere fontes
Conciliare Iouem, fures arcere, lupoſq;
Si fauet iſte, mane, ſi negat iſte fauorem,

Candide coge pecus, melioraq; pascua quære

Dic tamē vt fama. hic tendit principale institutū vt videlicet falconem sint baldum a largitate laudet aut adeā inuitet cui⁹ gratia videtur tota egloga cō posita. vt fama est: que sepe mendax. vñ maro. Tam ficti pauiq; tenaxq; nunci⁹ veri. ideo addit. Et nos quoq; vidimus ipsi. Pastor adest. aut quia etiam impe ratores vocāt pastores vt sermo sit pastoralis aut quia datarius ꝙ vt dicūt elemosinarius est: ꝙ ita multorū pastor. Quadā ducens ex alite nomē dicimus enim falco: quod ꝙ auis note nomen. Lanigeri pecoris diues Maro in buco. & diues nuei pecoris & lactis abundās. Ditissimus agri. Idez eneid. s. huic ꝓnunq; sicheus erat ditissimus agri. phenicū. Carmine qui priscos vates atq; orphea vincat More maroniano principez ab exercitu separat: vt egregiū significet. Nam orpheus vnus priscorū est vatum sicut eneid. s. Reliquias danaum atq; immitis achilli. vbi Achilles non excluditur a danais sed excellere atq; egregius esse significatur. Orpheus pulchra repetitio. Qui traxit siluas. Idem in Bucoli. Orpheaq; in medio posuit siluasq; sequētes. Et saxa: quod Amphioni scribit horatius. dicens in arte. Siluestres homines sacer interpresq; deorū. Cedibus ꝙ victu fedo deterruit Orpheus. Dictus ab hoc lenire tigres rabidosq; leones. Dictus ꝙ amphion thebane cōditor vrbis. Saxa monere sono testudinis: ꝙ prece blāda ducere quo vellet. ꝛc. Tyberim padus. Est eñ padus longe maximus fluuiorū italie quinq; ostijs in mare adriaticū prorumpens. Vñ Geor. s. Fluuiorum rex eridanus. ꝛc. Abdua fluuius latus de quo tā dixi. Macram fluuiū exiguū cuius meminit Lucillius dicens. Nullasq; vado qui macra moratur Alnos. Martij aūt cāpi sunt in medio bononie ꝙ rauēne ꝙ altarum ciuitatuz per quas itur romam. Lenta salix iuncū. s. exuperat. populus arbor frequēs ad padū. Algam herbā quam proficit aqua que ad populū iacit. Maro. Proiecta vilior alga. Credimus hūc illi. s. Augusto edari cui tityrus. i. Maro Bissenos vt in prima egloga. hic illū vidi iuuenē meliboee quotānis. Bissenos cui nostra dies altaria fumant. Ipso vigilantior argo. cui tamē centū erant oculi: quoq; bini dūtaxat somnū acceperūt: verū falco quoq; peruigil est auis vnde in epigrammatis alludit de eo ad summum pōtificem. Ducere sopitos pastor potes otia curis. Falco tuas agri more gubernat oues. Daphnide requiritur doctior. quē tamē Theocritus ꝙ Maro doctissimuz ꝙ diuinandi peritū inducunt nec solum: scilicet daphnide doctior: sed eo: scilicet Apolline nomio qui ob interfectos cyclopas nouē annis spoliat⁹ diuinitate paruit armenta admeti regis thessalie iuxta amphrisum vt alibi diximus. per rura ergo thessala per amphrisum. Omne pecus. i. totā ecclesiam catholicā magistri sol yni. i. hierosolimitani videlicet petri ꝙ dign⁹ succedere patri. s. petro pape quod pater dicitur qui. s. pater fuit pastor pecoris assiri. s. iudaici. ꝙ totius ecclesie que prima fuit in assiria. Post retia id est relictis retibus factus est piscator hominū. Conciliare Jouem aut deum aut summū pontificem. Si fauet ille mane. Omnem ergo spem in falcone collocanda me censet quod vt significet hoc argumentum excogitauit.

Aegloga decima quæ dicitur Bēbus de fratrū obseruantiū & non obseruantiū cōtrouersia, Colloquutores, Candidus, Bembus, Batrachus, & Myrmix, post ingressum religionem.

MAxima paſtores agitat diſcordia bębe cā
Qui ſolymos colles galileaq; rura colebāt
Batrach⁹ hinc, myrmix illinc certare pati
Iudice te paucis, ſi non audire recuſas,
Et niſi te reuocant, maiora negocia, dicent
Tu pater es vatum, tu ſcis componere lites,
Iurgiaq;, & blandis conuicia tollere verbis
Te quoq; pierios fama eſt potaſſe liquores,
Et vidiſſe deas, quibus eſt cuſtodia ſacri
Fontis, & eurotæ campos, ac Phocidis arua
Ipſe vbi fronde ſua tibi tempora cinxit apollo
Dona dedit cytharam, neruos & eburnea plectra
Dicite quādo quidē tepidos amouit ad ignes Bē.
Nos hyberna dies, dum non ſinit ire per agros
Bruma gregem, flatu boreas dum ſæuit acuto
Dum riget omne ſolum, tectis dū plurima pendet
Stiria, dum torpent ſub aquis glacialibus amnes
Ocia damnantur, quæ nulla negocia tractant.

MAxima paſtores. Hac vltima egloga quam vt ſuperiorē in religione compoſuit agitur carmelitarū fratrū obſeruantiū quorum partes. Batrachus agit et non obſeruantiū quos myrmix defendit controuerſia: fictis nō ab re cōtendentium vocabulis. Nam batrachos rana dicitur cui fere ſimilem habent carmelite de obſeruatione interiorem tunicā quia picam aut vt dicunt griſeam. Myrmix aūt formica que nigra eſt vt nō obſeruantiū tunica. Maro. Et nigrū campis agmē pretereā vt in fabulis eſt, rane elegerunt regem, vt obſeruantes ſub vno viuunt communiter patre. Formice aūt in vna quidē domo multos habēt magiſtratus: vt nō obſeruantes diuerſas habent culinas. Item proponit candidus per quem fere authorē intelligo. paſtores. i. carmelicolas aut fratres de carmelo profectos. Solymos hierolimitanos. Tu pater es vatū. Forte generalem ordinis hoc nomine cōpellat qui pater eſt vatum: quia carmelitarū qui filii olim erant prophetarū et prophetę qui et vates dicunt. Tu ſcis cōponere. i. finire, vt Ante diem clauſo componet vesper

myrmix.

olympo. Et in buco. Non vestrū inter vos tantas cōponere lites. Unde qui pacto litem terminā t se composuisse aut cōpositionē fecisse dicunt. Pierios lignores. i. haustus musicos quibus poeta euaserit. Et vidisse deas. s. musas quib⁹ visis q ab eis ad hypocrene ductus hesiodus poeta euasit. Uñ Ouidius. Esse deas vidi: non quas preceptor arandi viderat ascreus cum sequeretur oues. Neutro autem modo dicit se persius eu asisse poetā in principio sic. Nec fonte labra prolui caballino. Nec in bicipiti somniasse parnaso. Memini vi repēte fic poeta pditem. Et eurote campos. Eurota fluuius est laconie lauifer vnde illic phebus fingitur docuisse lauros. Maro in Buc. Omnia que phebo quondam meditante beatus. Audiit eurotas iussitq; ediscere lauros. Ille canit. A phocidis arua. In quibus parnasus est mōs rotus musis cōsecratus. Ouidius. Separat aonios ac teis phocis ab aruis. Terra ferax. Et paulopost. Mōs ibi verticib⁹ petit arduꝰ astra duobus. Nomine parnasus superatq; cacumine nubes. Frōde sua. i. lauro. Maro. phebo sua semp apud me. Munera sunt lauri. Mons dedit: subaudi sua: citharam: quam a se inuentam orpheo dedit nervos. i. chordas q eburnea plectra. i. lyram heptachordē quā inuenit cum terrachordis mercurij dicat. Unde horatius in arte. Ne forti pudori Sit tibi musa lyre solers q cantor apollo. Dicite. sic palemon morotanus. Dicite quando quidem in molli consedimus herba. Et nūc omnis ager nunc omnis parturit arbos. Quod hic ex illustris mutat quasi perlegem amebei carminia cōtrariū dicens. Tepidos amouit persi⁹. Ad mouit tā buum a foco te basse labino. Boreas vētus septētrionalis dicꝰ rex thracie: q illinc vbi regnat ad nos venit flatus est acuti. Uñ maro. Et boreē penetrabile frigus adurit Dum riget. s. gelu. Stiria gutte in longū cōgelate. torpent stagnantiū more. Otia damnant que nulla negocia tractāt. Uñ Cicero in principio tertii officiorū publium scipionē dicere solitū scripsit Cato nunq; se minus otiosum esse q cum otiosus. nec minus solum q cum solus esset. Magnifica vero vox est magno viro q sapiente digna que declarat illum: q in otio de negocijs cogitare: q in sollicitudine secum loqui soluū. Ubi scires otiosum dici qui muneribꝰ publicis q vacans operam dat rerum cognitioni. Unde poetica studia otia vocantur. Non ergo otiosus nihil agit sicut cessator.

Parnasus.

Eurotas.

Pastores genus infœlix æstate vagamur Myr.
Pro grege sollíciti, sed cum nos frigidus ymber
Continet in stabulis, lites & iurgia surgunt
Qui veteres audent ritus mutare, suoq; Batra.
Arbitrio, & nullis ducunt sub legibus æuum,
Hi sunt o Myrmyx qui bella domestica gignunt
De veteri ritu, de consuetudine patrum Bembꝰ
Rixa igitur vobis, leges moresq; parentum
Batrache dic, dic cur nostrum venistis in orbem

F. Baptiſtę Mantuani

Ex phœniſſe ſolo, nos paſcua vidimus illa
Vidimus herboſos fœlici vligine campos
Vertice carmeli vitreis vberrimus vndis
Fons cadit, & rauco denſum nemus irrigat amne
Vidimus & iordanis aquas, vbi maximus olim
Paſtor oues mergens ſcabiem reſecauit auitam
Amnis hic a libano veniens galilæa per arua
Tranſit & ampla lacu cõſurgit in æquora magno
Vnda coit rurſum, rurſum mare fundit apertum
Vrbs vbi romani de nomine dicta tyberi
Vnda coit rurſum, tandem hiericunte relicta
Intrat in infames aſphalti gurgitis vndas
Hinc ſatis eſt nos oram omẽm vidiſſe probatum
Dicite, & hinc tandem veſtras demergite lites
Batrachus audaci ſemper ſeſe ingerit ore Myr.
Et mihi ſe præfert magno temerarius auſu.
Non ego me ingeſſi, proceſſi a iudice iuſſus. Bat.

¶ Paſtorice genus infelix. Proponit Myrmirlitę deteſtãdo: eo q̃ qui de obſeruatione nõ ſunt: quia meliorẽ ducunt vitam vellẽt in ſuo ſtatu ſine controuerſia et moleſtia permanere. Contra de obſeruatiõe vellẽt omnes ſui ſimiles eſſe. Eſtate vagamur pro grege ſollicit: allegorice pro victu. Sed quũ nos frigidus imber cõtinet in ſtabulis. Mãro geor. 1. Frigidus agricolã ſi quãdo cõtinet imber. Non exire aũt ſtabulis tunc docet ibidẽ ſic. cum propius ſtabulis, armẽta tenerent. Lites ¶ iurgia dicunt. Argute quaſi in odiũ iurgiorũ litem refugit. Unde Batrachus. Qui veteres audẽt ritus mutare. cẽ. Hi ſunt o myrmix qui bella domeſtica gignũt q. d. nõ nos ſumus in culpa qui velimus in pace ſine iniuria vivere: ſed qui ordini ¶ profeſſioni noſtre iniuriã inferũt q̃ nouos ritus. Interloquitur aũt bene ſignificãs ſeperiũ locorũ ¶ obſeruationis veteris vt idoneus cõprobetur iudex arbitrarius. Leges moſeſq; parentũ. i. patrũ ¶ maiorũ tuorum: ad quos reuocare vis. Die cur noſtrũ veniſtis in ordem. i. in europam. Et phenice ſolo. i. ex galilea quã phenices ſyrã ſtrabonem habitant: atque eſt in phenicia. Nos paſcua vidimus illa vt paſtoralẽ agerem videãtur ¶ nõ impertinẽte ad bucolicũ carmen dicit paſcua nõ claustra. Fœlici vligine Uligo (inquiunt ſeruius) eſt naturalis terre humor vbi ea numq̃ diſcedens. Unde vliginoſus ager ſemper humidus eſt: humidus aliquãdo ſiccatur. Vertice carmeli vitreis vberrim' vn-

dio fons cadit.q. defluit vbi maximus olim pastor. nō tā de heliseo qui illic nauiculam ferreā natare fecit de quo 4. Reg. vi. sed de Christo Ioanne baptista loqui videtur qui sacrū illum baptismum originalē in figura reseruit baptisando. Amnis hic. s. iordanis a libano venies per duos fontes qui dicunt ior & dan vnde iordanis nomen. Rursum mare fundit apertū. i. tiberiadis. de quo Io. vi. Abiit Iesus trans mare galilee quod est tiberiadis. De nomine dicta tiberi pro ryberi. i. riberias. tandem hiericūte relicta. i. decimatur hec hiericus huius hiericūtis sicut amathus amathūtis & multa alia. Intrat in infames asphaltī gurgites vndas. Asphaltus est quod mare mortuū vocāt in quod vrbes ille quinq; infames absorpte sunt igni & sulphure propter abhominabile crimē quod ab illarū vna sodomitica vocat. Hinc. i. ex his que dixi satis probatū est nos vidisse: omnē oīa. i. regionē illā. Dicite ergo & demergite. i. obtinite & sopite hoc est finite tandē hinc. i. de hac re vestras lites. & mihi se prefert magno temerarij auiu. Volunt eni de obseruatione vt sunt prestantiores haberi. processi a iudice iussus. dixerat enim iudex Bembus Batrache dic. nē.

Pone pedū Myrmix, & tu quoq; Batrache nō ē B
Orandum armatis manibus, sed mentibus æquis
Batrache dic, Myrmix animi compesce furorem
Interea, vt venias magis ad responsa paratus,
Qui furit insanit, qui vero insanit amaro
Impatiens animo, nec corda nec ora gubernat
Quicquid ait vanū est, quicquid molitur ineptū
Bembe genus nostrū generisq; exordia dicā Ba.
Venimus assyrijs (vt Candidus inquit) ab oris
Est pater Helias nobis, qui sustulit armis
Pastorum genus omne malū, qui traxit olympo
Flammigeros ignes, qui ascendit in æthera curru
Nobile & ātiquū genus hoc, & clara propago Bē
Pastores alij quotquot per rura vagantur Batra
Omnia sunt riui nostris a fontibus orti
Nos dedimus leges, pascendi ostendimus artem
Quo magis hi peccant, qui cum sint ordine primi
Primatum amittunt studia inconsulta sequendo

Nos radix, alij rami, ſed nos quoq; rami
A veteri radice patrum iam ętate caduci.
Tardidit Helias certam paſtoribus artem
Qua curare greges, qua noxia pabula fas eſt
Diſcere, & occultos imbres, ventoſq; latentes
Qui ve ſalutaris foret, & qui peſtifer annus
Signa dedit, nihil omiſit quod ouilia tangat
Sed fons ille fluens, carmeli e rupibus altis
Tam nitidus quondā, tam dulci lympidus vnda
Tramite mutato (patet id) modo currit in auſtrū
Sed prius (extat adhuc vetus alueus) ibat ad ortū
Hi curſus fecere nouos, liquere priores
Quos dederat riuo veterum prudentia patrum.

¶ Pone pedū myrmix. Quia acris his eſt ne ex verbis ad fabra pumpāt monet tela deponi pro quibus paſtores pedū habent. Et tu quoq; batrache. bona fantaſia prior. cōpellat eū qui de obſeruatione nō eſt quaſi ardentior ſit ad arma. Nō eſt oratōrū. i. cauſe nō ſunt ab oratorib⁹ dicēde coram iudice armatis manibus. Id enī vrbāt leges ſed mētibus equis. quia diſturbatis animis ſecus veritas ledit. Batrache dic reperit ꝙ confirmat qđ ſupra dixit. Ut veniae magis ad reſponſa paratus. Bona admonitio quia ardētes iras raro ſepurgāt vt peccati intenti ad ingerenda poti⁹ cōuitia. vt patet apud maronē in palemone. Nec corda nec ora gubernat. Vñ hora. Ira furor brevis eſt: animum rege: qui niſi paret imperat. Quicqđ molitur. i. cū molimine ꝙ difficultate conatuꝫ attētare. Debēs genus noſtrū. vt gratiā ꝙ benevolentiā iudicis captet cōpellat eum pprio nōie polliceturq; exequi ipſius juſſa. Venim⁹ aſſiriis (vt cāditis inquit) ab oris. Dixerat enī. Qui ſolymos colles galileaq; rura colebāt. Judea enī in aſſiria eſt: cuius caput olim babilonia. Eſt pater helias nōbis. i. theſbites de quo. iii. ꝙ iiii. regum abundās mētio fit. qui ſuſtulit arma⁹. Neſcio an legendū ſit aruis. Quod ſi legendū eſt armis: intelligā de armis zeli aut de ign⁹ celi: quib⁹ armat⁹ duos quinquagenas ſuſtulit. Qui traxit olimpo flamigeros ignes. vt. iiii. regū. i. Si homo dei ego ſum: deſcēdat ignis de celo ꝙ devoret te ꝙ quinquaginta tuos. Idē iii. re. xviii. Invocauit ignē qui devorauit holocauſtū. Qui aſcēdit in etherā curru vt hebetur. iiii. regū. ii. Nobile ꝙ antiquū genus hoc ꝙ clara propago. quia monaſtice vite princeps ꝙ helias: ꝙ ſanctis literis perq; illuſtris. Propago autem quando progenie ſignificat primā corripit: quā pro vite producit. Paſtores alti Id (vt dixi) divus hieronymus quoq; ſentit. Nos dedimus leges: quia primi fuerunt qui religioſorū more ſimul viverent ꝙ monaſticā vitā in carmelo agerēt paſcendi oſtendimus artē. i. normā ſimul viuendi. Quo magis hi. ſ. qui nova inſti-

futa appetunt ꝛ vetera que dignioza ꝛ meliora sunt immutare volũt. primaq; amittunt: quia dicit se vltimos mendicantiũ approbatos ẽ primi sint. ꝙ iussi sunt in solido statu ꝙ manere sequẽdo studia incõsulta. ꝛ incõsultorũ quibus nouitas placet. Sed nos quoq; rami a veteri radice. i. pullulat animus à patrib⁹ nostris sed alii quasi per imitationẽ collateraliter nos per ꝓpagationẽ ex vera radice. ¶ aduci etate. i. antiquitate a prima ꝓfectiõe decidentes qõ dicit propter nõ obseruãtes. ¶ tradidit helias certã pastoribus artem id est certam recte viuendi exemplo vite sue reliquit. Qua curare greges: vt rem pastoriam (vt dixi) agere censeatur omnia ad pastores refert ostendens officia pastoris ouiũ cum allegoricos intelligat animorum. Pastorum enim est curare greges vitare pabula noxia. quia certis diebus saltem abstinent carnibus occultos imbres id est infectiones ꝛ ventos latentes murmura (ni fallor) intelligit. Vero autem in Georgi. i. dat verorum ventorum prognostica. Nihil omisit Vote sua positione primam producit: cum horatius ꝛ fere alii omisit prima breuis scribant. Sed fons ille fluens allegoricos vita religiosa. Tam lympidus id est clarus. Tramite mutato (patet id) modo currit in austrum id est in meridiem qui animantibus in italia presertim est pestifer quia corrumpit etiam obsonia. Iuuenã tamen hic properat velut vigeat auster. horatius. Presentes austri coqui telecti obsonia rẽ. Allegoricos vult bona instituta esse iuuenia aut deprauata. Sed primus ibat ad ortum. i. solis id est ad orientem quia Eurus ꝛ Boreas salubres sunt venti. Allegoricos intelligit ad celum. Extat adhuc vetus riuus per quem. i. fons ille fluere solebat id est adhuc reperiũtur reliquie veteris religiõis. Extare enim est superstitem esse aut superstare dum reliqua occiderint. hi scilicet noui qui non obseruant.

Quid tibi, siue nouo currat seu tramite prisco M.
Dummodo fœcundis humectet pascua lymphis:
Et quid de cœli quereris regione per austrum,
Solis iter, melior vitis quæ respicit austrum
Et melior legitur libycis de collibus vua
Et melior taxus boream quæ respicit, ergo Bat
In boream melius poterat decurrere riuus
Pastorés & cura pecoris male sane relicta
Sermonem de vite facis, quasi legibus ijsdem
Grex & vitis eant, nec quod discrimen in vndis
Gramineq; & ventis nosti & quam noxius auster
Sit pecori, disce a Roma si noxius auster
Cur mutinensis agri pecudes sunt vellere fusco:

Cur clitumnus habet niueas? cur mantua molli
Lanicio excellit, veronaq; proxima manto?
Vnde hæc multiplici rerum variantia forma?
Non aliunde niſi a cœlis a gramine & vnda
Cãdide vtrũq; pedũ, ꝓcul hinc (rogo) ꝓtinus Bẽ
Inter eos hodie video bellũ acre futurũ (aufer
Clam cape, & auferto, ſubter ſarmenta reconde

¶ Quid tibi. Ruſtice reſpondet mytuix: vt doceat nõ obſeruãtes fere indoctos et non literis ſed perditis ſtudiis vacare. Quid tibi. i. ad te. Sicut in euangelio Quid tibi ⁊ mihi mulier? Dũ modo fecundie. Id quidez verũ ſi eam fecũditatez pariat quã batrachus deſiderat. Per auſtrũ ſolis iter. quia ſemper eſt in zodiaco. Vel ſol vitis ſupple eſt que reſpicit auſtrũ quia reſoluit ſolẽ incũbentem. Vñ dictũ eſt denſiq; apertos Bacchus amat colles. Et melior legitur libycie de collibus. i. libie hoc eſt meridiez reſpicientib⁹ autrecuera delybicio itelligit ob eã dez rem. Et melior tamus. Docet batrachus nõ eſſe reſpõſuz ad rez quia licet ad auſtrum verſa vitis ſit melior nõ tamen cõtinuo meliorez pecori auſter ſi eur⁹: ſicut licet tamis que frigora ſecũm Waro. amat. Dicit enim geor. ti. Apertoe bacchus amat colles: aquilonem ⁊ frigora tari. preſſi antiq; eſt ad boreã non ſtatim tamen ad boreã eſt meli⁹ pecus. Sermonẽ de vite facia. Argute tarat eos ebrietatis ⁊ vnoſitatis quia ex abundãtia cordis os loquitur. Quaſi legibus iſdez aut potius iſidez. Ster ⁊ vitis eant: qõ eſſe negat quia ſepe vbi maior copia vini minor eſt pecoꝝ. Innuens per hoc vini copiã officere caſtitati religioſorum. Nam venter mero eſtuans facile deſuuat in libidinez vt auctor eſt hieronymus. Nec quod diſcrimez. i. que differentia ſup. ſit. Et ſi nociu⁹. i. norus auſter. Sit pecori Miſce a roma ſi norius auſter. Id quidez manifeſtarũ: quia eo flãte varii generantur morbi. Cur mutinenſis agri pecudes ſunt vellere fuſco. i. ſubnigro. Cur clitũnus habent niueas. ſ. pecudes: ſed ⁊ iuuencos ac taꝓros quib⁹ in triũphis vtebantur. Vnde Waro. geor. ti. Vinc albi clitũne greges ⁊ maxima taur⁹. Victima ſepe tuo perfuſi flumine ſacro Romanos ad templa deũ duxere triũphos. Clitumnus alt fluuius eſt in Meuania que pars eſt vmbrie quartia thuſcie. de quo fluuio dicit. Pli. in naturali hiſtoria: q; animalia que eũ potauerũt: albos fetus pareant. Cur mãtua molli lanicio excellit. Et tamen meliganeis mollior ſed vicini ſunt. Veronaq; prima mãto. i. mantoe vbi. Vſurpatiue dicit Waro. quia nõ vtimur niſi nolatiuo acꝰ ⁊ vocatiuo in o. ⁊ gõ in us a grecis in o longũ exeuntib⁹ vt manto mantus. Candide vtrũq; pedũ: quia depoſuerant pedum. i. bacilum paſtoralez ſed non longe a ſe reſecerãt ne a verbis ad verbera ꝓuenirent mõnet ſedulus paſtor bembus ſecrete candidi vt vtriuſq; pedũ ſubter ſarmenta reconda. Sarmenta autem (quia non omnes gallicum noſcunt) ſunt putamina et reſectamenta vitium.

Bembe mihi tecũ ſermo eſt, dũ viximꝰ vna Bat.
Dum cõmune pecus nobis fuit, hei mihi quantũ
Dedecus, heu quot ſunt pecudes icõmoda paſſæ

Nec merſare gregem fluuio, nec vellera certis
Temporibus (ſicut mos eſt) tondere licebat
Nudabant ſpineta pecus, nudata ſecabant
Terga rubri, ſcabie cutis aſpera, tabidus humor
Peſtis, & in totum ſerpebant vlcera corpus
Multũ igitur refert pecudes quæ pabula carpant
Flumina quæ potent, & qua regione morentur
Dic mihi dic' myrmix priſcum cur lana colorem
Perdidit, hęc gregibus quid nã noua vellera fecit
Cur pecus eſt nigrũ, quod erat melioribus annis
Clarum? immutarunt mutati vellera mores
Bembe ad te redeo, paucis abſoluere nitar
Sed quo digna omni tua ſit ſententia laude
Vera loquar, tu iura tenes, ego facta docebo
Iudicium reddit verum enarratio vera
His animaduerſis ægre tot damna ferentes
Venimus ad fontem, riuumq; a vertice ſummo
Scrutari mihi cura fuit, tu prouide myrmix
Interea nidos auium, vel dorcada paruam
Venabere, tuæ quæ dona darantur amatæ
Bẽbe vides vt aperta in me cõuicia torquet? Mir.
Auguror, iſta manu lis eſt non ore agitanda
Mos mihi non lingua maledicta refellere dextra
Batrache ne verũ taceã, linguoſior æquo es Can.
Iurgia bilem acuunt, conuicia pectus acerbant
Non tibi cũ puero res eſt, nec homuncio myrmix
Res maletua viros lingua irritare proterua

F. Baptiſtę Mantuan.

Da veniam Myrmix, amitã proferre volenti Bat.
Neſcio quis mihi miſit in os malus error amatam
Do veniam, caue ne rurſum me voce laceſſas Mir

¶ Bene mihi tecũ ſermo eſt. q. d. in hoc homine nihil video rationis dũ diximus vna. i. priuſq; per reformationẽ (vt aiũt) a non obſeruantib⁹ ſeiũcti ſumus. Heu tũ dedecus heu quot ſunt pecudes incõmoda paſſe. q. d. maxima ꝙ innumera Nec merſare gregẽ fluuio. i. debitã curã animis adhibere. Quid abãt ſpineta pecus. i. mundane cogitatiões ꝙ cõuerſatiões (nã littera vt dicũt apta eſt) Tabidus humor vitiũ carnis. Multũ igitur refert. i. diſtat ꝙ ad rem facit que pabula deſpiritualibus intelligit. Priſcũ cur lana colorẽ pãdit quia pr⁹ vt ex auctoꝛe com probauerũt obſeruantes vſi ſunt veſtib⁹ piceis ſeu gryſeis qualib⁹ adhuc in nõ nullis vtunt fratres illiteratiquos cõuerſos vocãt. Noua vellera quia nũc nigra ſunt intrinſecus indumẽta quod factũ dicũt vt vnius videant greges quia enim piceus color vt in fratrib⁹ diui Franciſci videm⁹ tã vari⁹ eſt cõcluſerũt in nigrũ immutare: quẽ de obſeruatione italicis reſpuũt putãtes non ſtalẽ ꝙ ſine fuco factũ magis cõgruũ religioni. qõ ꝙ Maro eẽſuit dicẽs. Nec varios diſcet mentiri lana colores. Veritas enim preſtat mendatio. Nõ erat meliorib⁹ annis darũ. Si de exteriore loquitur nõ videtur ꝓcedere quia omnes adhuc candidã ſeruãt chlamidẽ. Dicamus ergo darũ. i. ſubnigrũ qui reſpectu plane nigri dar⁹ eſt. vellera vulgo geminol ſcribitur quia tñ a velando venit poteſt ſimplici ſcribi. Vera loquar. Oratoꝛie iuxta rhetoꝛũ ꝓcepta pre ſe fert fiduciã his animaduerſis. ſ. malis que pecoꝛi obueneꝛãt. Veniamus ad fontẽ. ſ. religiõis vel doctrãta vel doctas grece dicit latine capꝛea. i. capꝛa ſyluestris. Tu prouide. i. ironice id affert tue ꝙ dona darent amate Id amate ſed vtinã nõ vere vade myrmix. Bene vides. ꝛẽ. Mos mihi nõ lingua maledicta refellere dextra. Id aũt acerbi⁹ ꝓtra ſe fatetur myrmix. i. non obſeruãs: vt ſe longe a dñico cõſilio adhoꝛtere ſignificet qui auferenti palliũ docet potius tunicã addere ẽt in pugnã ꝓcedere aut litem ſnutiles fouere. quia neutrũ decent cõuicia: accedit candidus bñ fungens officio ſuo quia candidus dicitur omnis liuoꝛis expers linguoſor. i. verboſior equo. i. ẽt equum ꝙ honeſtũ eſt. Jurgia blẽ. i. colerã queſtomachũ mouet. quia Sermo durus ſiſtat furoꝛẽ. Nec homunci myrmix. Id iucũde. quia myrmix (vt diximus) formica interpretatur cui robur pro modulo corporis maximũ ineſt quia grana maioꝛa ſe inſert interdũ ꝙ ona ſua ſe quoq; maioꝛa tranſfert. Uiros. q. d. animoſos ꝙ mares animos. Amitã proferre volẽti. amita patris eſt ſoꝛoꝛ vt matertera matris: cui honeſtius ẽt amata mittant munera. Cetera nota vt hec fere nota putem.

Alueus excelſa ſaliens de rupe lacunam Batra.
Foderat, & clauſis ripas æquauerat vndis
Gurges erat textu ſyluarum vmbroſus opaco
Denſaq; ſꝛpierant triſtem ſpineta lacunam
Mille venenorum ſpecies in gurgite vidi
Mille ſecus ripas in opaco margine mille
Per nemus ad lymphas ſinuoſo cerpere greſſu

Obstupi, rapido rediens ad ouilia cursu
Incipio paleas furca versare tricorni
Ecce caput tollit coluber, linguaq; trisulca
Sibulat, inflantur fauces, nepa liuida tendit
Brachia. ventrosus profert vestigia buffo
Vipera per stipulam gradiens strepit, o loca dixi
Non pecori tantum, verum & pastoribus ipsis
Noxia mox grege diuiso de sedibus illis
Pascua quæsitum tristis meliora recessi
Perq; iter antiquum fontis noua flumina duxi
In campos, vbi prima suos aurora colores
Explicat, & croceos phœbi redeuntis ad ortus
Hic mihi fœcundæ pecudes, hic pascua læta
Et sine labe liquor, dulces sine crimine lymphæ
Hæc loca primæui sunt quæ coluere parentes
Signa casæ superant, puteus carioſaq; ligna
Fixa solo, seiuncta pedum discrimine septem
Et focus, & lacera quæ cingitur area sepe

¶ Aluens excelsa. Docet Batrachus quid ifote viderit. Dicens. Aluꝰ. i. rinus saliēs de excelsa rupe foderat. s. precipiti casu. lacunā. i. receptaculū aquarum et sordium; ꝙ equauerat ꝛc. Burges. i. vortex aquarum spineta. id est spine densa sepierant. id est sepimento quodam clauserant. Et vidi milleſpecies venenorum id est prauarū traditionum ꝙ malorum morum ad id est turpia. lymphas id est aquas. i. vidi fōte prime religionis penitus infecti. Obstupui ꝛc. Furca tricorni. i. tria cornua habenti. Nepa liuida. i. scorpius habens venenū liuidū sub cauda: sed hic dicit liuida brachia. i. chelas lineas. vel rubeas: id est habes magnum ventre. buffo. i. rana venenosa. Vipera. i. aspidū pessima ſt dicta q vi parie⁹ da non potest edere fetus suos quos ore cōcipit ꝙ patrem cōcipiendo necat: sed ipsi vicini partui aut iam maturi ad partū dentib⁹ secant venire maternū ꝙ ita vipera neq; patre neq; matre videt vnq; incolumē: quod benignitate nature hoc efficitur ne tam noxia pestis multiplicet. Pascua quesitū tristis meliora recessi Quesitum suum est. i. vt quieraz aut quesiturus meliora pascua. Unde dicit ob seruantes discessisse propter prauoꝝ obseruantiū mores. Perq; iter antiquū

.i. iuxta traditionē primorū patrū. In cāpos vbi prima luos. i. orientē versus: sicut q̄ prius dictum est ad ortū. Croceos othus phebi. i solis hec loca primum iunt que coluere parentes. Manifesta est ergo allegoria. Nā per orientem et oium puram t salubrē vitā per meridionalē plagam t austrum vapidā t mollā. vt vētus ille plūbeus t tepidus est. Signis cęle. i. pastoralis curiosaq; ligna fixa solo iuncta pedū discrimine septē. Tantū enim spacij cellis singulis cōgruit. t foc'. s. cōmunis quo ignis foueatur. Et aeria. i. locus spaciosus in medio claustri circū quem porticū t deambulacra faciūt. cingitur sepe lacera. Allegoricos significat claustrorum muros dirutos t perutos a non obseruantibus factos.

Cura viris leuibus rerum ſolet eſſe nouarū Myr.
Proptęrea certe noua paſcua quæris, & amnes
Fingis inauditos, & vis nouus autor haberi
Cura viris grauibus rerum ſolet eſſe ſuarum Bat.
Propterea myrmix nimis a grauitate recedis
Hæc nouitas non eſt nouitas, ſed vera vetuſtas
Relligio & pietas patrum inſtaurata reſurgit
Quam tua corrupit leuitas, & nota tuorum
Segnicies, igitur ſi quis labentia tecta
Erigat, & ſterilem qui manſuefecerit agrum
Iudice te damnandus erit: non ponitur arbor
Altera, ſed veteri inſeritur bona virgula trunco
Segne prius lignum noſtro fit fertile cultu
Quāuis pingue tuo pecori ſit gramē & vnda Myr
Defecata, tamen multæ cum matribus agnæ
Interiere, lupi & paſtæ meminere volucres.
Hæ fateor quæ dira tuæ contagia peſtis Batra.
Accepere, etiam procul aſpicientibus obſunt
Tantum virus ineſt, veſtri vis tanta veneni
Propterea magis atq; magis diſcedere ſemper
Eſt animus, patitur pecus hæc incōmoda noſtrum

Sola, q̄ in vastam nondum, discessit eremum
Nec satis a vobis, procul in deserta recessit.
Batrache de gregib⁹ mētiris plurima nostris Myr
Certe alienarum tibi cura superflua rerum
Et temere assumis partes censoris iniqui
Cur mihi qui pasco, cuium pecus, ista tueri
Non licuit? solis ne domus mea cognita vobis.

¶ Cura viris leuibus. Quāq̄ id strēnue canit batrachus ne res nouas dicatur moliri tamē cū aliud nō posset id falco obiecit myrmiz. ꝙ vis nou⁹ author haberi. hoc est eis obuciꝫ qui ad formationē alios vocant aut cōpellunt. Cura viris grauibus. Subtilis responsio prouerbiū puerbio retūdēs. Vet nouitas non est nouitas. i. quā dicis nouitatē nō est nouitas sed vera vetustas. vñ manifeste dicit religio ꝙ pietas patrū instaurata. i. in statū ꝙ formā priorē reducta (vñ verius dicit instauro q̄ restauro) resurgit. ꝙ vota vonū. i. cōfratrū. Qui mansuefecerit agrū redit ad translationē ppter sepe dictā causaz ne videtur nō pastoralis agat res. Segne. i. tardū ꝙ infecūdum Quis pingue. docet etiā inter eos qui se obseruātes dicūt adhuc esse morbos ꝙ multos interisse ad quod batra. Ve sateor. i. fateor q̄ he oues interiere que dira tue cōtagia pestis accepere. i. que ifecte ad nos venerūt nec se purgari permiserunt. tātum vir⁹. i. venenū q̄ in vastaz nondū discessit eremū. i. q̄ nondum penitus a cōmunione vestra discessit. Dicit autē eremus sine aspiratione genere femino ꝙ media lōga: que tria iuerti solent. De gregibus mēttris plurima nostris. Cū aliter purgare nequeat ad cōtacta refugit Cur mihi qui pasco cuiū. dictū id puto pro cuiuscuiū. i. cuiuscūq̄ pec⁹ ista tueri. i. prospicere que tu mihi obiicis. solis ne dom⁹ mea cognita vobis. i. videtis ne vos soli infectionē (vt dicitis) domus mee quam nos ignoramus. Eremus

Aethiopes vna quoniā nigredine sordent Batra.
Ille color nulli vicio datur, omnibus idem
Vultus, & alterius si quis reprehenderet ora
Et sua damnaret, pecori pecorisq; magistris
Fex eadē, scabies eadem, cutis & coloridem
Parcite, iam satis est lis intellecta, dieſq; Bem.
Inclinata cadit, iam post iuga summa ruit sol.
Audite o magni generis longæua propago
Lite super vestra quæ sit sententia nostra
Batrache me audaci totiēs sermone lacessis Myr.
Non ego, sed nō æqua magis te causa lacessit Ba

Iudiciumq; timet ſibi mens male conſcia iuſtum
Quando inimicitias tempus deponere, rurſū Can
Veſtra nouas lites vecordia ſuſcitat, ergo
Perpetuis hæc rixa odijs ætherna manebit?
Quæ vos delitas capitis, quæ inſania vexat?
Non pudet his vti tanto ſub iudice nugis?
Ergo animis audite æquis odijſq; ſepultis
Vltima doctiloqui, quæ ſit ſententia Bembi
Ferte per antiquos patrum veſtigia greſſus, Bē
Et veteres ſeruate vias, reuocate vagantes
Per valles & ſaxa greges per luſtra ferarum
Figite in antiquis iterum magalia campis.

¶ Finis decimæ & vltimæ æglogæ.

¶ Ethiopes vna. Graphice docet quare illi nō videāt ſuā deformationē ſuaq; vitia. quia omnes tales ſunt. Ille color. l. niger. ſer eadē. i. eadē infectio. Quia vero ad manifeſta vſq; cōuicia proceſſum eſt. ne vltra pgreſſio fiat: dicit bēd⁹. parcite. i. abſtinete a cōuiciis: quia his eſt tā ſatis intellecta. Dieſq; inclinata cadit Audite o magni gñis longeua ppago. quia eos ab antiquitate laudat: timet tā dudū myrmix cauſe ſue vide no attendit ad iudicem ſed ad cōuicia dicta dicēs Batrache me audaci totiēs ſermone laceſſis. i. prouocas ad irā. Non ego ſup. te laceſſo. ſed magis. i. potius laceſſit te cauſa. ſ. tua nō equa. i. iniqua. Iudiciūq; timet ſibi mens male cōſcia iuſtū. Multę egregie vbiq; ſunt ſententie. quas memorie cōmendaſſe pfuerit. Interloquit cādidus ꝺ directos videtur vtriusq; litigantiū. quia pro eis iudiciē delegit. Quādo ordo eſt. Oñ tempus ſup. eſt deponere inimicitias: tūc ſup. veſtra vecordia. i. peruerſitas cordis ſuſcitat rurſus nouas lites. Ergo indignāter id dicit. Nō pudet his vti tā to ſub iudice nugis. Magnifacit authoritatē iudicis: vt ſententie ab eo date matus ſit pondus. Ergo qz id dicēdus honeſtū⁹ eſt ꝯ odiis pgredi: animis audite ego odijq; ſepultis. i. ſopitis oppreſſis. Ultima. i. vt dicit definitiua ſententia. Eſt aūt hec. ferte per anticē. incedite more maiorū veſtroū. Reuocate vagantes per valles. i. qui oberrāt a carmelo. qui mōs eſt. i. a vera religione in carmelo inſtituta. intelligere autez potes molliter vocātes: & per ſaxa. i. dura & aſpera mundanarū curaruz: & per luſtra ferarū. i. per impanarias. quia meretrices lupe que fere ſunt dicuntur & luſtra ob id etiā lupanaria. Seduſa autē allegoria remotiore, manifeſte vult errātes in pniciosis inſtitutis & moribꝰ ad rectā reduci religionē: que antiqua eſt vide cōcludit. figite in antiquis iterū magalia ejus. Magalia (vt dixi) & mapalia pe notum lingua ſunt tuguria & quaſi paſtoralia caſe: vult ergo ꝓeſtare in antiqua vluete paupertate: dū tñ modo ſancta maiorū ſuorum ſeruent veſtigia. hec ſunt que in hoc opus elucidandum precipitanti ſtudio occurrere.

Index rerum & verborum

Bles. xliiij.
Arnicole liij.
Artocopus xxxviii.
Auarus ibidem
Auerto xvij.
Auertor ibidem.
Auersor ibidem
Bardocucullus xj
Belides xxiiij.
Biblis ⁊ Byblis ibidem.
Calipso xvij
Campe lj.
Carbo xiij.
Cassiopea xix.
Castor ⁊ pollux xxv.
Catus v.
Centauri liij.
Cirenaus viij.
Chryseis xxij.
Cordum xxxv.
Crocodilus xxv.
Deianira xxiij
Dolus xl.
Epicurei xlvij.
Euridice xxv.
Eryphile xxiij
Eurotas lxj.
Fascino v.
Fatum xj.
Formica xxviij.
Harpye xxvj
Helena xxiij.
Hyena xxv.
Hymen ⁊ Hymenes iiij.
Hypolitus xxiij
Hyppodame ibidem
Lamia lj.
Lampyrides viij
Laumia xxiij.
Leo celestis lij
Lymphaticus vij.
Limor xij.
Rupa ⁊ Lupanar xxj.
Luscinia xiij.
Manica v.

Maturum xix.
Medea xxiij.
Meduſa xxv.
Melampodion xlvij.
Myrrha xxiij.
Myrmix lx.
Mortis genera xv.
Nauci xlvij.
Nocturna athenas xl.
Nodus hercules xxix.
Nenophoum viij.
Ogdoas lij.
Oreas xix.
Oādryades xvj.
Oiexis iiij.
Orgia xj.
Paſiphe xxiiij.
Parnaſſi xix.
Parnaſus ibidem.
Pedica ⁊ pena v.
Phedra xxiiij.
Philomena iiij.
Philtra xvij:
Phineus xxvj.
Pyramis xxv.
Piecor xix.
Proſerpina xxv.
Reperes xxiiij.
Roſtrum iiij.
Scylla xxiiij
Sepulchrum lene xvj.
Semiramis xxiiij.
Syrenes xj.
Syrites v.
Strix lj.
Super ⁊ ſupis. lij.
Thalaſſo iiij
Tarpeia xxiij.
Tethys xix.
Via hercli mōſtrata in eremo xiiij.
Vite genus condimendum
Vitis. xiiij.
Uter viij.
Uligo lxj.

FINIS.

Explicium Bucolica Fratris Bapti. Mantuani. Impressa Londini per VVinandum de VVorde. Anno dñi. M. CCCCC. XXVI. Mense Nouembris.

Sabio iam sachs. sime sportsato orgo
se armatcia

Cauis festinare edet